

**Čas
teče
samo
naprej**

BOJAN BREZIGAR

Z včerajšnjim obiskom predsednika republike Scalfara v Gorici se je, na obeh straneh slovensko-italijanske meje, iztekla glavna svečanost ob 50. obletnici pariške mirovne konference. Na obeh straneh so se ljudje spominjali, proslavljali so in obzalovali, ker je pac meja, tako ali drugače, zadovoljila in prizadela ljudi na obeh straneh: Sloveniji je priključila Primorsko, a ne celotnega narodnega ozemlja, Italiji je vrnila Gorico in (kasneje) Trst, a ne Istre.

V preteklosti so bile te proslave priložnost za spomine in za vzburljanje duhov. Tudi tokrat priložnost za obujanje spominov ni bila zamujena, vendar poudarki niso sledili že oguljenemu scenariju prejšnjih desetletij.

Na novogoriški proslavi je tako predsednik Kučan - kot sicer tudi ostali govorniki na tej in na drugih proslavah v Sloveniji - namenil veliko pozornost odnosom z Italijo in ponudil sosedom 'odprto dlan sodelovanja in sožitja ter skupnega potovanja v prihodnost', ne da bi se s tem odpovedal vrednotam, ki jih je obeležila ta proslava, ampak jih je, nasprotno, s posmrtno podelitvijo najvišjih državnih odlikovanj obsojenim in usmrčenim po obeh trzaskih procesih ter protifasističnim organizacijam in borcevskim enotam, uradno ovrednotil.

Na svečanostih v Trstu in v Gorici tokrat v uradnih govorih ni bilo več parol, ki so bile značilne za proslave prejšnjih desetletij, čeprav je nekatere govornike, tudi predsednika republike, le še zaneslo. Poudarek pa je bil namenjen pogledu v prihodnost, sodelovanju ob meji (v včerajšnjih besedah goriskega župana) in tudi skrbi za slovensko manjšino (v nedokončanem govoru ministra Maccanica). Skupina prenapetežev, ki je z vrescanjem prekinila trzasko svečanost, je ostala osamljena in celo uradna ezulske organizacije so ji obrnile hrbet.

Seveda, pot do normalnosti bo še dolga, vendar bi bilo krivično, ko bi trdili, da se ni nič spremenilo. Nasprotno, nič retorike ni v trditvi, da gre za zgodovinske spremembe, ki so nedvomno sad novih odnosov med državama; so sad novega casa, katerega vodilna misel je pogled v prihodnost; ne da bi s tem pozabljali na preteklost, ampak da bi na njej gradili novo razumevanje in medsebojno spoštovanje med ljudmi, se zlasti med mladimi, ki bodo morali skupaj živeti v Evropi.

Proslave so torej mimo. Ovrednotile in potrdile so nas spomin, obenem pa so nas opozorile, da čas teče vedno in samo naprej.

GORICA / POZIV PREDSEDNIKA SCALFARA MLADIM OB 50-OBLETNICI PARIŠKE MIROVNE POGODBE

Ne zlorabljanju zgodovine za netenje novih sovražtev

Velik poudarek na sodelovanju ob meji - Spomenica SSk in izjava SKGZ

GORICA - Predsednik republike Scalfaro je včeraj govoril na proslavi 50-letnice priključitve Gorice Italiji. Uporabil je tudi težke besede o tragedijah preteklosti, nazadnje pa pozval vse, naj zgodovine ne zlorablajo za netenje sovrstva. Z županom Valentijem in predsednikom Pokrajine Brandolinom, ki sta pogled konstruktivno usmerila v bodočnost, je soglasal, da mora Gorica nadaljevati s politiko odpiranja in sodelovanja s sosedmi. Na zvižganje skupinice ligasev je Scalfaro odgovoril s poudarkom enotnosti države.

Scalfaru je v Gorici izročilo poslanico predstavništvo Slovenske skupnosti; SKGZ pa je z izjavo ocenila sklop vseh proslav.

Na 3. strani

Odlikovanja RS dejavnikom primorskega upora proti fašizmu

LJUBLJANA - Predsednik republike Milan Kučan je na predlog Zveze borcev in na lastno pobudo odlikoval legendarne junake, žrtve, organizacije in enote primorskega upora proti fašizmu. Posmrtno so bili odlikovani obsojeni in usmrčeni na prvem in drugem trzaskem procesu. Enako odlikovanje je bilo podeljeno organizacijama Zbor svečnikov sv. Pavla in TIGR. Z odlikovanji je bila cast izkazana legendarnim partizanskim enotam: Prvem bataljonu Simona Gregorčica, IX. korpusu NOV Slovenije in Prekomorskim brigadam ter drugim prekomorskim enotam. Simbolno je predsednik z Zlatim castnim znakom svobode Republike Slovenije odlikoval tudi Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor za Slovensko primorje in Trst.

Na 14. strani

ITALIJA / SOCIALNA DRŽAVA

Grožnje s krizo naletele na vrsto pomirjujočih besed

RIM - Bertinotti je včeraj ponovil, da je do krize le korak, ce vlada ne bo spremenila svoje ekonomske politike. Diniju je zal za tako zadržanje, ker je reforma socialne države neizbežna, medtem ko njegov kolega Treu meni, da mora Bertinotti končno prevzeti svoje odgovornosti, brez igranja na dveh mizah. Kaj sploh hoče, ko pa so pogajanja med vlado in sindikati se v teku, se je vprašal D'Alema, podpredsednik vlade Veltroni pa je spravljivo napovedal, da vlada jemlje Bertinottija resno in da pripravlja paket ukrepov za zaposlovanje. S sindikalnega zborovanja v Bariju so se proti krizi izrekli tudi vsi trije sindikalni voditelji, za katere je sporazum o reformi socialne države mogoč, Cofferati pa je posvaril pred pretirano nervozo v večini.

Na 2. strani

NORVEŠKA / PREMIER JAGLAN NAPOVEDAL SVOJ ODSTOP

Volitve še povečale politično zmedo

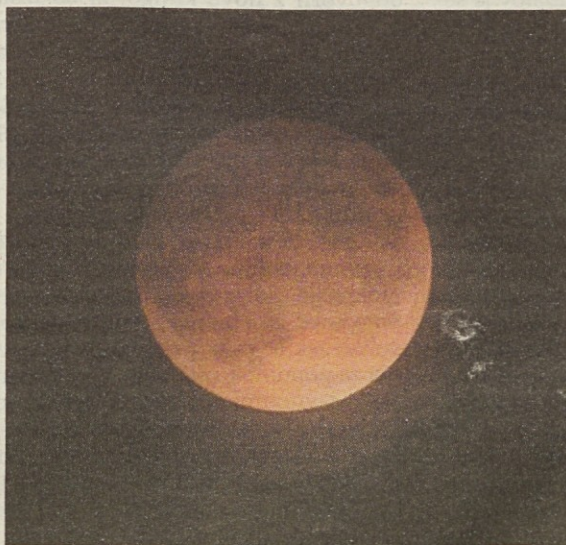
Vladajoča stranka prepustila skrb za sestavo nove vlade krščansko-ljudski stranki

OSLO - Norveski se po volitvah obeta dolgo obdobje zmede, ker je vladajoča norveška delavska stranka zbrala le 35, 2 odstotka glasov, tako da je premier Thoerboern Jagland že izjavil, da bo izpolnil svojo predvolilno obljubo in odstopil. Jagland je namreč napovedal, da bo odstopil, ce njegova stranka na volitvah ne bo dobila vsaj toliko glasov kot na volitvah leta 1993, to je 36 odstotkov.

Veliki krivec za poraz delavske stranke, ki je bila na oblasti vse od leta 1986, je Stranka napredka. Njenega voditelja Carla Hagen (na sliki AP) pogosto označujejo kot skrajnega desničarja in populista.

Na 12. strani

Na jasnem nebu sinoči lepo viden popoln lunin mrk

TRST - Sinoči, malo pred 19. uro je na jasnem nebu, s katerega je burja razpihala oblake, luna pričela toniti v senco našega planeta. Lunin mrk je dosegel višek okrog 20.30, ko je bilo videti le obrise meseca v temno rdečkasti luci, ki prodre do lune skozi zemeljsko ozračje.

Kmalu zatem se je zatemnjeni del lune pričel manjšati in nenavadnega prizora pa je vsekakor neprimerno pogostejši od sončnega mrka) je bilo konec okrog 22. ure.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Trst: manj učencev v mestnih šolah

V zadnjih petih letih se je število učencev slovenskih mestnih osnovnih sol močno zmanjšalo.

Stran 5

Trst: jeza občinskih uslužbencev

Zaradi nestrinjanja z izvajanjem zakona Bassanini so trzaski občinski uslužbenci oklicali 12 ur razclenjene stavke.

Stran 5

Tomizova Franziska

V knjigarnah je od včeraj nov roman Fulvia Tomizze, ki pripoveduje o trzaski Slovenki z zacetka stoletja in njeni ljubezni z italijanskim inženirjem.

Stran 7

Cene se še ohlajajo

Po Istatovih podatkih so bile cene pri proizvajalcih julija stabilne, pri grosistih pa so se celo znižale, kar potrjuje napovedi o hladni inflaciji tudi v tem mesecu.

Stran 13

Slovenija in vlagatelji

Z uvodnim poročilom premiera Drnovska se je včeraj na Bledu začela dvodnevna konferenca, na kateri se je Slovenija predstavila tujim vlagateljem.

Stran 15

SOCIALNA DRŽAVA / PO NOVIH GROŽNJAH BERTINOTTIJA S KRIZO

Tudi sindikati prisiljeni v obrambo vlade

Predstavniki vlade in Oljke zaupajo v dosego sporazuma

RIM - Kljub poskusom pomirjanja napetosti, ostaja reforma socialne države najostrejši trn v peti Prodijske vlade, saj minira nemirno zavezništvo med Oljko in skrajno levičarsko stranko Fausta Bertinottija. Lider komunistične stranke terja spremembo vladine ekonomske politike, kajti v nasprotnem primeru bo kriza neizbežna, saj da manjka le še korak. Tako sta bila včeraj prisiljena poseči v razpravo tako prvi mož največje vladne stranke, Massimo D'Alema, kot Prodijev namestnik Walter Veltroni. D'Alema je pokazal zaupanje, da se bodo stvari poravnale, in dodal, naj Bertinotti jasno pove, ali hoče krizo. Pravzaprav ni niti jasno, kaj bi bilo treba narediti, saj so pogajanja med vlado in sindikati se v teku, je dodal D'Alema, ki si je privoščil tudi dvopt: »Videl sem, da je Bertinotti umaknil zaupanje tudi kitajski vladi...«

Sicer pa je D'Alema opozoril, da je vlada s podporo večine - in torej

tudi Bertinottija - dosegla pomembne rezultate, ki vodijo Italijo v Evropo, zdaj pa je treba sanacijske procese končati in utrditi gospodarski zagon. »Tudi jaz hočem korektne ukrepe za reformo socialne države, vendar za razliko od Bertinottija zaupam v pozitivni rezultat pogajanj,« je izjavil. Odgovor Bertinottija in predsednika stranke Cossutta je bil jek: Ce bo slo tako naprej, bo kriza neizbežna. Ce se na naše zahteve po skrajšanju delovnika odgovarja s fleksibilnostjo, potem je gotovo, da bo prišlo do razdora, je dejal Bertinotti, Cossutta pa je dodal, da so prisle od D'Aleme zgolj besede in da nevarnost krize ne bo mimo, dokler ne bo tudi dejanj.

V obrambo vlade je, kot receno, nastopil tudi njen podpredsednik Veltroni, ki je skušal duhove miriti z zagotovili, da se vlada razen s socialno državo v teh urah ukvarja tudi s paketom ukrepov za zaposlovanje. Dodal je, da je vlada vze-

la Bertinottijeve izjave resno, a da bodo v primeru krize vladine večine edini izhod volitve. Proti krize večine se je izrazil tudi vodja Zelenih Manconi, ki meni, da kaj takega sploh ni potrebno niti neizbežno, saj nikjer ne piše, da ni mogoče uskladiti potrebe po varčevanju in po socialni pravičnosti.

O grožnjah z razdorom v vladini večini sta se včeraj izrekla tudi ministri Dini in Treu, oba prepričana, da je treba pogajanja nadaljevati, minister za delo pa dodaja, da mora Bertinotti prevzeti svoje odgovornosti. Lider CGIL Cofferrati, ki je skupaj z D'Antonijem (-CISL) sodeloval na skupščini UIL v Bariju, je menil, da je v vladini večini preveč nervoze, sicer pa tudi podpredsednik Confindustrie Callieri in sekretar Ljudske stranke Marini vabita k umiritvi duhov in kazeta zaupanje v ugoden izid pogajanj za reformo, saj da možnosti za sporazum so in jih je treba le udejaniti.

RIM / USTAVNE REFORME

Federalizem prvi trd oreh komisije

V petek bo komisija glasovala o predlogu, ki ga je izoblikoval poročevalec D'Onofrio

RIM - Po poletnem premoru se je dvodomna komisija za ustavne reforme včeraj prvič sestala na plenarni seji. Prvo kisllo jabolko, v katerega bo morala ugrizniti, je reforma države. Ze danes bo ozji odbor komisije preučil predlog reforme, ki ga je poleti izoblikoval ustrezni pododbor in ki ga je nato poročevalec Francesco D'Onofrio (KDC) izpolnil na osnovi popravkov, ki so jih predložile politične stranke. Takoj nato bo predlog preučila dvodomna komisija, ki se mora do petka izreči o predlogu.

Osnutek, ki ga je izoblikoval D'Onofrio, med drugim prvič uvaja pridevnik »federalna« v ustavo, saj predvideva,

Predsednik dvodomne komisije Massimo D'Alema

da bi Italija nedeljiva federalna država, Rim pa preimenuje v glavno mesto federacije. Predlog predvideva, da bi z usta-

vo določili odstotek priliva, ki bi bil namenjen deželam, ki naj bi med drugim same odločile, za katera vprašanja bodo pristojne. Nereseno pa je vprašanje, s kakšnim postopkom bodo dežele dobile avtonomijo, saj se poročevalec zavzema za ustavni zakon, drugi pa menijo, da zadostuje normalni zakon. Tudi problem senata ni se do rečen, vendar dogovorjeno naj bi bilo, da ne bo več glasoval o zaupnici vladi. Nereseno so se nekatera vprašanja, med katerimi tudi predlog Kartela svoboscini, da bi predsedniku dežel izvolili neposredno.

Včerajšnje seje so se udeležili tudi predstavniki Severne lige, ki so skušali zavreti delo komisije z obstrukcijo.

Sestali so se tudi predstavniki SKP in Demokratske levice, ki so ugotovili, da so razlike precejšnje, obenem pa tudi poudarili voljo, da nadaljujejo z dialogom.

NOVICE

O Previtiju šele jutri

RIM - O predlogu, da zahtevo po aretaciji Cesareja Previtija znova vrnejo v Milan, bo poslanska zbornica glasovala šele jutri popoldne in ne danes, kot je bilo prvotno predvideno. Do odločitve je prišlo, ker se zbornica ukvarja z vprašanjem reforme maturitetnih izpitov. Glasovanje bo javno, ker se bodo poslanci izrekli o proceduralnem vprašanju (če sprejmejo ali ne zahtevo milanskega pravdnštva, katere ni proučil sodnik za predhodne preiskave) in ne o sami aretaciji Previtija.

Starši Ilarie Alpi kritični do oblasti

RIM - Starši casnikarke Ilarie Alpi, ki je bila skupaj s snemalcem Miranom Hrovatinom umorjena marca 1994 v Mogadisu, so zelo kritični do institucij: v intervjuju tedniku »Famiglia Cristiana« Giorgio in Luciana Alpi pravita, da sta pri institucijah naletela na brezbrižnost, negativno sta se izrekla tudi o komisiji Gallo, ki je bila posebej ustanovljena, da prouči primer Somalija, in pred katero sta nedavno pričala. Komisijo sta opozorila na dokumente, ki so izginili, na laži, ki so bile izrečene, in podobno. Njunih izjav pa si nihče zabeležil, tudi nihče jih ni snemal na trak, a na koncu naj bi predsednik Ettore Gallo dejal, da sta govorila o obrobni zadevi in da so ju sprejeli iz humanih in vljudnostnih razlogov.

Valpreda: oproščen, vendar mora plačati sodne stroške

MILAN - Pietro Valpreda mora plačati 700 tisoč lir za stroške na procesu v Bariju, kjer je bil dokončno oproščen za pokol na Trgu Fontana. Včeraj so Valpredi izročili zahtevo po plačilu, in ker ga ni takoj poravnal, so mu zapečatili radijski in televizijski sprejemnik. Pri anarhičnem krožku Ponte della Ghisola v Milanu zavračajo tako početje kot politično in moralno nesprejemljivo in pravijo, da mora Valpreda plačati, ker je tri leta po nedolžnem prebil v jeli.

Nov skesanec obtožuje Andreottija

PALERMO - Zadnji skesanec, ki obtožuje Andreottija, je 46-letni Giuseppe Messina in je znan komercialist v pokrajini Trapani, aretirali so ga decembra lani v okviru neke protimafijske operacije. Njegovo pričevanje naj bi potrjevalo, da je Andreotti poznal bratranca Salvo, kar dosmrtni senator vztrajno zanika. Messina namreč pravi, da se je svojčas obrnil do Ignazia Salva s prošnjo, da bi posredoval pri Andreottiju, in sicer, da bi neko sorodnico sprejeli v službo pri Banco di Messina. Andreottija naj bi srečal na hodniku v Montecitoriu. Messino so izpustili na svobodo pred dvema mesecema, ker je zapadel rok za preventivni pripor.

Medtem je Andreottijeva obramba sprožila vprašanje skesanec, ali bolje, kako jih »uporabljajo«. Za ta korak je izkoristila zahtevo po zaslišanju poročnika Carmela Canaleja, bivšega sodelavca Paola Borsellina, ki ga sedem skesanec dolži, da je pomagal mafijcem, ter sodnika Alberta Libertina Russa, člana višjega sodnega sveta, ki ga obtožuje Giovanni Brusca (očeta Bernarda Brusca naj bi bil seznanjal s potekom maxi-procesa).

BENETKE / VIDEOZAPIS NA SODNIJI

Sodno preverjanje Bossijevega nastopa

Rimskemu sindikatu Uilm so dostavili krsto ligaškega sindikata Sinpa iz Turina

BENETKE - Beneska kvestura je posredovala sodstvu poročilo o nedeljskem shodu Severne lige in nastopu Umberta Bossija (na fotografiji): možno je, da ga bodo tožili zaradi vrste prekrškov, med katerimi je zalitev državne zastave, so sporočili z notranjega ministrstva. Državni pravdnik Renato Gavnin si je že ogledal video posnetek zborovanja in predvideva, da bo treba počakati nekaj dni pred morebitno formulacijo obtožb, generalni državni pravdnik Mario Daniele pa je že izjavil, da so med

nedeljsko manifestacijo »skrajno vulgarno zalili« italijansko zastavo, pa tudi kršili bančna določila z izdajanjem bankovcev t.i. padanske banke. Prav-

dnik pa je izključil, da bi lahko slo za atentat proti celovitosti države. Vprašanje zase je seveda, ce bodo lahko sodili Bossiju, ker mora sodni postopek dovoliti zbornica.

Proti Severni ligi so te dni jasno nastopili sindikati, ki so bili tarča ostrih napadov in ki so med glavnimi pobudniki sobotnih manifestacij za enotnost države v Milanu in Benetkah. Včeraj so objavili imena vrste pomembnih predstavnikov italijanskega kulturnega življenja, ki bodo nastopili na manifestacijah proti

secesiji. Sindikalni voditelji so se enkrat zavrnili napade sindikalne organizacije Severne lige Sinpa (Sindacato Padano) kot nesprejemljiv primer nasilja, in se obregnili tudi ob zadržanje strank, ki se niso kaj dosti izpostavile v obrambo sindikatov.

Včeraj so zabeležili neprijeten primer, ki dodaja netiva odnosom med sindikati in Ligo: na rimski sedež sindikata Uilm so dostavili malo trugo, na spremnem listu je bil zapisan kot pošiljatelj ligaski sindikat Sinpa in Turina.

FIRENCE / KANDIDATURA FERRARE

Navdušenje in tudi skepsa

Volivci se bojijo, da bodo krajevni problemi povsem v ozadju

FIRENCE - Nekateri so navdušeni, »nikoli ni bilo tolikšne publicitete«, drugi so skeptični, »nič ne vedo o naših problemih in težavah«: mnenja volivcev v Mugellu so po objavi kandidature Giuliana Ferrare deljena, izbirati bodo morali med »slavnimi« kandidati, Di Pietrom, Curzijem, kar nekaterim ne gre v račun. »Vedno manj nas upostevajo,« so menili nekatere, »Mugello je samo kraj osvajanja, paradoks pa je, da ima levičar kar tri kandidate (vseh kandidatov je sedem), a se najmanj na levo je tisti, ki bo zastopal Oljko.« Drugi so pristavili, da bodo s prihodom Ferrare prav gotovo krajevni problemi povsem potisnjeni v ozadje.

Tako ali drugače, pobuda Kartela svoboscini, da kandidira Ferraro, je bila tudi včeraj v središču pozornosti. Se najbolj so vihali nos prav v samem Kartelu. Predsednik Kdc Clemente Mastella je kritiziral način, kako je prišlo do odločitve, »enega zadnjih dejanj v nekakšni hladni vojni v Kartelu«, vendar je kljub temu zagotovil podporo svoje stranke. Po mnenju Massima D'Aleme je kandidatura Ferrare »zelo pozitivna« in ni nič dramatičnega, ce ni krajevnih kandidatov. Tajnik SKP Bertinotti pa je menil, da gre za »dokončno destabilizacijo Pola, ki na vsak udarec odgovarja z udarcem, z vojaško logiko, kar je nov dokaz,

da je bila izbira Di Pietra napaka leve sredine.« Tajnik SKP v Toskani pa je pristavil, da se njihov kandidat Sandro Curzi ne bo umaknil: to bi naredil samo v primeru, da bi se umaknil Di Pietro ali pa da bi se D'Alema skril za nekaj mesecev. In kaj pravita neposredno zainteresirana, Curzi in Di Pietro? »Sedaj sem bolj miren, volivce bom vprašal za zaupanje proti «smetiščarski» politiki«, trdi Curzi. Bivši javni tožilec pa bo Ferrari odgovoril z novo knjigo, ki bo izšla v prihodnjih dneh in v kateri bodo zbrani clanki, ki so bili objavljeni v revijah, a tudi nov in polemichen prispevek, ki razlaga, zakaj se je odločil za Oljko. Ze v današnji številki revije »Oggi« pa piše, da je bilo kaj malo izbirati: sedanja desna sredina je v rokah malostevilnih despotov, ki jih poleg vsega prevečajo zasebni interesi, napadi na sodstvo, dosjeji in pomanjkanje vsakršne notranje demokracije. Poleg tega pravi, da se ne bo potegoval za obnovo sredine, ker je že veliko takih, ki to počnejo, in se zavzema za popolno uveljavitev bipolarizma.

Po javnomnenjske raziskavi, ki jo je opravila Datamedia, pa bi Di Pietro zbral 45% preferenc, sledi mu Ferrara s 27, 3%, Curzi bi zbral samo 19, 1%. Ostalim kandidatom bi slo 0, 5% preferenc, belih ali neveljavnih glasovnic bi bilo 0, 3%.

RIM / ŠOLSTVO

V poslanski zbornici začetek razprave o reformi mature

RIM - V poslanski zbornici se je včeraj začela razprava o reformi zrelostnih izpitov, ki jo je bil lanskega novembra predstavil minister za solstvo Luigi Berlinguer. Načrt je pred časom senat že odobril, ce bo to v kratkem uspelo tudi poslanski zbornici, bo reforma stopila že letos v veljavo. S tem naj bi se dokočno odkrivali sedanje mature, ki jo je leta 1969 »eksperimentalno« uvedel takratni demokristjanski miniser za solstvo Fiorentino Sullo. »Eksperiment« je trajal vse doslej, in sicer s sledecim učinkom: pred Sullovo reformo je opravilo zrelostne izpite od 45 do 50 odstotkov kandidatov, sedaj pa maturitetni uspeh presega že 95 odstotkov.

Po novem naj bi kandidati polagali pismene izpite iz vseh predmetov, za katere so predvidene pismene naloge, tudi usni izpiti pa bodo potekali iz vseh predmetov. Pred-

sednik izpraševalne komisije bo sicer zunanji član, vsi ostali pa bodo domači učitelji.

Ze drugi dan pouka so rimski dijaki organizirali prvo protestno manifestacijo v novem solskem letu. Pred ministrstvom za solstvo so manifestirali proti ministrovemu predlogu o reformi italijanskega solstva. Enega za drugim so kritizirali vse bistvene točke ministrovega načrta. V prvi vrsti predlagano enakopravnost med javnim in zasebnim solstvom, ker drzava se za javne sole nima dovolj denarja, pa tudi delitev solskega ustroja v cikle, in vedno bolj drage ucbenike (na visjih srednjih solah potrosijo povprecno za solske knjige po milijon lir). Ob koncu protesta so zazgali nekaj izvodov besedila solske reforme, napovedali pa so, da bodo s protesti nadaljevali v prihodnjih tednih. Italijansko solo torej ze spet caka vroca jesen.

DANES
V OSPREDJU

Gorica praznovala 50-letnico prihoda italijanske uprave s pogledom v preseganje meje

GORICA - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je včeraj v Gorici spregovoril na proslavi 50-letnice dokončnega prihoda mesta pod italijansko upravo 16. septembra 1947. leta. Scalfaro je uvodoma poudaril cut italijanstva, ki ga izraza mesto, in ta cut izrabil za poudarek potrebi, da se obvaruje enotnost države sprico secesionističnih teženj. Skupinica ligasev je ob robu prireditve glasno protestirala, Scalfaro pa jim je očital nekulturo in votlost njihovih gesel.

Predsednik se je z navanjem osebnih spominov na prvi obisk v Gorici in srečanje z istrskimi begunci v povojnih letih dotaknil bolečih aspektov preteklosti, poudaril pa je tudi, da se zgodovine ne sme zlorabljati. Zgodovinska dejstva so pač dejstva in ostajajo taka, neglede če jih povzdiguje ali skusamo prezirati. Treba jih je poznati, trezno upoštevati, obenem pa pogledati naprej. »Gorje nam, ko bi starejša generacija skusala mladini vlivati sovratstvo in maščevalnost: to bi bilo banditsko, nesprejemljivo in nečloveško dejanje«, je posvaril Scalfaro. Žal pa se je tudi sam predsednik v obnavljanju preteklosti osredotočil bolj na nekatera dejstva, kot so fojbe, ezuli in deportacije (in pri tem posegel po dokaj težkem izrazoslovju, čes da so "titovske sile izvajale etnične pokole") in povsem prezrl druga dejstva, ki so prav tako zgodovinska in ki so izzvala posledice, o katerih je on govoril. Sporočilo govora pa je bilo kljub vsemu usmerjeno v bodočnost s

pozivom, naj se preteklost sicer ne pozabi vendar naj se premosti in naj se po 50 letih končno začnejo presegati meje. V tem smislu je pohvalil politiko odpiranja in obmejnega sodelovanja tukajšnjih krajevnih uprav in izrazil željo, da bi Gorica znala razvijati vlogo odprtih vrat med Italijo in srednjeevropskim prostorom, v korist bodisi rasti gospodarstva in zaposlovanja kot tudi dialoga med narodi.

Scalfaro je pred tem v spremstvu podtajnice za zunanje zadeve Patrizie Toia, predsednika deželne vlade Gianfranca Cruderja in drugih oblasti (med zupani z Goriskega so bili navzoči tudi vsi trije slo-

venski) položil venec pred spomenik padlim v spominskem parku. Udeležba na slovesnosti je bila dokaj številna a ne prav množična. Precej je bilo starejših, dosti solarjev in seveda pripadnikov vojske.

Prvi nagovor je imel zupan Gaetano Valenti, ki je obujanje preteklosti izpred pol stoletja povezal s pogledom naprej. Večkrat je poudaril italijanstvo mesta in patriotski cut Goricanov za Italijo, obenem pa je začrtal smer delovanja za naprej, ki ne more mimo odpiranja in prijateljstva s sosedi. Pohvalil se je s konkretnostjo in jasnostjo, na katerih ob spoštovanju medsebojnih identitet slo-

njegova uprava razvila z Novo Gorico. To sodelovanje je pritegnilo pozornost Evropske unije, je dejal in pozval Scalfara naj poseže, zato da bi tudi rimska vlada zlasti s finančnim vlogom prehoda med italijanskim in srednjeevropskim prostorom.

»Za Gorico se z vašim obiskom, gospod predsednik, zaključuje drugo vojno obdobje«, je dejal Valenti, potem ko je spomnil, da je Scalfaro pred dvema letoma skupaj z avstrijskim predsednikom Klestilom s sopkom cvetja v Sočo za-

pečatil tudi dokončno spravo po prvi svetovni vojni, »in se začneja nov čas miru in sodelovanja s sosedi, ki je možno prav na zavesti o italijanstvu brez kompleksov, ki ima v sebi vrednoti strpnosti in spoštovanja do drugih kultur.«

Zupanu gre priznati, da je kljub priložnosti, ki bi silila v drugačno retoriko, znal pogledati naprej, četudi smo v njegovem govoru pogresali vsaj bežen namig na to, da Gorica le ni povsem in stoodstotno italijanska.

Ta zavest pa je bila prisotna v nagovoru predsednika Pokrajine Giorgia Brandolina, ki je prav tako govoril o preseganju ran

preteklosti in utrjevanju politike sožitja in sodelovanja. Pri tem pa se ni omejel le na sodelovanje čez mejo, ki naj bi ga vodila neka monolitno italijanska Gorica, pač pa je izpostavil kulturno in etnično raznolikost goriskega prostora, kjer živijo drug ob drugem pripadniki različnih kultur. Ta raznolikost je bogastvo, ki ga je treba negovati in ovrednotiti. Pustimo preteklost zgodovinarjem: ne smemo je pozabiti, a tudi ne bremeniti mladega rodu z nestrpnostjo in strankarsko ali ideološko zlazobno zgodovino teh krajev. Mladi morajo zgodovino poznati, toda predvsem zato, da se bodo lahko izognili trage-

Predsednik republike Scalfaro včeraj v Gorici, ob njem so med drugimi še predsednik FJK Cruder, predsednik Pokrajine Brandolin, župan Valenti, podtajnica na ministrstvu za zunanje zadeve Toia (foto Bumbaca)

dijam, ki so jih doživljali prehodniki. Izziv za prihodnost pa je veкулturnost, ki je glavna značilnost te pokrajine in predstavlja njen glavni adut v tem zgodovinskem trenutku nastajanja nove Evrope narodov, je naglasil Brandolin.

Na komemoraciji, ki se je začela s Scalfarovim polaganjem venca k porusenemu spomeniku padlim in sklenila s kratkim postankom pred lapidarijem deportiranim, je spregovoril tudi odv. Cesare Devetag in sicer kot član odbora CLN po maju 1945. Obnovil je dogajanje v Gorici v obdobju 1943-47, pri tem pa ostal se povsem uklenjen v sheme in retoriko preteklosti. Njegov govor je bil poln "slavokomunizma", enostranskega obsojanja "etničnega čiščenja" s strani "titovcev", fojb, deportacij in tragedije ezulov. Ton in besede so bili se povsem izraz preteklosti, ki so jo drugi govorniki presegli. Tega vtisa ni omilil niti namig na spoštovanje slovenske manjšine, ki da je »lahko srečna, da živi v režimu svobode in demokracije, ki ji dopušta vsako pravico na političnem, družbenem, kulturnem, skratka na vsakem področju.«

Svečanost, med katero so tri vojaška letala preletela spominski park, se je sklenila malo pred poldnevom s Scalfarovim odhodom. Malo zatem je na Korzu prišlo do ostre a zgolj besedne konfrontacije med skupinico ligasev in desničarjev, o čemer podrobneje poročamo v goriski kroniki.

Marko Marinić

SPOMENICA SSK IN IZJAVA SKGZ

Slovenska manjšina še čaka na zaščito

Pozdrav in poziv predsedniku Scalfaru

Tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj je predsedniku Republike Oscarju Luigi Scalfaru ob njegovem obisku v Gorici preko prefekture poslal spomenico, v kateri ga pozdravlja ob prihodu v Gorico in med drugim pravi, da se je v zadnjih 50 letih marsikatera rana zacelila. Evropa, ki je doživela dve vojni, stopa danes v visje oblike sožitja in integracije. Vendar pol stoletja na žalost ni bilo dovolj, da bi slovenski manjšini v Furlaniji-Juljski krajini zagotovili njene osnovne pravice, kot velevali ustavna določila in mednarodne obveze, ki jih je sprejela Italija. Breclj izraza pričakovanje, da bodo ta madež na nasi demokraciji »cimprej oprali, se zlasti z odobritvijo pravičnega zaščitnega zakona, in opozarja predsednika republike, da bi rešitev tega vprašanja, ki je življenjskega pomena za našo skupnost, predstavljala tudi doprinos h krepitvi mirnega sožitja in dobrososedskih odnosov

na celotnem obmejnem področju.

Obisk predsednika Scalfara v Gorici ob 50-letnici vstopa v veljavo pariske mirovne pogodbe je s tiškovnim sporočilom pozdravila tudi Slovenska kulturna gospodarska zveza. V trenutku ko Gorica in Nova Gorica praznujeta obletnico istih dogodkov, sicer z različnim zgodovinskim spominom, piše SKGZ, zeli slovenska manjšina biti nekakšna idejna vez med tema praznovanjenja in povezovalni člen med ljudmi tega prostora, ki niso nikoli prekinili medsebojnega sodelovanja, četudi jih je locila meja. Po 50 letih pa je najbrž le napočil čas, da se dokončno prepusti zgodovinarjem ocenjevanje vseh dogodkov in da se tako mlajšim rodovom dopusti možnost življenja in sožitja brez težkih bremen preteklosti, ki ne smejo več na noben način zavirati naravnega gospodarskega in kulturnega razvoja na tem ozemlju, zaključuje SKGZ.

OBČINA / SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

Od retorike do poudarjanja evropske naravnosti mesta

Molk Zelenih - Splošna obsodba kontestacije ligašev

Od retorike do splošne obsodbe kontestacije Severne lige, od treznih pogledov in vabila, da je treba gledati naprej, naravnani v evropsko razsežnost, do molka, ki ima lahko veliko pomenov. Vse to smo lahko slišali na včerajšnji izredni seji goriskega občinskega sveta s katero je uprava želela obeležiti 50. obletnico priključitve mesta Italiji.

Poleg zupana Valentija, ki je uvedel slavnostno sejo in se zahvalil za prisotnost na jutranji manifestaciji v spominskem parku, se je k besedi priglasilo še enajst svetovalcev. Zupan Valenti je 50-letnici in obisku predsednika republike pripisal simbolični pomen, ki zaključuje tragično obdobje in odpira novo v znamenju čezmejnega sodelovanja in evropske naravnosti. V isti sapi pa je napovedal postavitev spomenika goriskemu občanu na Travniku in ustanovitev begunskega muzeja. Za svojevrstno obliko protesta se je odločil zeleni Fiorelli, ki je po dvo-minutnem posegu, ki pravzaprav ni

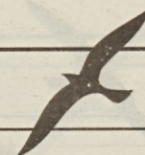
bil poseg, oddal popisan list in prepovedal, da bi ga prebrali. »Tudi molk ima svoj pomen«, je pojasnil. Coana (NZ) ni stetil z zgodovinskimi ocenami in pohvalami na račun masovcev, ki so branili italijanstvo Gorice, motila pa ga "aroganca Slovenije" in napis na Sabotinu. Furlan (DSL) je ugotovil, da je bila obletnica izgubljena priložnost, da se preteklost dokončno preseže in začne novo obdobje. Potrebno bi bilo simbolno srečanje na meji ali kaj podobnega.

Nacelnik FI Fornasir je z branjem ustanovnega akta združenja AGI skusal dopovedati, da to le ni bila taka nacionalistična organizacija, kakor se jo skuša prikazati. Generaciji, ki ji pripada, in Gorici je pripisal nekaj zaslug tudi glede odpiranja sodelovanja z Novo Gorico. Cosma (MS - Fiamma) je podal svojo vizijo dogajanj v teh krajih in napadel predstavnika SL, ki je sodeloval v "sramotni" protestni manifestaciji. Zanetti (LS) je opozoril na nevarno-

st, da retorika in poudarjanje identitete prekrijeta bistvo, specifičnost in bogastvo Gorice, ki je bila Evropa v malem že pred prvo svetovno vojno. Zappalà (CDU) je poudaril, da mora Gorica kot je znala to biti v preteklosti, biti vzgled tudi v bodočnosti. Za Zampara (FI) je treba ohranjati zgodovinski spomin a tudi gledati v prihodnost. Optimizem glede bodočnosti je izrekel Bellini (CCD).

Zanettijevo razmišljanje je dopolnil Crocetti (Cittadini), ki je zaključil krog posegov. »Obstaja nevarnost, da tudi tako pomembno obletnico zreduciramo na poudarjanje nacionalne identitete, iredentizma in italijanstva. Gorica je mesto stikov, srečanj in sodelovanja. Prav na tej osnovi lahko zgradimo nekaj novega. To pa nujno prenaša tudi prevrednotenje določenih pojmov.«

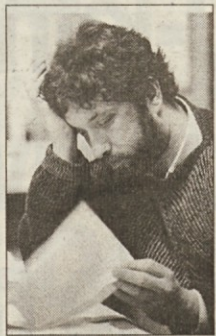
Skromna če ze ne picla je na seji bila udeležba občinstva. Praznovanje se je sklenilo v večernih urah s folklorno prireditvijo na Travniku in ognjemotom.

O G L E D A L O

Skomine po rušenju mostov

ACE MERMOLJA

Na tržaskem trgu Unità so se v nedeljo zbrali istrski begunci, ki živijo v Italiji in po svetu. Slike in časopisna poročila (tržaski Piccolo npr.) govorijo o dva tisoč, nekateri omenjajo pet tisoč, pretežno sivoglavih žensk in moskih. Dobra polovica naj bi jih prišlo poslušat vodjo Nacionalnega zavezništva Finija. Mnogi na tržaskem trgu je dokazala, da noče, kot ni doselje hotela, sprave z zgodovino, s Slovenci in s Hrvati. Vsa povojna desetletja so ti begunci pomenili rezervoar glasov za tržasko in gorisko nacionalistično desnico. Hodili so na manifestacije proti Jugoslaviji in komunizmu, proti Slovincem v deželi Furlaniji-Juljski krajini, proti italijanski levici, proti Osimu, proti dobrososedskim odnosom, itd. Bili so topovske krogle italijanske nacionalistične elite. V zameno so dobivali službe in beneficije. Vecina beguncev se je verjetno oddaljila od političnih čet, mlajši rodovi se oddaljujejo problemom, ki ne prinašajo več kruha. Trdo jedro pa je ostalo in je v nedeljo zvržalo ministra Maccanica, ko je želel spregovoriti o novih odnosih s Slovenijo in Hrvasko. Predstavniki tržaske desnice, kot so Camber, Menia in Vasconova so zaslužili nemir in ga podžgali z Verdijevim napevom »Va pensiero«. Minister je moral prekiniti poseg.

Manifestacija, ki se je spremenila v demonstracijo proti italijanski vladi in Oljki, je treba trezno oceniti. Menia, Camber in se kdo ne bi nikoli sedeli v parlamentu, ko ne bi lahko računali na to sivoglavo množico beguncev. Stari tržaski vodilni razred je živel desetletja na tej volilni renti. Izpraznil je gospodarsko in politično energijo Trsta ter se preusmeril v podporniške politike, ki so najbolj prišle volilcem. S tem je napravil več škode kot koristi in izločil Trst iz pozitivnih gospodarskih tokov. Beguncem, ki so bili na Trgu Unità, bi bilo to nemogoče dopovedati. Konec koncev se je iz Istre pravila množica preprostih in zvečina revnih ljudi, ki so zlahka postali plen iredentistične ideologije. Ni jim bilo dano ustvarjati dogodkov, ampak so bili njihove žrtve. Težko je pričakovati, da bodo po desetletjih spremenili mnenje. Kdor računa na spravo in sožitje, bo iskal drugo občinstvo in pazil, da ne bo politična manjšina pogojevala temeljnih državnih odločitev. Videti v ezulih, ki pojejo »va' pensiero«, globinsko resničnost Italije, pomeni odpoved prepotrebni odjugi.

Nekaj skomin, da bi rusili mostove, ki vendarle nastajajo, najdemo tudi v osrednji Sloveniji. Novinar ljubljanskega Dela Boris Jez, je v uvodniku sobotne priloge (dan pred shodom esulov) napisal: »Petdeset let po priključitvi Primorske so odnosi z Italijo videti nekaj povsem drugega, kot so bili, vendar bi bilo skrajno lahkomišelnost in nespametno, če bi se zanašali, da se je v italijanski zunanje-politični strategiji karkoli spremenilo. Italija sili proti vzhodu, to traja že sto let in tako bo vse dotlej, dokler bo pomembna gospodarska in vojska sila. Slovenija ji je v tem pogledu prva napoti, in če je ne more znehati z agresivnimi političnimi sredstvi, jo bo pac skušala na »prijaznejši« nacin: s postopno italijanizacijo gospodarstva in kulture, kar se pravzaprav dogaja. Prodijska vlada torej ne počne ničesar drugega, česar ne bi že Berlusconi, a z inteligentnejšimi, dolgoročnejšimi sredstvi.« Če misel prestavimo na tržasko sceno, jo lahko strnemo v ugotovitve, da so Menia, Camber, Staffieri, Illy, Camerini, Spadaro iz iste moke, le oblike hlebčkov so različne. Stalisc, kot so Jezeva, smo zasledili v slovenskih medijih veliko, pojavljajo se tudi med našo manjšino. Ko bi se Slovenci, ki tako mislijo, množično zbrali na proslavi priključitve Primorske v Novi Gorici, bi zvižgali Kučanu, ki je ponudil italijanskim sosedom roko sprave. K sreči so bili slovenski ljudje pametnejši. Kaksno korist nam namreč lahko prinese trajna hladna vojna? Z besedico »nam« mislim na Slovenijo, na deželo FJK, na Italijo in

predvsem na slovensko manjšino. V politiki napetih mislic in moči je manjšina tista, ki jo najprej skupi.

Rad bi bil tudi sam realist. Politicne sile, ki nočejo sprave, so danes se vedno močne. Njihovi razlogi so v določenem političnem konsenzu, v medijskem odmevu, ki jih sprožijo napadi, v skrotovcenih gospodarskih računih, v iskanju notranje kohezije in nenazadnje v lastni krizi. Italijanska desnica ima na primer velike težave v iskanju moderne obraza. Pol svoboščin je preveč odvisen od Berlusconi, saj bi brez njegove podobe razpadel. Taksna odvisnost ni dobra za moderno politično silo. Politicni predlogi italijanske desnice so kratkoročni in v marsičem neuresničljivi. Celo v Trstu, kjer je vendarle večina volilcev usmerjena bolj na desno kot na levo, Polu ni uspelo najti verodostojnega kandidata, ki bi se enakovredno zoprtstavil Illyju. Sumim, da je v podobnih težavah tudi desnica v Sloveniji, ki ne zna najti pravega Kučanovega tekmeča. Nacionalistične napetosti ostajajo najlažje uporabno sredstvo za zbiranje množic. Nacionalizem je v delu Evrope se vedno mikavna ideologija. Morda je to edina stara ideologija, ki lahko združuje množice. Kapitalizem ima nedvomno ideološke osnove, vendar je preveč planetaren, da bi služil za domaćo uporabo. Dokler je bil komunizem utelešen v močnem bloku, so bila učinkovita gesla pluralizma in demokracije. Danes se z njimi strinjata tako levica kot desnica. S komunizmom je tako zasla v krizo tudi tradicionalna in zrcalna desnica, ki išče v nacionalizmu kolikor toliko trdno oporno točko. Nacionalizem je treba jemati nadvse resno, kar pomeni najprej to, da ne nasledimo pastem. Ezuli v Trstu so bili ena izmed takih pasti, kot so lahko pasti članki in razprave, ki vabijo ljudi k nestrpnosti in dokazujejo, kako je sožitje škodljiva utopija.

V sami slovenski manjšini se pojavljajo stališča, ki črpajo razloge iz ne povsem prebavljenih nacionalnih sporov. Manjšina je v manj kot desetih letih doživela in doživlja identitetno krizo. Med nami je zavezala ideološka praznina, ki je bila do včeraj prostor močnih simbolov in mitov, kot so bili Jugoslavija, idealni komunizem, protijugoslovanstvo in protikomunizem, pluralizem, kot ločnica med dvema opcijama, slovenstvo, internacionalizem, itd. Omenjene ideološke vizije so nam pomenile sestavni del narodne zavesti. Ko so zasle v krizo, je zmanjkal del omenjene zavesti. Ponovno se moramo vprašati, kaj pomeni biti Slovenec danes, kaj pomeni biti manjšina v spreminjajočem se svetu, kako bodo cutili narodno zavest naši sinovi in podobno. Premisliti in ponotranjiti odgovore ni lahko. Lažje je ostati znotraj starih shem, ko je narodna zavest predpostavljala tudi jasne svetovnonazorske opredelitve, oziroma opredelitev za ta ali drugi blok. Ker so odmanjkale nekatere oporne točke, jih skušajo domači narodnjaki nadomestiti z izostreno podobo sovražnika. Italijan bolj ustreza od Nemca ali Avstrijca, ki se nam zdi prijaznejši.

Prakticne posledice nestrpnosti so lahko le škodljive, če že ne pogubne. Logika moči nikoli ni v prid manjšinam ter izraza globinski pesimizem. Misel, da se ne bomo mogli s sosedi nikoli pobotati, govori o nezaupanju vase in v lastno sposobnost. Integracijski procesi so v sodobnem svetu nujnost. Izolacija pa potiska sibekeje na planetarno obrobje. Kdor plaši z asimilacijo in polni našo zavest s sovražnimi demoni, pristaja na to, da bomo večni plen ter da nas lahko resita le beg in zaprtost. Politicni račun pa se pogostokrat pozvižga na stvarne interese ljudi in jih scuva v bitko, ki bi bila izgubljena: za manjšega, a tudi za močnejšega. Zanimivo in pozitivno je, da se tega bolje zavedajo sedanji vladni politiki v Sloveniji in Italiji, kot pa nekateri novinarji, intelektualci in »narodni buditelji«.

Cancianijev odgovor Močniku

Deželni odbor je torej soglasno odobril regulacijski nacrt za Trst, sicer nekoliko predcasno glede na pričakovanja, vendar pa ob upoštevanju pripomb, ki jih je v zvezi z nacrtom zapisal deželni tehnicni odbor.

Tezko razumemo agresivnost in zagrenjenost Petra Močnika v svojem posegu v zvezi z regulacijskim nacrtom, predvsem tam, kjer skuša kriviti Stranko komunisticne prenovne in zvracati na nas odgovornosti in krivde drugih, kajti naše stališce o splošnem regulacijskem nacrtu je bilo jasno od samega zacetka postopka ter ostalo nespremenjeno. Menimo, da smo dovolj obrazložili in argumentirali svoja stališca in ocene glede vseh tock, ki jih pokrajinski tajnik SSK obravnava v svojem posegu. Ocitno pa »repetita iuvant«, zato bo koristno obnoviti vse se enkrat, izhajajo iz dejstva, da nismo nikoli nameravali vseh metati v isti kos in ozigosati vse občane, ces da so pripadniki gradbenih lobbyev. Dejansko pa so tako ton Močnikovega posega kot njegove trditve na naš račun vredni razmisleka. V prvi vrsti izstopa v njem jeza tistega, ki išce opravičila in gresne kozle, zato ker je zmotno mislil, skupaj z drugimi vecinskimi silami in z oblastniskimi krogi tega mesta, da bo mogoce vsiliti urbanisticno sredstvo, ki zastopa določene interese, je pa v nasprotju in neskladju z veljavnimi zakonskimi določili na urbanisticnem podroccju.

Mi smo od zacetka razprave izjavili, bodisi v fazi sprejemanja, bodisi v fazi odobravanja, da je bil ta regulacijski nacrt slab ze od samega nastanka in da je bilo njegovo upravljanje se slabse. Zato smo predstavili svoje amandmaje, zato smo zastopali nujnost vkljucitve podrobnih nacrtov za zascito zgodovinskih jeder in za ohranitev urbanisticnih kakovosti in posebnosti zgodovinskih podroccj in kraskih vasi. Podrobni urbanisticni nacrti ze veljajo za nekatera podroccja (Prosek in Kriz, npr.) in bi jih bilo mogoce izvesti v razmeroma kratkih casovnih rokih tudi drugod. Po našem mnenju ostajajo edino sredstvo, ki lahko jamci zadovoljivo raven zascite za prej navedena obmocja, ki bi v nasprotnem primeru lahko postala plen gradbene degeneracije. Poleg tega smo se vedno borili za ukinitev tistih omejitev, ki otezkocajo in vcasih preprecujejo tudi minimalne spremembe in sirjenja obstojecih gradenj. Ta svoja stališca smo vedno dosledno zastopali in jih ohranili.

To je seveda drugače od javnega nastopanja v svojstvu branilca Krasa in interesov tukajšnje slovenske skupnosti ter delovanja, v svojstvu Predsednika urbanisticne komisije, prav v sozvoccju z interesi tistih gradbenih lobbyev, od katerih se je treba nujno ograditi. Močnik je ravnal prav tako, ko je, tako kot desnica, zahteval sirjenje zazidljivih obmocj na Krasu, tako da bodo na Padricah podvojili gradbeni volumen in tudi v Bazovici bodo posegajali vse prej kot zanamrljiva. Ni slabo, za stranko, ki se predstavlja kot edinega pravega zascitnika Slovencev in slovenstva pred asimilacijo. Morda pa nameravajo vsi tisti druzinski očetje, ki jih Močnik navaja v svojem posegu, zgraditi hišo svojim otrokom prav med Padricami in Bazovico...

Mi bi radi se enkrat opozorili Italijane in Slovence, da je Stranka komunisticne prenovne kljubovala izgradnji industrijskih objektov pri Banih, izvedbi strelisca in proge za motokros na Opčinah in končno tudi odlagalasca v Trebach.

Glede Kraskega parka bi pojasnil, da je naša stranka med postopkom odobritve zakona iznesla predloge, ki so bili različni. Hoteli smo park, ki bi nudil priloznosti za razvoj v okviru vecjih jamstev za zascito okolja. Obstojeci zakon je predlagala DSL s pristankom Slovenske skupnosti.

S svoje strani ohranjamo se naprej dvome in rezerve, ki so nam narekovale drugačne predloge. Glede kmetijskih podroccj pa bomo se

PISMA UREDNIŠTVU

naprej podpirali razvoj kmetijstva znotraj in zunaj obmocja parka, pod pogojem, da je zajamcena zascita teritorija in okolja. To opcijo pa trenutno obravnava devinsko-nabrežinska uprava in tam bi morala soglasati tudi SSK.

Domnevna odgovornost v preprečevanju pravice do dela in zaposlitvenih priloznosti je brezpredmetna. Podcrtati hocemo, da v prizadevanju za boljše in kakovostnejše zivljenje je mogoce zdruzevati obrambo brezposelnih z iskanjem in ustvarjanjem delovnih moznosti na podroccjih obnove, prenovne, restavracije in vrednotenja tega, kar ze obstaja. To velja tudi v gradbenem sektorju.

Resnica je, da na SORN Trst se je usla kopica popravkov in pripomb deželnega tehnicnega odbora, zato ker je bil pomanjkljiv in v neskladju z obstojeco zakonodajo na urbanisticnem podroccju. Mistifikacija dogajanja in pripisovanje politicnih predznakov izvajanjem deželnega tehnicnega organa je napačno in celo škodljivo, kajti nihce ne bi smel biti zainteresiran v razpolaganju s takim urbanisticnim sredstvom, ki ne prenese predvidenih tehnicnih postopkov, preverjanja, ki predstavlja velik vprasaj v smislu zakonitosti in ki bi lahko propadel ob najbolj banalni tozbi ali prizivu na deželno upravno sodisce. Zadovoljni smo, da z našimi pogledi soglasajo tudi nekateri vidni predstavniki Oljke, ki so na urbanisticnem podroccju prav gotovo podkovani.

Končno, glede na to, da nimamo daru prerostva, nismo tako prepričani, da bodo leta 2000 pristanišca in produktivna podroccja Slovenije v veliki skupni Evropi. Vemo pa, da bomo dostojno sli in vodili svoje volilne kampanje, na Krasu ali kjerkoli drugje, ker se nimamo česa bati. Brzkone bi to končno lahko storila Slovenska skupnost, ki se vrsto let ne udeležuje volilnih preizkušenj, ceprav ji je treba priznati, da dobro usmerja preference. Le da niso samo glasovi očetov in sinov v pričakovanju gradbenih dovoljenj...

Mimo nestvarnih polemik pa se nam zdi, da ima Trst končno svoje urbanisticno sredstvo, ki je lahko slabše od tistega, ki bi ga lahko imel, vsekakor pa boljše od tistega, ki ga je svojcas odobril tržaski občinski svet.

Igor Canciani
Občinski svetovalec SKP

Kaj vse je naredil IRRSAE

Spoustovano uredništvo, v zvezi z imenovanjem Nadje Debenjak v upravni svet IRRSAE je bila v Primorskem dnevniku temu zavodu posvecena neobicajna pozornost. Ker pa so nekateri objavljene informacije pomanjkljive in netocne, se slovenski odsek instituta cuti poklicanega, da nudi nekaj dodatnih pojasnil. Obenem se nam zdi potrebno odgovoriti na posredne kritike o odmaknjenosti zavoda in njegovega osebja od solskega zivljenja in izraziti prizadetost v zvezi z nezadovoljstvom naslovnikov s tencaji, ceprav se zavedamo, da vsem uporabnikom ni mogoce ustreci.

Deželni raziskovalni zavodi za eksperimentiranje in pedagosko izpopolnjevanje - IRRSAE so bili ustanovljeni z odlokom predsednika republike st. 419/1974 z namenom, da bi zbirali pedagosko-didakticno dokumentacijo, raziskovali in eksperimentirali na solskem podroccju, skrbeli za izpopolnjevanje ucnega osebja, posredovali strokovna mnenja o eksperimentalnih nactih in programih ter usposabljali solnike.

Institut upravlja 15-clanski upravni svet, ki ga imenuje Ministrstvo na predlog razlicnih solskih, visokosolskih in politicnih komponent; vanj sidiijo trije predstavniki dezele, enega katerih obvezno izbere deželna opozicija.

Ker omenjeni odlok ne predvideva za deželo Furlanijo-Juljsko krajino slovenskega predstavnika v upravnem svetu IRRSAE, je ob ustanavljanju tukajšnjega instituta (leta 1978) Komunisticna stranka Italije

kot stranka opozicije dolocila v upravni svet Slovenca. Tega nacela se je držala vse do konca. Na tak nacin so bili imenovani trije predhodniki Nadje Debenjak; njo je dolocila dežela v zadnji mandatni dobi, ko je bila DSL v vecinski koalicii.

Prva slovenska predstavica v upravnem svetu je bila Sheila Laurencic, ki ima veliko zaslugo, da je izborila primerno zastopanost (25%) slovenskega osebja znotraj instituta samega. Njej je sledila v fazi urednicenja statuta Sonja Sirk, ki je poskrbela tudi za tiskanje prvih petih stevilk Vestnika v slovenscini. Nasledil jo je v zaostrenem politicnem vzdušju Borut Kodric. V zadnjem upravnem svetu pa nismo imeli nobenega slovenskega predstavnika.

Clani upravnega sveta niso zaposleni na institutu, saj naj bi se svet praviloma sestajal le šestkrat na leto. Učno in neučno osebje je zavodu IRRSAE dodeljeno za petletno obdobje na osnovi javnega natecaja. Komisijo za sestavo lestvice kandidatov imenuje Ministrstvo za sosl-tvo, ne pa upravni svet.

Doslej so bili razpisani trije natecaji za učno osebje. V prvi dve ocenjevalni komisiji je bil imenovan po en slovenski član. Na natecajih so zmagale in imenovanje tudi sprejele Stanka Cuk, Sonja Sirk, Vesna Sandal in Nadja Zerjal ter Lucka Abram, Zivka Marc, Marinka Pertot in Suzana Pertot: zadnje stiri so se v službi na zavodu.

V prejšnjem solskem letu je bil razpisan se tretji natečaj, za katerega pa se ni bila imenovana ocenjevalna komisija, zato ni znano ne število italijanskih ne slovenskih kandidatov.

Za učno osebje slovenskih sol je predvidenih osem mest, ki niso bila nikoli vsa zasedena. Kljub temu je namesčeno osebje vedno skušalo kriti vsa področja. Ceprav delujemo v okrnjenem številu, ceprav so nam odmerjena zelo skromna financna sredstva in vzdušje Slovincem ni najbolj naklonjeno, je bilo od leta 1984 do danes izpeljanih veliko pobud:

Prيرهjenih je bilo več kot 70 izpopolnjevalnih tecajev za slovenske sole vseh vrst in stopenj. Ob uvedbi novih ucnih nacrtov je steklo 5-letno izpopolnjevanje, ki je zajelo vse osnovnosolske ucitelje za skupnih 500 ur. Za izvedbo je poskrbela Stanka Cuk.

Izpeljana sta bila dva mednarodna posveta o dvojezicnosti.

Izvedle smo pet raziskav in dve tudi objavili.

Zbrale, uredile in objavile pri IRRSAE smo deset strokovnih publikacij in pet skript ter sestavile en delovni zvezek.

V vseh teh letih smo zbirale obsežno mednarodno bibliografijo o dvojezicnosti v vzgoji in izobrazevanju, ki je dostopna na našem oddelku.

Sodelujemo z univerzami, pedagoskimi in raziskovalnimi instituti ter drugimi znanstvenimi ustanovami v Trstu, Sloveniji in Avstriji.

Ustvarile smo pogoje za uradno sodelovanje IRRSAE s Slovenijo in na tej osnovi se cetrt leto skupno z Zavodom za solstvo prirejamo tecaje pod pokroviteljstvom Ministrstva za solstvo in sport Republike Slovenije.

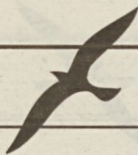
Na pobudo ravnateljstev nudimo uciteljem svoje strokovno znanje.

Brez sklada za dvojezicno poslovanje moramo prevajati poleg tekocih zadev tudi na mednarodnih sestankih, ker od leta 1993 na institutu ni vec namescen prevajalec.

Na koncu noimovanimi clanici upravnega sveta Nadji Debenjak zelimo uspesno delo in upamo, da bo na zavodu znala vzbuditi vecje zanimanje za slovensko solo in pridobiti znatnejšo podporo za naše projekte in naša vsakodnevna prizadevanja. Pričakujemo, da bo sodelovala tudi s slovensko sekcijo tako, kot je doslej sodelovala z našimi italijanskimi kolegi.

Slovenski odsek zavoda IRRSAE

Pripis uredništva: Verjemite nam, da bi podobno pozornost namenil vsakomur, ki bi bil imenovan na isto mesto.

OSNOVNE ŠOLE / UGOTOVITEV IZHAJA IZ PREGLEDA PODATKOV O VPISANIH

V zadnjih petih šolskih letih smo v Trstu izgubili... eno didaktično ravnateljstvo

Manj osnovnošolcev pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu in v Dolini - Na Krasu število nespremenjeno

Na solah in v vrtcih se je včeraj nadaljeval pouk. Medtem ko se solniki, učenici in dijaki sele uvajajo v redno šolsko delo, ki bo steklo s polno paro, ko bodo imenovani vsi suplenti in bodo solske dejavnosti stekle po rednem urniku, je sedaj mogoče že vsaj bežno pregledati statistične podatke o številu učencev in dijakov.

O dokajšnjem upadu števila malčkov v otroških vrtcih smo že pisali včeraj. Danes bomo

posvetili večjo pozornost osnovnim solam.

V primerjavi z lanskim letom se bo letos v prvih razredih slovenskih osnovnih sol učilo sedem učencev manj. Na Goriskem beležijo večji vpis prvotolckov (dva več), na Trzaskem manjši (devet manj). Pri pregledu vpisov po didaktičnih ravnateljstvih na Trzaskem bralca takoj zbode katastrofalno nizko število prvotolckov v solah svetjakovskega didaktičnega ravnateljstva: na skupnih starih solah se

bo izobraževalo le šest (!) učencev. Lani jih je bilo 15, kar pomeni, da se je število prvotolckov v enem samem letu znižalo za skoraj dve tretjini. Skupno število vpisanih ostaja sicer nespremenjeno (68), kar pa ne more navdajati z optimizmom.

Na solah drugega mestnega didaktičnega ravnateljstva, pri Sv. Ivanu, je ostalo število prvotolckov skoraj nespremenjeno (lani 21, letos 20), skupno pa se bo na solah tega ravnateljstva učilo letos 12 učencev manj kot lani.

Iz podatkov o vpisih izhaja, da se je v osem mestnih osnovnih sol vpisalo skupno 26 prvotolckov (povprečno 3,25 na solo!), skupno pa obiskuje te sole 168 učencev (povprečno 21 na solo).

Občutno manjši vpis prvotolckov so letos zabeležili tudi v dolinskem didaktičnem ravnateljstvu (lani 31, letos 22), medtem ko so na openskem in nabrežinskem lahko zadovoljni s prebitkom (v Nabrezini dva učenca več - vsaj tako izhaja iz podatkov, ki so nam jih za sole tega ravnateljstva posredovali na solskem skrbništvu - na Opcinah pa osem več). Skupno število osnovnošolcev pa se je v primerjavi z lanskim šolskim letom dokaj zmanjšalo (27 učencev manj).

Zanimivo je pogledati, kako je bilo na nasih osnovnih solah pred petimi leti. V šolskem letu 1992/93 je obiskovalo slovenske osnovne sole na Trzaskem skupno 767 učencev, to je 106 več kot letos. Pomeni, da se je skupno število osnovnošolcev skrcilo za 14 odstotkov. Upad pa ni bil enakomerno porazdeljen med ravnateljstvi.

Primerjava skupnih vpisov po ravnateljstvih je namreč sledeča:

Ravn.	97/98	92/93
Sv. Jakob	68	104
Sv. Ivan	100	136
Opcine	226	235
Nabrezina	135	126
Dolina	132	163
Skupno	661	767

Učenci prvih treh razredov šole J. Ribičiča pri Sv. Jakobu v Trstu s starši prvi dan pouka (foto Mario Magajna)

V Nabrezini se je število učencev povečalo (+9), na Opcinah rahlo znižalo (-9), občutno pa je padlo v ostalih treh didaktičnih ravnateljstvih: v Dolini za 31 učencev (ali 20 odstotkov), pri Sv. Ivanu za 36 učencev (ali 26 odstotkov), pri Sv. Jakobu pa prav tako za 36 solarjev (ali kar 34 odstotkov). Na solah obeh mestnih ravnateljstev se je skupno število učencev zmanjšalo od 240 na sedanjih 168, to je za 72 učencev. To je več, kot jih letos obiskuje vse sole svetjakovskega ravnateljstva, zato ni iz trte izvita trditev, da smo v tem času dejansko izgubili... eno didaktično ravnateljstvo! Ali z drugimi besedami: v petih letih, to je v obdobju, ki ga učenici prebijejo v osnovni soli, so mestne sole izgubile celih 30 odstotkov svoje mlade populacije.

Tako kažejo številke, a resnica je še bridkejša. V zadnjih petih letih so bili namreč predvsem v trzaskih mestnih solah prica prihodu številnih tujih državljanov, sinov beguncev, ki jih je tragedija v nekdanji Jugoslaviji prignala v naše kraje. Njihov prihod je blagodejno učinkoval na slovenske sole. Povečal je število vpisanih (in s tem omogočil ustanovitev marsikaterega samostojnega razreda), zagotovil pa je tudi večje število delovnih mest (na solah so imeli do letosnjega šolskega leta pravico do učiteljic za podporni pouk tujim državljanom). Ko bi od skupnega števila vpisanih v slovenske mestne sole odsteli število otrok priseljencev iz drugih držav, bi bila slika o zamejskem osnovnem solstvu vsaj kar se tiče števil se mnogo bolj klavna.

Ze iz tako beznega pregleda števila vpisanih v osnovne sole je mogoče

izlusciti nekaj ugotovitev. 1. Število osnovnošolcev se upada, upad pa ni teritorialno enakomerno razporejen.

2. Padec je v največji meri prizadel sole obeh mestnih didaktičnih ravnateljstev, na katerih postajajo enorazrednice prazne.

vilo in samostojni razredi izjema.

3. Bodočnost svetjakovskega didaktičnega ravnateljstva je - vsaj glede na dosedanj trend vpisov - vprašljiva.

4. Upad vpisov na solah dolinskega didaktičnega ravnateljstva se počasi približuje stopnji upada vpisov v mestnih ravnateljstvih.

5. Dokaj stabilno število vpisov beležijo edinole na solah obeh kraskih didaktičnih ravnateljstev, openskem in nabrežinskem.

Marjan Kemperle

Didaktična ravnateljstva - Trst

DIDAKTIČNA RAVNATELJSTVA	1997/98 1.r. skupno	1996/97 1.r. skupno
Sv. Jakob	6 68	15 68
Sv. Ivan	20 100	21 112
Opcine	53 226	45 211
Nabrezina	34 135	32 128
Dolina	22 132	31 148
SKUPNO	135 661	144 688

ŠOLSTVO / ANKETA EURISPES

Italijanski dijaki nezadovoljni

Na vsakih 100 italijanskih učencev le štiri računalniki

Italijanski dijaki so nezadovoljni s solo. Tako izhaja iz ankete, ki jo je ob začetku novega šolskega leta izvedla družba Eurispes med 2.514 dijaki nizjih in višjih srednjih sol. Kar 42 odstotkov anketiranih je odgovorilo, da je sola zanje le dolžnost, 10 odstotkov je menila, da je obiskovanje sole prenaporno, 19 odstotkov pa jih je s solo zmerno zadovoljnih. Komaj 8 odstotkov vprašanih je odgovorilo, da sola opravlja svoje poglobitve funkcije.

Povsem nezadovoljnih s solo je tudi 18 odstotkov solnikov. Njihovo nezadovoljstvo pa se nanasa predvsem na slabo stanje solskih poslopij (50 odstotkov), laboratorijev (37 odstotkov) in tehnoloških naprav (29 odstotkov). Med dijaki je zaznati med obiskovanjem sole tudi dokajšnjo napetost (tako je odgovorilo 28 odstotkov anketiranih), ki pa izvira in zunanjih faktorjev, kot so na primer pričakovanje zaposlitve (36 odstotkov) in odnos s solci (23 odstotkov). Večina dijakov meni, da sola ne ovrednoti kvalitete posameznika, dve tretjini sta zadovoljni s poglobljanjem snovi, pod vsako kritiko pa je pomanjkljivo izpopolnjevanje. Višješolci so zelo kritično ocenili

ustroj višjih srednjih sol. Kar 70 odstotkov jih meni, da je višja srednja sola povsem tradicionalna, 10 odstotkov jih trdi, da je zaostala, le za 11 odstotkov vprašanih pa je inovativna.

Zanimivo pa je tudi, kaj po mnenjih dijakov odločilno prispeva k solskemu uspehu: 68 odstotkov jih je odgovorilo vztrajnost, sledijo volja, spomin, inteligentnost (20 odstotkov), družinska kultura (10 odstotkov) in domaci računalnik.

Družba Eurispes pa je opravila tudi raziskavo o uvajanju računalnikov v italijanske sole. Rezultat je za državo, ki se ponasa z zahodno razvitostjo, porazen. Na italijanskih solah imajo na vsakih 100 učencev po štiri računalnike (na Jugu 2, na Severu 6). Največ računalnikov imajo na tehničnih zavodih (5,8%), sledijo liceji (2,7%), na katerih poučujejo se največ informatike (73%). Ena desetina sol ni potrosila za računalnike niti lire, vsaka deseta sola pa več kot 100 milijonov lir.

Kar se stroškov tiče je ministrstvo za solstvo vključilo v svoj proračun tudi prispevke za nove tehnologije: do leta 2000 bo nakazalo skupno 1.000 milijard lir.

Nižje srednje šole - Trst

NIZJE SREDNJE SOLE	1997/98 1.r. skupno	1996/97 1.r. skupno
Sv. Jakob	16 42	12 59
Rojan	12 30	14 35
Sv. Ivan	25 45	12 36
Katinara	9 22	14 21
Dolina	36 92	25 77
Opcine	20 79	30 90
Prosek	20 71	23 68
Nabrezina	25 56	15 38
Kriz	0 7	0 12
SKUPNO	163 444	145 436

Nižja srednja šola - Gorica

	1997/98 1.r. skupno	1996/97 1.r. skupno
Gorica	40 106	33 103
Doberdob	8 30	14 38
Skupno	48 136	47 141

Višje srednje šole - Trst

VISJA SREDNJA SOLA	1997/98 1.r. skupno	1996/97 1. r. skupno
Znanstveni licej F. Prešerna	41 228	51 233
Klasični licej F. Prešerna	12 39	3 50
Trgovski tehn. zavod Z. Zoisa	21 116	45 145
Oddelek za geometre	5 31	14 43
Pedagoški licej A.M. Slomska	13 88	23 86
Poklicni zavod J. Stefana	32 131	33 1148
SKUPNO	124 633	169 705

Višje srednje šole - Gorica

Sola	1997/98 1.r. skupno	1996/97 1.r. skupno
TPZ I. Cankarja	14 61	15 78
TTZ Z. Zoisa	7 44	6 61
ITZ G. Galilei	10 46	12 52
Kl. lic. P. Trubarja	12 45	4 42
Ped. lic. S. Gregorčica	6 36	6 44
Skupno	49 232	43 277

Otroci svetjakovskega vrtca so se že prvi dan pouka razigrali (f. M. Magajna)

OBČINA TRST / ZARADI NAČINA IZVAJANJA ZAKONA BASSANINI

Občinski uslužbenci oklicali 12 ur stavke

Odločitev na včerajšnji razgreti sindikalni skupščini

Prvi signali so prisli že s predsinočne seje občinskega sveta, včeraj pa je završalo med občinskimi uslužbenci oziroma njihovimi sindikalnimi predstavniki. Dopoldanska razgreta sindikalna skupščina, ki so jo sklicali konfederalni in oba avtonomna (Cisal in Confsa) sindikata občinskih uslužbencev, se je namreč iztekla z oklicanjem 12 ur stavke, uperjene proti občinski upravi župana Illyja. Stavka bo razclenjena in se bo zacela takoj, ko bodo opravljene potrebne

formalnosti (predvsem predhodno obvestilo), za občane pa to pomeni, da bodo lahko vsak trenutek ostali brez občinskih služb in storitev.

Kot rečeno, se je začelo na predvčerajšnji seji občinskega sveta, ko je prisla na dnevni red točka o pravilniku občinskih rekreatorijev. Ta že nekaj mesecev buri duhove zaradi tezav, ki jih povzroča pomanjkanje osebja. Sprejem pravilnika brez prehodne ureditve organika oziroma sporazuma s sindikati je tako povzročila

novi napetost in takojšnje sklicanje včerajšnje sindikalne skupščine občinskega osebja. Osrednja točka razprave je bila s problemom pomanjkanja osebja povezano izvajanje zakona Bassanini, zaradi katerega so odnosi med občinsko upravo in sindikalnimi predstavništvi že nekaj tednov prekinjeni. Namesto da bi jih skusali popraviti, e je odbor z županom na celu lotil pravilnika rekreatorijev in tako prilil novega bencina na ogenj, obtožujejo sindikati, v prvi

vrsti CGIL. Moti jih predvsem način, s katerim se je Illyjeva uprava lotila izvajanja zakona Bassanini, ki, kot je znano, določa revizijo neko- rektno doseženih delovnih položajev oziroma zadolžitvev, do katerih je prišlo v zadnjih 14 letih. Nazadovanje oziroma sanacija teh položajev zadeva približno tisoč občinskih uslužbencev, kar gotovo ni malo, zato je konflikt toliko bolj na preži. Sindikalisti trdijo, da so drugod po deželi probleme izvajanja Bassaninijevega zakona resili na bistveno drugačen način kot v Trstu, če že ne celo na neboleč način.

Včerajšnja sindikalna skupščina občinskih uslužbencev je dodatno razvnela novica, da je občinska uprava obnovila delovno pogodbo generalnega direktorja Občine in mu povišala plačo za čistih 3, 5 milijona lir na mesec. Občinsko blagajno naj bi to stalo okrog 400 milijonov lir letno, kar so udeleženci sindikalne skupščine ocenili kot nesprejemljivo. Kaj pa občinska uprava? Za danes popoldne je sklicala novinarsko konferenco, na kateri bo pojasnila svoje ukrepe za izvajanje zakona Bassanini.

ZNANSTVENI POSVET / ISTRSKI BEGUNCI

Različni pogledi na neizbežnost bega

Včeraj so razpravljali tudi o odnosu država-narod - Danes zaključni dan simpozija IRCI

Je bil množičen odhod Italijanov iz Istre, z Reke in iz Dalmacije res neizbežna danost? Če osvojimo tezo, da Italijanom ni preostalo drugega kot oditi, je bila to posledica točno izdelanega načrta s strani jugoslovanskih oblasti? Ernesto Galli della Loggia, kateremu so organizatorji posveta o nasilnem preseljevanju ljudi v obdobjih, ki sta sledili dvem svetovnim vojnám, včeraj namenili vlogo »spodbujevalca razprave« (discussant), je odlično opravil zaupano mu nalogo: po popoldanskih referatih Oriette Moscarda (Zgodovinski raziskovalni center v Rovinju), Roberta Spazzalija (Deželni inštitut za istrsko kulturo v Trstu) in Liliane Ferrari (tržaska univerza) je - kot nestrokovnjak (tako je rekel) - potegnil nekaj zaključkov in izpostavil najbolj sporne vidike. Na prvo vprašanje namreč včerajšnji poročevalci odgovarjajo drugače: medtem ko Orietta Moscarda in Roberto Spazzali (govorila sta o epuraciji na Reki oz. na Koprskem) zagovarjata tezo o neizbežnosti, je Liliana Ferrari (njen referat je bil zastavljen na temo nepremostljivega razkola med italijanskimi prebivalci in ljudsko oblastjo v

Istri) mnenja, da je odhod posledica več elementov, ob stvarno predeljevitih tudi psiholoških. Njena izvajanja so včeraj v dvorani muzeja Revoltella izvala negotovanje, predvsem ko je utemeljevala, da je bil množičen odhod Italijanov poraz za takratno jugoslovansko ljudsko oblast. Se zivahnejše negotovanje je publike pa je malo kasneje izval Galli della Loggia, ki je sicer postavil pod vprašaj nekatere trditve Ferrarijeve, ko je zatrdil in ji s tem (v tem) pritrdil, da primarna naloga tedanjih jugoslovanskih oblasti ni bila zatirati Italijane, temveč graditi komunizem. To seveda nikakor ne pomeni, da so Italijanom izkazovali kakšno posebno simpatijo, vendar tega niso počeli niti Italijani, saj je po mnenju Gallija

della Loggie slo za obojestransko antipatijo.

V včerajšnjem dopoldanskem delu posveta pa so naceli vprašanje, ki je se danes krvavo akutno: odnos država-narod. Tako so imeli udeleženci popoldanske razprave na voljo veliko argumentov. Včerajšnji program je obsegal še vrsto pričevanj istrskih in dalmatinskih beguncev.

Posvet, ki ga organizira Deželni inštitut za istrsko kulturo IRCI, se bo zaključil danes s predstavitvijo gledanj zgodovinskega posameznih držav na pojave preseljevanja ljudi, do katerih je prišlo na ozemlju določene države. O preučevanju slovenske stroke bo v popoldanskem delu posveta govorila Marta Verginella (ljubljska univerza).

(bip)

Zaradi FTN hišni pripor za prof. Francesca Quercija

Nove tezave za Francesca Quercija, ki je spet v hišnem priporu. Tržaski univerzitetni profesor je že lani okusil pripor v okviru zapletene sodne preiskave; ob stecaju Tržaske kreditne banke pa se je izkazalo, da je bil dolžnik TKB za več milijardo vsoto.

Po mnenju milanskega sodnika za predhodne preiskave Renata Bracchetti, ki je izdal zaporni nalog, je Quercio skriv tudi za stecaj družbe Ferrovie Torino Nord (in tudi ta družba je bila v finančnih odnosih s propadlo slovensko banko), skupaj s sinom Alessandro, ki se je izognil hišnemu priporu (po drugih agencijskih vesteh pa prave-mu zaporu), ker je na tujem zaradi de-

la. Stečaj družbe FTN je pustil za seboj primanjkljaj, ki ga ocenjujejo v približno sto milijard lir.

Milanski sodnik je izdal stiri zaporne naloge proti skupini upraviteljev in vodilnih funkcionarjev družbe Ferrovie Torino Nord: trije (bivši pooblašteni upravitelj Giuseppe Rinaldi in sinova Roberto in Riccardo) so že dalj časa v Braziliji, kjer so pridobili sloves uspešnih in uglednih poslovnežev.

Obtožbe na račun približno 50 osumljencev grede od namernega stecaja do lažnih bilanc. Med drugim obstaja sum, da so FTN priceli kotirali na borzi, ko je družba že bila v težavah, in s tem opeharili investitorje.

ROJAN / K SREČI BREZ HUJŠIH POSLEDIC

Požar uničil dva avtomobila

Dva uničena avtomobila. To je obračun požara, ki je včeraj popoldne »prebudil« umirjeni Rojan in ki je v Largo Petazzi zajel fiat 126 z registrsko tablico TS 349839, last mlade Antares Fucci, plameni pa so zatem zajeli sele leto star alfa romeo 155 (AG124SG), parkiranim za fiatom.

Prvi je alarm sprožil mimoidoči bivši policijski agent Sante Tius, ki je opazil, da je suho listje pod avtomobilom začelo goreti in z drugimi strankami bližnje gostilne skusal ukrotiti ognjene zublje, a zaman. Ogenj se je vse bolj razplamtel, skoraj 4 metre visoki plameni so povsem uničili 126, ogrozili bližnji mlekarico in gostilno, zaradi močnega vetra pa so oplazili se avto alfa romeo, ki je bil ob prihodu gasilcev že napol uničen. Kot je povedal lastnik, ki ni želel navesti osebnih podatkov, je vozilo zavarovano. Poleg trenutne panike, ko je ogenj zajel bencinski tank 126, ni bilo k sreči posledic za osebe.

Razne priče so si enotne ob ugotovitvi, da se je najbrž zaradi odvrgenega cigaretnega ogorka ali vžigalice vnelo suho listje pod avtomobilom ter povzročilo požar. Problem nagrmadenega listja in drugih smeti je se posebej razburilo ljudi, ki tam stanujejo ali imajo svoje trgovine. Kot je namreč dejal lastnik tamkajšnjega kioska Franco Carmasin, smetarji »dejavno ne opravljajo svojega dela,« tudi pri gostilni protestirajo, da je »vedno umazano.« Lastnik bližnje papirnice pravi, da gre za stalne probleme, saj »poleg ceste in pločnikov sploh ne čistijo kanalizacije,« se najbolj ogorčena pa je Maria Zerial, lastnica mlekarne, ki jo je voda po posegu gasilcev delno poplavlila in jo je napolnil in zasmradil dim. Bila je tudi zaskrbljena, če bo njeno

blago se lahko slo v prodajo. »Rojana nikoli ne čistijo, je se pristavila, če ne ob prazniku rojanskega patrona, ko pride na obisk škof Ravignani!«

Gasilci so za ukrotitev požara porabili približno 10 minut, njihov

poveljnik Kodarin pa je vsekakor povedal, da je treba vzroke požara sele ugotoviti. Na kraju so bili tudi mestni redarji, ki so opravili obredne formalnosti in poskrbeli za urejanje prometa.

A. G.

PO EZULSKEM SHODU / DOLINSKI ŽUPAN PANGERC

»Spoštovati bolečino vseh«

Zakaj so bili slovenski župani na odru in zakaj so ga zapustili

Nedeljski shod ezulov v Trstu in tragikomični zaključek s pevskim nastopom tria Menia-Camber-Vascon se vedno odmeva v javnosti. Minister Antonio Maccanico, ki so mu prepričali, da bi koncal svoj govor, je povabil predstavnike ezulskih organizacij na razgovor, da bi jim obrazložil vladna stališča do reševanja se odprtih vprašanj beguncev. Srečanje bo jutri v Rimu.

Na odru na Trgu Unità so v nedeljo bili tudi župani okoljskih občin Tamar Blazina, Aleksij Krizman, Boris Pangerc in Giorgio Depangher, ki so se prej udeležili polaganja vencev ezulskih organizacij v Rizzani in pri bazovskem šohu. Dolinskega župana Borisa Pangera smo vprašali, kako je sploh prišlo do tega, da so bili na odru ezulskega shoda.

»Vsi župani tržaske pokrajine že dalj časa sodelujemo, da bi se uveljavilo novo vzdusje sožitja, da bi premostili stare predsodke, za razvoj tržaske pokrajine ne samo z gospodarskega, ampak tudi z idejnega, moralnega in narodnostnega vidika. In v bistvu nam uspeva, da dajemo nek nov pečat, kot je bilo razvidno tudi iz nedavne skupne obsodbe ponovne skrunitve spomenika bazovskim junakom, ki smo jo podpisali vsi župani, neglede na različno politično usmeritev. In to sodelovanje je prišlo do izraza tudi pri shodu ezulov, s polaganjem vencev in s prisotnostjo na trgu.«

Kako pa ste dozivljali potek same manifestacije?

»S kolegom Blazino in Krizmanom smo se predhodno zmenili, da bomo brez nadaljnega zapustili oder v primeru izpadov proti Slovincem ali proti Sloveniji. Govori pa so bili v glavnem dostojni, nekateri celo dostojanstveni.

Sicer pri govoru predsednika Zveze ezulskih organizacij Zigaretu smo se spogledali, ko je spregovoril o Zadru, ki je se vedno italijanski... Ko pa je minister Maccanico govoril o Slovenij in obojestranskih odnosih, sem videl, kako je poslanec Camber pricel vleči za rokav Menio: mislil sem, da ga morda vleče z odra, v resnici pa ga je pritegnil k sebi, da so skupaj z Vasconovo zapeli in utišali ministra. Takrat sem snel trak s trobojnico, isto so storili tudi Blazina, Krizman in Depangher, in smo odšli z odra, ki ga je zapustil tudi miljski župan Dipiazza.«

Kako ocenjujete to dogajanje in predvsem splošno kritiko izpada trojice tržaskih desničarskih predstavnikov, ki so jih obsodile same ezulske organizacije?

»Mislim, da po 50 letih prevladuje zdrava pamet tudi pri nekaterih v ezulskih organizacijah. Marsikateri so sicer se nostalgiki in smo jih videli na trgu, vendar niso samo takšni. V resnici so v nedeljo izgubili zgodovinsko priložnost, da bi postavili nove temelje za prihodnost. Povsem naravno je, da ima vsak svoje bolečine, svoje mrtve in svoje spomenike; rešitev pa je v sožitju, v ustvarjanju novih odnosov, konec koncev tudi v neki vedrini, s katero moramo gledati na prihodnost. Vsekakor se razmere pri nas spreminjajo, to ugotavljamo kot župani, ki kljub vsemu gremo skupno naprej z enotnimi nastopi, ker preprosto druge poti, drugega izhoda - ni. Dialog ni lahek, velikokrat gre pot tudi korak nazaj, kot to nedeljo; v nas pa je trdna volja, da poglobljamo stike in se soočamo z vsemi za uveljavitev sožitja, ceprav vemo, da bolečine enih in drugih ne bodo zbrisane tako zlahka.«

NABREŽINA

Občinska knjižnica v nove prostore

Jutri, 18. septembra, bo v Nabrežini slovesno odprtje novih prostorov Občinske knjižnice. Stavba stoji na glavnem trgu ob abvtobusni postaji in je nekoč služila kot vrtec. Občina je prostore popolnoma prenovila po načrtih arhitektov Kokorovca in Antonija, gradilo pa je podjetje Marchesan.

V to stavbo se je peselila občinska knjižnica, ki je že vrsto let zaprta in jo je treba urediti na novo; poleg tega je v prvem nadstropju urejena nova poročna dvorana; tja se bo preselil tudi urad za solstvo, sport in prosti čas, ter urad za skrbstvo. Zaradi popravil, ki se bodo začela v starem zupanstvu, se

bodo morali namreč uradi seliti po raznih prostorih v Nabrežini. Krajša slovesnost odprtja prostorov bo torej v jutri, 18. septembra ob 18. uri; zdravico in pevski pozdrav bo prinesel zbor Igo Gruden; po nagovorih župana in podžupana bo blagoslovitev prostorov; sledili bosta dve pobudi, ki ju prireja Trzaska pokrajina v okviru »ProvinciAssieme«: ob 18.30 bo otvoritev razstave o kamnolomih, zvečer ob 20.30 pa bo projekcija dokumentarca RAI »La classe di Stuparich«, pri kateri bo sodeloval tudi prof. Janko Jez, kot eden od šestih se živih dijakov omenjenega profesorja in pisatelja.

POBUDA MLADINSKEGA ODBORA SP

Tečaj slovenščine na visoki stopnji

Vodila ga bo dolgoletna profesorica Lelja Rehar - Sancin

Vsi bi radi pisali in govorili v lepi slovenščini: to ne velja le za tiste, ki poučujejo, ampak za vse, ki se tako ali drugače ukvarajo s slovenščino in jim ni vseeno, kako zglejda jezikovna plat njihovih zapisov - to so lahko casnikarji, publicisti, študenti... Verjetno pa se je komu kdaj že zgodilo, da je v zadregi razmisli, ali je jezikovno sprejemljivo in torej uporabno vse, kar prebiramo v najrazličnejših listih; spet kdo pa si morda zeli predvsem to, da bi v pogovoru s strokovnjakom prisla do izraza različna jezikovna

vprašanja, na katera bi nato iskali odgovore. Zaradi tega je Mladinski odbor Slovenske prosvete (v sodelovanju s Studentsko organizacijo ljubljanske univerze) osnoval tečaj slovenščine na visoki stopnji: vodila ga bo Lelja Rehar - Sancin, dolgoletna univerzitetna profesorica, ki se ukvarja ravno z vprašanjem današnje rabe slovenščine. Omejeno število slušateljev bo enkrat mesečno sledilo debati o konkretnem primeru, ki ga bodo predlagali tečajniki sami ali pa bo vzet iz publicistične prakse. Vsakic bo na razpolago

tudi nekaj dodatnega časa za vsakogar, ki bi se rad osebno pogovoril z voditeljico tečaja.

Srečanja bodo v večernih urah na sedežu Slovenske prosvete na Ul. Donizetti 3. Pri MOSP-u želijo, da bi se jim pridružili vsi, ki jim je raba slovenščine pri srcu. Ker je število mest omejeno, vabijo, da cimprej stopimo v stik s Slovensko prosveto (tel.: 370846, ob uradnih urah) ali s prof. Nevo Zaghet (tel.: 569340, v večernih urah). Prvo srečanje bo v petek, 19. septembra, ob 20. uri, da sedežu Prosvete.

Gledališče Verdi uspešno nastopilo v Zagrebu

Orkester in zbor gledališča Verdi s solistoma sta v Zagrebu požela velik uspeh s ponovitvijo koncerta »Viva Verdi«, s katerim so uradno odprli prenovljeno poslopje trzaskе opere. Koncert je bil v ponedeljek zvečer v veliki dvorani Lisinski, pobudnika (in tudi sponzorja) večera sta bila trzaska Trgovinska zbornica in italijanska ambasada v Zagrebu, prireditelj pa je sodila v okvir spremnih pobud mednarodnega velesejma.

Nastopajoče je vodil dirigent Woldemar Nelson, kot solista pa sta pela sopranistka Sun Xiu Wei in tenorist Fabio Sartori. Se najbolj bučno je številna publika nagradila nastopajoče z aplavzom po izvedbi znane Verdijeve arije Va' pensiero, ki je sploh zadnje čase veliko izvajana, na kulturnih in drugačnih srečanjih.

TREBČE / DANES ZAČETEK

Glasbeni svet skozi petje in še kaj za najmlajše

Na lanskem tečaju 16 otrok z raznih krajev vzhodnega Krasa

SPD Primorec-Tabor si je tudi v letošnjem solskem letu zadalo cilj, da svet najmlajših popestri z ljubeznijo do glasbe. Pobuda, ki je doživela uspešen izid že lani, je namenjena otrokom zadnjega letnika vrtca in osnovnosolcem, že danes pa bo od 16.30 do 18.00 steklo potrjevanje lanskih malih članov, oz. sprejemanje novih interesentov.

Pobuda »Glasbeni svet skozi petje in še kaj« predstavlja možnost doživljanja glasbene umetnosti prek njenih različnih sestavin, od odkrivanja pevske veščine, do spoznavanja glasbil, obiska opere in gledališča. Lani so otroci posegali v čar glasbene sveta tudi ob likovni

delavnici Jasne Merku, letos pa ob gibalni vzgoji. Otroška glasbena delavnica se bo odvijala enkrat tedensko pod mentorstvom Vilme Padovan. Dejansko bo potekala ob sredah popoldne v trebenskem Ljudskem domu, najverjetneje v dveh starostnih skupinah.

Delavnica, ki se ne omejuje le na pevsko dejavnost in je zato se bolj zanimiva, je lani pritegnila šestnajst otrok z vseh koncev vzhodnega Krasa. Danes pa pričakujejo v Trebčah še nove člane.

Barcolana v Benetkah

V Benetkah so na sedežu zavarovalnice Assicurazioni Generali uradno predstavili skorajšno regato Barcolano, ki bo v Trzaskem zalivu prihodnjega 12. oktobra. Naglasili so, da postaja trzaska regata najpomembnejši shod jadrnic v Sredozemlju: lani je tekmovalo rekordno število 1.442 jadrnic, letos jih je že najavljenih tisoč, ni pa izključeno, so dejali organizatorji, da bi lahko presegli lanski rekord.

Orisali so tudi vrsto stranskih pobud, ki bodo spremljale letošnjo Barcolano, od razstav do koncertov, od enogastromskih pobud do gledaliških predstav.

Ob tej priložnosti so predstavili tudi knjigo La Barcolana novinarka Francesca Antoninija o regati, ki se je začela pred 29 leti. Založnik je trzaski izdajatelj Lint.

NOVOST / OD VČERAJ V KNJIGARNAH

Tomizza predstavlja zgodbo o Franziski

Znani pisatelj je tokrat napisal roman o tržaški Slovenki in njeni ljubezni do Italijana

Franziska se je rodila prvega januarja 1900 mizarju Skripacu, kot vsem, ki so zagledali luč sveta v prvih šestih urah novega stoletja, pa je cesar Franc Jozef poklonil tisoč koron in svojo osebno skrb botra. Zgodbo o Franziski, Slovenki s Krasa, ki je v Trstu doživela svoje največje osebno razočaranje, pripoveduje Fulvio Tomizza v romanu, ki je od včeraj na prodaj v vseh knjigarnah (foto KROMA). Kot piše na ovitku knjige, ki je komaj izšla pri založbi Mondadori, je Tomizza svojo zgodbo razvil na osnovi pisma. Gre torej za resnične dogodke, katere seveda Tomizza prikazuje z njemu svojstveno sposobnostjo odličnega pripovedovalca.

S tem romanom se Fulvio Tomizza vrača k temi, ki je zaznamovala njegovo začeta dela: gre za tematiko meje oz. odnosov med dvema različnima

kulturama-svetovoma. Junakinja njegovega zadnjega romana je, kot že rečeno Slovenka, njena življenjska ljubezen pa Italijan, Nino Ferrari iz Cremona, ki je najprej služboval kot oficir na Krasu, nato pa se kot inženir zaposlil v Trstu. V ljubezenskem razmerju med Franzisko in Ninom pridejo do izraza spori-nesporazumi, vezani na različno narodnostno pripadnost ob običajnih težavah vseh zaljubljenecv.

Fulvio Tomizza sodi med plodovite pisce, saj je doslej izdal približno 30 knjig, večinoma leposlovnih. Prejel je vrsto najprestižnejših italijanskih nagrad, priznanja pa je prejel tudi v tujini, tako je leta '86 dobil mednarodno nagrado Vilenica, že prej (leta '79) pa so mu podelili avstrijsko državno nagrado. Tomizzova literarna dela so prevedena v številne tuje jezike.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
17. septembra 1997
ROBERT

Sonce vzide ob 6.50 in zatone ob 19.09 - Dolzina dneva 12.19 - Luna vzide ob 20.04 in zatone ob 7.39

Jutri, CETRTEK,
18. septembra 1997
IRENA

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 19,4 stopinje, zračni tlak 1027 mb narašča, veter vzhodnik 34 km na uro, vlaga 47-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 19,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SE JE: Martina Ferluga.

UMRLI SO: 31-letni Paolo Stefani, 50-letni Dario Zeriali, 86-letna Anna Stocovaz, 52-letna Mariagrazia Fabbri, 82-letni Bartolomeo Gladi, 48-letni Carlo Battaglia, 83-letni Sergio Vascotto, 80-letna Lucia Rahovaz, 85-letni Eliseo Varin, 86-letna Carolina Balbi, 85-letni Tullio Paliaga, 49-letni Eliseo Mucchiut, 87-letna Solza Giovanna Strajn.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 8. do SOBOTE, 13. septembra 1997
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Baiamonti 50 (tel. 812325), Sv. Ivan - Trg Gioberti 8 (tel. 54393), Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 271124).

Sesljan (tel. 208334) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Baiamonti 50, Sv. Ivan - Trg Gioberti 8, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev dvored 1.

Sesljan (tel. 208334) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2 (tel. 364928).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

NOVA DOMISLICA

Izdajajo se za uslužbence Acegas in zahtevajo denar

Ce se kdo predstavi na vašem domu v imenu družbe Acegas in sprašuje po denarju, je najbolje, da ga odslomite in takoj pokličete policijo ali karabinjerje. Tako svetujejo pri Acegasu, kjer so izvedeli, da se nekateri neznanec predstavljajo kot uslužbenec družbe in od porabnikov zahtevajo določene vsote denarja. Očitno gre za novo domisljico tatičev in sleparjev, ki jim bujna domisljija nikoli ne odpove. Podobnih domisljic pa je bilo že veliko, nekateri so se svojčas predstavljali kot uslužbenec Obcine, Ipsa in podobno. Marsikdo, posebno med starejšimi meščani, je nasedel, drugim so pri »obisku« iz stanovanja odnesli, kar jim je dragocenega prislo pod roko. Acegas pravi, da vsi njegovi uslužbenci morajo pokazati prepoznavno kartico, poleg tega za delo, ki ga opravljajo, ne morejo na domu terjati denarja, plačevanje uslug poteka v uradih.

»Vode, ki premikajo gore«

Gornji zgovorni naslov nosi zasedanje, ki bo v soboto, 20. t.m. na tržaški univerzi in ki bo namenjeno izredno hudem hidrogeološkim razmeram v Furlaniji-Juljski krajini. Zasedanje prireja CAI - meddeželna komisija za varstvo goratega okolja v Venetu in FJK ter trzaska sekcija »XXX Ottobre« pod pokroviteljstvom tukajšnje univerze. Zasedanje, ki bo v konferenčni dvorani ekonomske fakultete, se bo pričelo ob 9. uri in bo trajalo do 17.30.

Kot pravijo prireditelji, so se za pobudo odločili zaradi ponavljajočih se poplav na goratem območju, kjer se ob teh nesrečah prebivalstvo čuti vse bolj osamljeno in pozaobljeno ter daleč od institucij. Prav do tega prebivalstva pa imajo prav alpinisti velik dolg, saj je skozi stoletja ohranilo vse lepote goratega teritorija.

GLEDALIŠČE VERDI

Pianist Lonquich odlično začel simfonično sezono

S koncertom odličnega nemškega pianista Alexandra Lonquicha se je začela letošnja jesenska simfonična sezona gledališča Verdi. Petkov uvodni koncert je Lonquich večer kasneje ponovil v Pordenonu, v nedeljo popoldne pa se je ponovno predstavil v Trstu. Tokrat je Lonquich, ki je sicer dokaj reden gost trzaskega koncertnega društva in glasbenih sezon v Trzicu, izvedel dve Brahmsovi (Sonato op. 1 st. 1 v C-duru in Klavierstücke op. 119) in eno Schubertovo skladbo (Sonato D 960 v Bis-duru) in s svojo svojstveno interpretacijo prepračil občinstvo in kritiko. Simfonična sezona se bo nadaljevala v petek, ko bo sta pod vodstvom svojega novega stalnega dirigenta Woldemara Nelssona nastopila orkester in zbor gledališča Verdi, solist bo pianist Grigory Sokolov.

V Rossettiju Rocky Horror Show namesto Giorgia Gaberja

Giorgio Gaber se nekaj časa ne bo mogel nastopiti in ga zato ne bo niti v Trst: po odpovedi sodelovanja na zaključnem dnevu letošnjega Mittel-festa je Gaber odpovedal jesensko turnejo, v okviru katere bi moral nastopiti tudi v Rossettiju. Njegova predstava Gaber '97-'98 je bila vključena v letošnjo abonmajske ponudbo Stalnega gledališča FJK, predvidenih je bilo devet nastopov v obdobju od 31. oktobra do 9. novembra. Vsekakor namerava vodstvo gledališča Gaberja povabiti ob koncu letošnje ali pa v naslednji sezoni. Zaenkrat je seveda moralo odpovedano predstavo primerno nadomestiti: izbralo je eno najbolj znanih glasbenih predstav, in sicer Rocky Horror Show Richarda O'Breina. Londonska skupina Royal Court Theatre bo predstavila novo postavitev, ki pa se zgleduje po originalni.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Porzus«, r. Renzo Martinelli, i. Gabriele Ferzetti, Gastone Moschin.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.20, 20.10, 22.00 »Innamorati cronici«, i. Meg Ryan.

EXCELSIOR - 18.25, 20.20, 22.15 »Ovosodo«, r. Paolo Virzi.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.40, 19.55, 22.15 »Il mondo perduto - Jurassic Park«.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Scream«, prepovedan mladini pod 14. letom.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Batman & Robin«, i. George Clooney, Arnold Schwarzenegger.

NAZIONALE 3 - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Sex and Zen 2«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Twin Town«, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 16.00, 22.00 »La moglie e la bestia«, porn. prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.45, 18.30, 20.20, 22.10 »L'isola perduta« i. Val Kilmer, Marlon Brando.

ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.00 »Il viaggio della sposa«, r. Sergio Rubini, i. Giovanna Mezzogiorno, Umberto Orsini.

PRIREDITVE

KD LONJER-KATINARA prireja v petek, 19. septembra, ob 20.30 v Lonjerju GOSTOVANJE BENESKEGA GLEDALISCA s komedijo »Usak minut je na palanka (Cas je denar)« s sodelovanjem glasbene skupine KORENINE. Vabljeni!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB - ul. Donizetti 3 Trst - začenja novo sezono v soboto, 20. septembra, ko bo na sporedu DRUZABNI VECER z igrami, plesom in zakusko. Igral bo ansambel KRASKI OVČARJI. Zacetek ob 18.30. Vabljeni vsi mladi!

GLASBENA MATICA v sodelovanju z OBCINO TRA M. I. GLINKA iz St. Petersburga. Dirigent Vladislav Cernusenkov. Na sporedu P. I. Cajkovski, P. G. Cesnokov - Pravoslavna liturgija. Predprodaja vstopnic za lanske letne abonente in zamejske pevske zbornice od 19. 9. 97 ob 10. do 15. ure na sedežu Glasbene matice v ul. R. Man-na 29, tel. 418605. Za vse ostale obiskovalce od 24. 9. 97 pri blagajni gledališča Verdi od 9. do 12. ter od 16. do 19. ure.

OBVESTILA

SIRSI ODBOR DEVINSKO-NABREZINSKE SLOVENSKE SKUPNOSTI se sestane nocoj ob 20.30 na javni seji na domaciji pri Pernarčičevih (Lahovih) v Medje vasi st. 21. Na dnevnem redu bodo regulacijski nacrt in volitve. Vabljeni!

MESANI ZBOR JADRAN bo imel prvo vajo

danes, 17. t. m., ob 20. v Slovenskem solskem centru, ul. D'Annunzio 62, Milje. Vablejni novi pevci!

PEVKE - ZENSKEGA PEVSKEGA ZBORA TABOR vabimo vse, ki rade poje, da se nam pridruzi-te na prvi vaji danes, 17. setembra, ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opci-nah.

KD FRAN VENTURINI sporoča, da bo prva vaja mladinskega zbora danes, 17. septembra 1997 ob 19.30 v domu Anton Ukmar - Miro. Vabljeni dekleta od 12. leta (II. razred srednje sole) dalje.

SK BRDINA sporoča vsem članom in tekmovalcem, da bo informativni sestanek za naslednjo smučarsko sezono danes, 17. septembra, v domu Brdina na Opcinah s pricetkom ob 20.30.

SPD PRIMOREC-TABOR - Od 1. oktobra dalje se bomo ob sredah spet srečevali v Ljudskem domu v Trebcah, da popelje-mo otroke v GLASBENI SVET SKOZI PETJE IN SE KAJ. Letos bodo otroci de-lali v dveh skupinah:

učenci 1. razreda osnovne šole in 3. letnika vrtca v prvi skupini ter učenci 2., 3. in 4. razreda osnovne sole v drugi skupini. Potr-ditev vpisa lanskih članov in sprejemanje novih članov bo danes, 17. in v sre-do 24. septembra, ob 16.30 do 18. ure. Za pojasnila lahko telefonirate na št. 212688 (Nidia Sivitz) in 220130 (Milena Padovan).

MoPZ UPOKOJENCEV IZ BREGA sporoča vsem pevcem, da bo prva vaja jutri, 18. t. m., ob 20. uri v gledališču F. Preseren. Vabljeni so ljubitelji petja.

GODBENO DRUSTVO NABREZINA in GLSBENA MATICA prireja tudi le-tos tečaje teorije in raznih glasbil. Vsi, ki bi radi vstopili v godbo naj se javijo jutri, 18. septembra, ob 18.30 na sedežu društva v srednji soli v Nabrezini ali na tel. št. 200897 in 201187.

SKD VIGRED vabi vse, ki bi radi pripomogli k uspehu II. Kraskega Okto-berfesta, ki bo v Praprothu od 9. do 13. oktobra, da se udeležijo sestanka jutri, 18. t. m., ob 20.30 v druš-tenih prostorih v Sempo-laju.

D R Z A V N O UC9ITELJISCE »Anton Martin Slomsek« v Trstu obvešča, da bo v petek, 19. septembra 1997, ob 20. uri na zavodu (ul. Caravaggio, 4 - avtobus 6 in 9 - tel. 567877, fax 351457) srečanje vseh, ki so se že udeležili sestankov za pro-slavo 50. obletnice zavoda, in tistih, ki se doslej se ni-sou udeležili udeležiti pri-prav za proslavo.

GLASBENA SOLA RICHMANJSKE GODBE obvešča, da bo v petek, 19. t. m., ob 18.30 v Babni hiši INFORMATIVNI SEŠTAN-NEK za novo solsko leto namenjen staršem gojen-cev.

SKD PRIMOREC - TREBCE vabi na razstavo likovnika Milana Bizjaka iz Repna v Kulturnem do-mu v Trebcah in sicer od 19. 9. do 28. 9. vsak dan od 18. do 20. ure. Odprtje bo 19. 9. ob 20. uri. Na ogled bodo tudi narodne vezenine in gobelini Vero-

nike Bizjak. Ob tej prilož-nosti bo kratek literarni večer pesmic Veronike Bizjak. Sodelovala bo tudi mlada in obetavna violini-stka Sandra Stopar iz Lju-bljane, ki se je v preteklo-sti že predstavila v zamej-stvu in požela lep uspeh. Toplo vabljeni!

MOSP prireja (v sodelo-vanju s SOU - Ljubljana) Tečaj pisne slovenščine na visoki stopnji. Namenjeno: studentom, vzgojiteljem, učiteljem, profesorjem, pu-blicistom, vsem, ki v služ-bi uporabljajo pisno slo-venščino. Srečanja bodo vsak zadnji petek v mese-cu od septembra do maja. Voditeljica tečaja bo prof. Lelja Rehar Sancin. Infor-macije dobite tudi po te-lefonu št. 327062 (Norma) od 19. do 20. ure.

PLAVALNI KLUB BOR obvešča, da so se začela vpisovanja v začetniški plavalni tečaj (od 4. leta dalje), osnovno in nadalje-valno solo plavanja za otroke in mladino, sportno solo plavanja, tekmovalno skupino ter rekreacijo za odrasle vsak dan od pone-deljka do petka, do konca meseca od 11. do 13.30 na tel. 51377.

SKLAD MITJA CUK pri-re-di tudi letos tečaj ROC-NEGA TKANJA, ki ga bo vodila Magda Tavcar. Zacetek tečaja (22 ur) bo 1. oktobra 1997. Stevilo vpi-sov je omejeno. Informa-cije pri Skladu Mitja Cuk (Narodna ulica 126, Opči-ne, tel. 212289)

SKLAD MITJA CUK ob-vešča, da so pozabljeni ob-lacila, ki so jih pustili otroci v poletnem središču na Proseku in poletnem središču na Opcinah v ura-du Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

S PRICETKOM novega solskega leta SKLAD MITJA CUK ponovno nudi dopolnilni pouk in indivi-dualne lekcije. Informacije na sedežu Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

SKLAD MITJA CUK sporoča, da je po poletnem premoru ponovno na raz-polog otrokom in odraslim logopedinija. Informa-cije na sedežu Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

KRUT prireja 10-dnevno zdravljenje v Smarjških toplicah od 13. do 23. oktobra. Vpisovanje in informacije na sedežu krožka, tel. 360072 v urad-nih urah.

SZ BOR - SEKCIJA AE-ROBIKE - sprejema vpiso-vanja za novo sezono. Tečaji, ki bodo potekali ob popoldanskih in večernih urah bodo namenjeni mlajšim in starejšim. Za dodatne informacije tel. v tajništvo (tel. 51377).

GODBENO DRUSTVO PROSEK sprejema vpise za glasbeno solo pihalnega oddelka Glasbene Matice v torkih in petkih v Soscevi hiši na Proseku od 20.30 dalje.

OBCINA REPENTABOR obvešča, da bo steklo popi-sovanje psov za vpis v deželni anagrafski seznam psov, ki ga predvideva d. z. 39/90. Živinozvrstnik podjetja za zdravstvene storitve bo popisoval pse v mesecu oktobru t. l. ob torkih in četrtkih od 11. do 12. ure pred občinskim se-dežem, kamor naj v omenjenem obdobju last-niki pripeljejo pse.

PIHALNI ORKESTER BREG v sodelovanju z Glas-beno matico obvešča, da se je zacelo vpisovanje za glasbeno solo za pihala, trobila in tolkala. Informa-cije vsak terek in četrtrek, od 20.30 dalje na sedežu orkestra v Dolini ali na tel. št. 228333 in 228642.

SLOVENSKI VI-SOKOSOLSKI SKLAD SERGIJ TONCIC v Trstu obnavlja letne nagrade »dr. Frane Toncic«, ki ima na-men vzpodbuditi vi-sokosolske pripadnike slo-venske narodnostne sku-

pnosti v Italiji k razisko-valnemu in ustvarjalnemu delu. Nagrada, v znesku dva milijona lir, je na-menjena diplomski studiji s področja humanističnih oz. eksaktnih ved, ki po-meni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali zna-nosti in ki je sklenila uni-verzitetni studij v enem od rokov akademskega leta 1995/96. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje stu-dije do 31. oktobra 1997 Narodni in študijski knjiž-nici v Trstu, ulica Sv. Franciska 20/I. Prejeta dela bo ocenjevala komisija, ki jo bo imeloval upravni od-bor sklada, nakar bo fe-bruarja prihodnjega leta sledila nagraditev.

KRD DOM BRISCIKI prireja tečaj vezenja (stikanja). Informativni se-stanek bo v četrtrek, 25. t. m., ob 17.30 v društvenih prostorih. Morebitne infor-macije dobite tudi po te-lefonu št. 327062 (Norma) od 19. do 20. ure.

PLAVALNI KLUB BOR obvešča, da so se začela vpisovanja v začetniški plavalni tečaj (od 4. leta dalje), osnovno in nadalje-valno solo plavanja za otroke in mladino, sportno solo plavanja, tekmovalno skupino ter rekreacijo za odrasle vsak dan od pone-deljka do petka, do konca meseca od 11. do 13.30 na tel. 51377.

SKLAD MITJA CUK pri-re-di tudi letos tečaj ROC-NEGA TKANJA, ki ga bo vodila Magda Tavcar. Zacetek tečaja (22 ur) bo 1. oktobra 1997. Stevilo vpi-sov je omejeno. Informa-cije pri Skladu Mitja Cuk (Narodna ulica 126, Opči-ne, tel. 212289)

SKLAD MITJA CUK ob-vešča, da so pozabljeni ob-lacila, ki so jih pustili otroci v poletnem središču na Proseku in poletnem središču na Opcinah v ura-du Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

S PRICETKOM novega solskega leta SKLAD MITJA CUK ponovno nudi dopolnilni pouk in indivi-dualne lekcije. Informacije na sedežu Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

SKLAD MITJA CUK sporoča, da je po poletnem premoru ponovno na raz-polog otrokom in odraslim logopedinija. Informa-cije na sedežu Sklada (Narodna ulica 126, Opcine, tel. 212289).

KRUT prireja 10-dnevno zdravljenje v Smarjških toplicah od 13. do 23. oktobra. Vpisovanje in informacije na sedežu krožka, tel. 360072 v urad-nih urah.

SZ BOR - SEKCIJA AE-ROBIKE - sprejema vpiso-vanja za novo sezono. Tečaji, ki bodo potekali ob popoldanskih in večernih urah bodo namenjeni mlajšim in starejšim. Za dodatne informacije tel. v tajništvo (tel. 51377).

GODBENO DRUSTVO PROSEK sprejema vpise za glasbeno solo pihalnega oddelka Glasbene Matice v torkih in petkih v Soscevi hiši na Proseku od 20.30 dalje.

OBCINA REPENTABOR obvešča, da bo steklo popi-sovanje psov za vpis v deželni anagrafski seznam psov, ki ga predvideva d. z. 39/90. Živinozvrstnik podjetja za zdravstvene storitve bo popisoval pse v mesecu oktobru t. l. ob torkih in četrtkih od 11. do 12. ure pred občinskim se-dežem, kamor naj v omenjenem obdobju last-niki pripeljejo pse.

PIHALNI ORKESTER BREG v sodelovanju z Glas-beno matico obvešča, da se je zacelo vpisovanje za glasbeno solo za pihala, trobila in tolkala. Informa-cije vsak terek in četrtrek, od 20.30 dalje na sedežu orkestra v Dolini ali na tel. št. 228333 in 228642.

SLOVENSKI VI-SOKOSOLSKI SKLAD SERGIJ TONCIC v Trstu obnavlja letne nagrade »dr. Frane Toncic«, ki ima na-men vzpodbuditi vi-sokosolske pripadnike slo-venske narodnostne sku-

pnosti v Italiji k razisko-valnemu in ustvarjalnemu delu. Nagrada, v znesku dva milijona lir, je na-menjena diplomski studiji s področja humanističnih oz. eksaktnih ved, ki po-meni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali zna-nosti in ki je sklenila uni-verzitetni studij v enem od rokov akademskega leta 1995/96. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje stu-dije do 31. oktobra 1997 Narodni in študijski knjiž-nici v Trstu, ulica Sv. Franciska 20/I. Prejeta dela bo ocenjevala komisija, ki jo bo imeloval upravni od-bor sklada, nakar bo fe-bruarja prihodnjega leta sledila nagraditev.

ČESTITKE

Danes, 17. septembra, naša draga mama GIOR-DANA slavi svoj rojstni dan. Ob tej priliki ji česti-ta cela družina z željo, da bi uživala se toliko takih lepih dni v družbi svojih prijateljev. Čestitamo in želimo veliko zdravlja in veselja tudi našemu ocetu Carlu in dobri mami za njihovo obletnico poroke, ki je bila 12. septembra, tega mi nismo pozabili. Marisa, Massimo, Walter, Ester.

Odbornik BRUNO GRANDO in žena PAOLA sta praznovala zlato po-roko. Odborniki KD Rov-te-Kolonkovec jima česti-tamo in želimo se mnogo skupnih in srečnih let.

VALENTINA v Dolini rojstni dan slavi. Vse naj-boljše ji želijo nona Toncka, nono Oskar, ma-ma, tata, brat Daniele ter posebno stric Walter.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTICNO RAVNA-TELJSTVO v Dolini spo-roča začasni urnik osnov-nih sol in otroških vrtcev v obdobju do 20. 9. 1997: osnovne sole P. Voranc - Dolina, Mackolje, F. Ven-turini - Boljunec, Borst, Pesek, M. Samsa - I. Trinko Zamejski - Domjo, Ricmanje do petka 19. 9. od 8. do 13.30, osnovna sola A. Bubnic - Milje do petka 19. 9. od 8.05 do 16.05; otroški vrtci do petka 19. 9., Boljunec, od 8. do 13.30, Dolina od 7.30 do 13.30, Ricmanje od 7.35 do 13.30, Mackolje od 7.30 do 13.30, Borst od 8. do 13.30, v soboto, 20. 9., pa od 8. do 12. ure.

OBCINA DEVIN-NA-BREZINA sporoča, da bo pouk v občinskih otroških vrtcih z italijanskim učnim jezikom v Sesljanu in s slo-venskim učnim jezikom v Sempolaju in Mavhinjah do 30. junija 1998 z urni-nikom: od 8. do 16. ure. Na osnovi morebitnih prošenj zainteresiranih staršev in po predhodnem mnenju zainteresiranega otroškega vrtca je predvidena možno-st odprtja vrtca od 7.30 in/ali zaprtja ob 16.30.

URAD SINDIKATA SLOVENSKE SOLE, Ul. Carducci 8, bo posloval vsak terek in četrtrek, od 16. do 17.30.

TRZASKA KNJIGARNA obvešča starše in dijake, da so naročene knjige na raz-polago. Za informacije lahko klicete na tel. št. 635954 ali 635969.

IZLETI

SLOVENSKA SKUPNO-ST - Sekcija Devin-Na-brezina - prireja 11. in 12. oktobra dvodnevni izlet na Stajersko. Program: sobota, 11. oktobra, ob 12.30 odhod iz nabrežinskega trga do Ormoza, namestitve

v hotelu B kat., pozdrav zupana občine Ormož, večerja in prenočitev; ne-delja, 12. oktobra, zajtrk, nato odhod proti Verzeju, ogled mlina na Muri, ogled loncarske delavnice v Figovcu, v Bogojini si bomo ogledali Plecnikovo cerkev Gospodovega vnebohoda, sledila bo voznja po Pr-lekiji na prečudoviti Jeru-zalem, ogled zgodnjebaročne cerkvice Zalostne mate-re božje (1852), v gostišču Brenholz degustacija pri-znanih vin ter obilno pozno kosilo, povratek proti do-mu, kamor bomo prispeli v poznih večernih urah. Ce-na 150.000 lir, ki jih je tre-bba plačati ob vpisu. Vpiso-vanje: Mario Kralj (9. - 12.) tel. 639126, Antek Tercon (v večernih urah) tel. 299509. V ceni je vključen prevoz, večerja v soboto, prenočitev, zajtrk, kosilo in degustacija vin v ne-deljo ter razne vstopnine. Ne pozabite veljavne ose-bne izkaznice ali veljavnega potnega lista!

MALI OGLASI

tel. 040-7796333

PRODAM NISSAN King Cab letnik '90, siv metaliziran za 18 milijonov lir. Tel 0337549598.

V PIVNICI III. GENE-RAZIONE v Boljuncu bo v soboto, 20. t. m., PRAZ-NIK PIVA. Tocili bomo pi-vo z Oktoberfesta, odprli igralsko sobo in vam pri-pravili razna prese-nečenja!

IZGUBIL SE JE PES cr-nobebe barve, kratke dlake, mesanica lessie/dalmatinc v okolici Doberdoba. Odzve se na ime Tara. Kdor ga je videl, naj kliče na tel. št. 0481/78077.

PRODAM V BOLJUN-CU grozdje na trti, 5 kvin-talov malvazije. Tel. 228146.

OSNOVNOSOLCEM in SREDNJESOLCEM nudim pomoč pri pisanju do-maćih nalog in učenju. Tel. 228803 ob urah kosi-la.

19-LETNO DEKLE di-plomirano na državnem tr-govskem tehničnem zavodu Ziga Zois z dobrim znanjem slovenscine in italijanscine, v zadostni meri angleščine in nemšcine isče delo kot sekretarka ali vajenka, tudi part-time. Ne m arketin. Tel. št. 211941.

ODLIČEN KROMPIR prodajamo v Sovodnjah po 600 lir na kg. Tel. 0481/882413.

V BOLJUNCU smo izgubili prenosni telefon (od Zaboljunca do spome-nika). Tel. 228653. Najdi-telju nagrada.

ZADRUŽNA GOSTIL-NA v Dolini isče novega najemnika. Tel. ob 13. do 14. ure na št. 228511.

STANOVANJE v hisici - sobo, dnevno sobo, kuhinjo in kopalnico od-dam nerezidentnim. Mož-nost parkiranja. Telefoni-rati od 20. do 21.30 na št. 825735.

V BLIZINI TRZASKE-GA VELESEJMA PRO-DAM licenco in sodobno opremo prostorne me-hanične delavnice z zasto-pstvom znane avtomobil-ske firme po zelo ugodni ceni. Tel. 040/393148.

NAMSKA FIRMA PGM Art World isče sodelavce za komercialno dejavnost (tudi part-time) na po-dročju likovne in fotografske umetnosti. Za vse na-daljnje informacije pok-licite 040/393473.

PRODAM 15 in 10-hek-toliterske cementne sode za vino. Tel 0481/78066.

PRODAJAMO HISO v Sv. Krizu - majhno dvo-risice, trgovina v najemu, kletni prostori, stanovanje v I. nadstropju in prostorno podstresje. Tel. po 21. uri na št. 274995.

PRODAM GROZDJE na trti, 12 kvintalov, belo in crno. Tel. 040/226564 od 19. do 20. ure.

PRODAM KNJIGE za 3. razred DTTZ Ziga Zois: »Splošno knjigovodstvo« »Financna in aktuarska matematika, I. del«. Tel. 040/306964.

LEKCIJE ANGLESCINE in prevode iz angleščine ali nemščine v slovenscino oziroma italijanscine in obratno nudi dr. iz tujih jezikov. Tel. 820502.

NUDIM POMOC starejši osebi. Tel. 573587.

FIORINO 1700 diesel, letnik '94 prodam. Tel. 040/200232.

KUPIM KMETIJO z zemljišcem v okolici Trsta v zameno z lepim stanovanjem v središču mesta. Tel. 03382373990 od 20.30 do 21.30.

ISCEM dve vstopnici za koncert skupine U2 v Reg-gio Emilii. Tel. 212998 ali 212736.

PRODAMO GOZDNO zemljišče v občini Zgonik. Tel. 229364.

PAPIRNICNA MARTINA v Dolini obvešča, da ima na razpolago solske potrebscine po ugodni ceni.

OSMICO je odprl Alojz Milic, Veliki Repen 49.

V ZGONIKU je odprl osmico Mario Milic.

OSMICO ima Alojz Kante, Praprot št. 18.

OSMICO je odprl Stu-belj v Sempolaju.

PRISPEVKI

V spomin na Etkota Da-neua daruje Olga Ostrouška 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Angela Grljanca darujejo Draga, Lici in Lojzi Kapun 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Angela Grljanca daruje Bruno Markcev 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel in 100.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

V spomin na Pepija Pangosa darujeta Stanko in Zdenka Gruden 50.000 lir za Godbeno drustvo Nabrezina.

V spomin na tov. Ange-la Grljanca daruje Pepi Cilen s Kontovela 20.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

Popravek: Namesto cvetja na grob Angela Grljanca darujeta Marino in Olga z družino 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Milke Scuka daruje družina Furlan 50.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB v Gabrovcu.

Namesto cvetja na grob Ide Trampuz darujeta Franc in Vittoria Cernjava 30.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB v Gabrovcu.

V spomin na Ido Trampuz daruje Dora Kralj 25.000 lir za FC Primorje.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi krožek KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pri-tičje) tel. 360072, s sledečim

STARANCAN / SLOVESNOST

20. obletnica pobratenja z Renčami

Vezi segajo v čas odpornišva

V soboto je bila na trgu Dante Alighieri pred starancanskim županstvom pomembna slovesnost. Ob 20. obletnici podpisa pobratenja med Starancanom in Renčami so se srečali v velikem številu predstavniki obeh skupnosti in drustev. Govorila sta Giorgio Nogherotto, starancanski župan in Rajko Lasić, predsednik krajevne skupnosti iz Renč, s pozdravom pa je posegel tudi podpredsednik Furlanije-Juljske krajine Michele Degrassi, ki se mu je kasneje pridružil tudi pokrajinski predsednik Giorgio Brandolin. Oba sta poleg idejnih vrednot, ki jih je imelo proslavljanje, poudarila svoj starancanski izvor, kar po svoje dokazuje širino pogledov glede obmejnih družbenih vprašanj, ki so se in se vedno oblikujejo v tej občini v Laskem.

Župan Nogherotto je med ostalim poudaril: »Na žalost obstajajo tudi gibanja z miselnostjo, ki nasprotuje vrednotam, zaradi katerih se je rodilo naše pobratenje. Se vedno kdo podpihuje sovraštvo in delitve med ljudmi, do katerih je prišlo med vojno pred petdesetimi leti. Najde se tudi kdo, ki izrablja posamezne žalostne in boleče vojne dogodke v politične namene. Tako se najdejo tudi osebe, ki hočejo ocrniti vse tiste, ki so se borili za svobodo pod simbolom rdeče zvezde.«

Pobratenje med Starancanom in Renčami je namreč nastalo zaradi tesnih tovariskih povezav med uporom v drugi svetovni vojni, ko so italijanski gari baldinci nasli v Renčah vso podporo, moralno in

materialno, ko so se odločili, da se vključijo v oborožen partizanski upor. Župan je zaključil z besedami: »Dragi prijatelji, mnogo je odprtih vprašanj, ki zahtevajo, da ostajamo budni, a pred nami se siri razgled, ki nas navdaja z optimizmom in odločnostjo, da verjamemo v boljšo bodočnost za naša dva naroda v okviru Evrope. Izbiira pred dvajsetimi leti je bila pravilna in pametna. Danes lahko obnovimo naše pobratenje za vsaj naslednjih dvajset let in potrdimo predpostavke in obveznosti, ki smo jih podpisali leta 1977.«

Slavje v Starancanu je pravzaprav bilo nadaljevanje srečanja, ki se je odvijalo v Renčah 15. junija, kjer so domačini prav tako gostili predstavnike borčevske organizacije, balinarjev, lovcev, krvodajalcev, Rdečega križa, nogometnega kluba in njih številne spremljevalce.

Kronika tega dogodka je vredna še treh podatkov: v okviru mnogo večjih manifestacij, ki se ob meji odvijajo v zadnjem tednu, je bila v Starancanu edina institucionalno narodno povezujoča (morda ji smemo dodati tudi 12. Sosko regato); zaradi javnega praznovanja je bila povsem dvojezična, nad cemer so bili zadovoljni zlasti Renčani, ki doslej niso bili vajeni, da bi jih s tem počastili; na srečanju (v Laskem!) je kronist lahko dobil zgibankovabilo o novogoriški obletnici priključitve Primorske, ki jih v Gorici niso dostavili niti slovenskim kulturnim ustanovam in organizacij, da o vabilih niti ne govorimo.

A.R.

GORICA / OB ROBU SCALFAROVEGA OBISKA

Protest peščice ligašev in prepir z desničarji

Policija preprečila hujše izgrede - Tajnik Lige Visentin: »Goričani so dezertirali slovesnost«

Skupina kakih dvajsetih ligašev je predsednika Scalfara včeraj pričakala v zelenih srajcah, z zvizganjem in vzklíkanjem k svobodi Padanije. Dvigali so napise z ironičnim »dobrodošel v Padaniji« in v prid secesiji. Policija jih je zadržala ob robu prireditvenega prostora, tako da je zvizganje predstavljalo le oddaljeno zvočno kuliso ob prihodu in odhodu predsednika.

Tik po odhodu Scalfara pa je prislo do trenutkov napetosti, ko je gruča desničarjev s trikolorami navalila proti ligašem, jih preglasila s skandiranjem: »bedaki, bedaki« in se naposled izzive-la ob petju Mamelijeve himne in, vsaj nekateri med njimi, v stegovanju rok v fašistični pozdrav. Varnostniki so preprečili neposredni stik in hujše izgrede.

Tajnik SL za Furlanijo sen. Roberto Visentin je popoldne v izjavi za tisk ugotovil, da se Goričani razen oblasti, vojske in solarjev, ki so prišli »pod prisilo«, niso udeležili komemoracije, kar da pomeni nezaupanje tej državi. Incident z Ligo pa naj bi izzvala le 8 nostalgikov »Fiamme tricolore«.

Instalacija "Glasovi z meje" s tiho željo po njeni odpravi

Na predvečer včerajšnje obletnice razmejitve je nekaj desetih prebivalcev Gorice in Nove Gorice ob mreži, ki ločuje mesti pred severno železnisko postajo, prisostvovalo zvočni instalaciji Nadje Velusček »Glasovi z meje«. Avtorica tega kulturnega dogodka, ki pa je vseboval se mnogo tudi izrazito političnih pomenov in predvsem željo po preseganju meje, je ljudem na obeh straneh mreže ponudila zvočne zapise s pričevanji o tem, kaj je pred 50 leti pomenila razmejitve.

»Meja, ki je bila postavljena med Italijo in Jugoslavijo 16. septembra 1947, je razdelila svet na dve polovici, razdelila pa je tudi hiše, ulice, polja, ceste in predvsem je razdelila ljudi«, pojasnjuje Nadja Velusček,

doma iz Nove Gorice sicer pa profesorica na slovenskih solah v Gorici in aktivna kulturna delavka v vrstah Kinoateljaja.

»Drobne vsakdanje zgodbe, ki so žalostne in smešne, tragicne in neumne, vendar se kako pretresljive in človeške, so pričevanja ljudi, ki so se tistega jutra znasli z mejo na dvo-rišču, pred vrati, na stopnicah: meja se je vrinila v njihova življenja.«

Tem zgodbam so med drugimi prisluhnili uredniki časopisov Isonzo-Soca in Oko, pobudniki akcije za odpravo mreže, ki se ločuje mesti. Tudi predsinočnje prijateljsko srečanje je ob konzarcih vina, ki so si jih podajali čez mrežo, dodatno utrdilo prepričanje, da je treba to fizično pregrado odstraniti.

NOVICE

Zadnja predstava iz niza komičnega teatra

Gledališka skupina Terzoteatro zaključuje danes ciklus petih komičnih gledaliških predstav na gradu. Ob 20.45 bo gledališka skupina »Malocchi e profumi« iz Forlija zaigrala komedijo Daria Foja in France Rame »Coppia aperta, quasi spalancata« v režiji M.L. Zuffa in G. Cervesia Ripe. Zgodba je preprosta: zakonski par, že nekoliko utrujen in naveličan, se odloči za »novost«, ki naj osveži in utrdi zakonsko življenje. Odloči se za »zakon odprtega tipa«, oziroma za izvenzakonske izkušnje. Težave se pojavijo ko je treba racionalno izbiro uskladiti s čustvi in ko se pojavijo občutki ljubosumlja. Nerazumevanje prerase v prepir, ko mož pripelje na dom »novo« prijateljico, ki jo žena ne more sprejeti. Težav je še več kakor prej, ko je bil zakon se po starem. In končno pride do rešitve: vsi spori pojenjajo, ko si tudi žena poišče mladega ljubimca, prijetnega videza, pozornega in urejenega...

Razstava v Pokrajinskem muzeju

V okviru prireditve ob 50-letnici priključitve Primorske matični domovini in občinskega praznika mestne občine Nova Gorica bodo danes ob 10.30 v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici odprli razstavo izbranih dokumentov ob 25-letnici Pokrajinskega arhiva. V sportnem parku pa bo danes, s pricetkom ob 16. uri, mednarodni rokometni turnir.

Razpored cepljenja psov v Gorici in Škocjanu

Veterinarska služba, ki deluje v okviru Zdravstvene ustanove sporoča, da bodo v prihodnjih dneh zaključili akcijo cepljenja psov proti steklini. V Gorici bo cepljenje od 18. do 20. in nato se 22. in 23. septembra od 8.30 do 9.30 v občinski klavnici v Kraski ulici 15, ter 24. in 25. septembra v pesjaku v ulici degli Scogli. Cepljenje pa bo danes, od 9. do 10. ure v občini Škocjan ob Soci in sicer pri osnovni soli v Isola Morosini ter od 10.15 do 10.45 v parku v ulici B. dei Roveri Terranova.

Zaletel se je v službeno vozilo karabinjerjev

Pozna ura, slaba vidljivost in po vsej verjetnosti prekomerna pijaca sta med vzroki prometne nesreče, ki se je zgodila predsinoči v Ronkah, v bližini pokopališča. Tu je bilo ustavljeno službeno vozilo karabinjerjev. Oviro je najbrž prepozno opazil voznik osebnega avtomobila in že so bile posledice tu. Karabinjer, ki je stal v bližini je uspel odskočiti. Avtomobil so začasno zasegli, domnevno pijanega voznika pa prijavili. Zal podrobnosti niso znane. Slisati pa je, da naj bi bil veseljak iz domaćih logov.

Skupil jo je motorist

Precejšnja gmotna škoda je nastala ob trčenju med motorjem honda, ki ga je upravljal 20-letni Davide De Vito iz Gorice in avtomobilom ford fiesta, ki ga je vozil 48-letni Lucio Candussi, prav tako iz Gorice. Nesreča se je zgodila včeraj, nekaj po 12.30 v ulici Vittorio Veneto. Poleg omenjenih dveh vozil, ki sta bili neposredno vpleteni v nesrečo, je nastala gmotna škoda tudi na treh avtomobilih, parkiranih v bližini trka. Telesne poškodbe je zadobil Davide De Vito, ki se bo zdravil deset dni.

OSLAVJE / NEFORMALNO SREČANJE PRI FIGELJNIH

Obisk v kleti in pogovor o utripu vinogradništva v Brdih

Potreba po usklajevanju predpisov zmeraj bolj aktualna

Nihče ne osporava pomenu uradnih strokovnih srečanj, vendar pa je pravi utrip neke dejavnosti, vključno s težavami, močje zaznati prej na neformalnih, prijateljskih srečanjih. Tako srečanje je bilo pred kratkim na Oslavju, med tremi mladimi vinogradniki (bratje Figelj) steverjanskim županom Corsijem in goriskim županom Valentijem. Poleg obiska kleti in pokusne odlične zlate rebule, je bila to priložnost za odkrit pogovor o briskem vinogradništvu na italijanski in slovenski strani meje. Največ težav in neskladij nastaja zaradi zelo različnih predpisov. Težave imajo vinogradniki - dvolastniki, slovenski v Italiji in italijanski v Sloveniji, saj za te površi-

ne ne morejo dobiti značke o zaščitenem poreklu. Na italijanski strani meje je možnost povečevanja vinogradniških površin minimalna (možno

je v glavnem obnavljati stare vinograde), medtem ko v Brdih na slovenski strani, zaenkrat ni večjih omejitev. Gre za sklop aktualnih in občutenih, a

istocasno zapletenih vprašanj, ki jih bo treba slej ko prej vzeti v postev.

Na sliki: bratje Ales, Joško in Rado Figelj z Valentijem in Corsijem

KINO

GORICA
VITTORIA 1 18.20-20.20-22.20 »Scream«. Rez. Wes Craven. Prep. ml. pod. 14. letom.
VITTORIA 3 17.50-20.00-22.10 »Porzus«. Rez. Renzo Martinelli. Igrajo G. Moschin, G. Ferzetti, L. Crespi.
CORSO 17.30-19.50-22.15 »Il mondo perduto - Jurassic park«. Steven Spielberg.

OBVESTILA

KD O. ŽUPANČIČ obvešča udeležence izleta na koncert skupine U2 v Reggio Emilia, da bo zbirališče v soboto, 20. t.m., ob 7.30 na glavnem trgu v Standrežu. Bodite točni!

DRUŠTVO JADRO prireja pod pokroviteljstvom Občine Ronke tečaj slovenskega jezika in kulture. Potekal bo na sedežu društva in bo trajal šest mesecev. Tečaj bo dve uri tedensko. Predvidoma se bo pričel konec oktobra. Pripravljalna seja bo 21. oktobra ob 20. uri na sedežu društva. Informacije nudijo odborniki društva

in v slovenskem oddelku občinske knjižnice.

SD SOVODNJE bo v petek, 19. t.m., priredilo tekmovanje v briskoli. Tekmovanje bo v Kulturnem domu v Sovodnjah, ob 20.30.

UPRAVA DIJASKEGA DOMA V GORICI Svetogorska 84 obvesča, da sta na razpolago samo se dve mesti za gojence v solskem letu 1997/98. Prijave in informacije po telefonu: 533495.

MOŠKI PEVSKI ZBOR SKALA GABRJE začena danes, 17. septembra, ob 20.30 z rednimi vajami na sedežu v Gabrjah. Vabljeni dosedanjí člani zbora in vsi, ki bi se radi vključili v zanimivo dejavnost.

PEVSKI ZBOR DRUŠTVA SLOVENSkih UPKOJENCEV je že začel z vajami. Vadijo ob sredah ob 19.30 v domu Andreja Budala v Standrežu.

IZLETI

SPDG sporoča, da v nedeljo, 21. t.m., napovedanega avtobusnega izleta na Notranjsko ne bo.

LOVSKA SEKCIJA IZ SOVODENJ organizira 28. t.m. enodnevni izlet v Borovlje (Avstrija). Tam si bomo ogledali lovsko razstavo ter razstavo o krivolovu. Za informacije tel. št.: (0481) 882172.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
ALL'ORSO BIANCO, Korzo Italia 10, tel. 531576.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
S. ANTONIO, Ul. Romanova 147, tel. 40497.

POGREBI

Danes: 9.00, Elda Ninin vd. Zaccarelli iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče; 10.00, Maria Clemente vd. Parentin iz splosne bolnišnice v Trzici; 10.30, Giovanna Bizaj vd. Lovisig iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev pri Madonini in v Podgori; 12.00, Natalina Corsini vd. Culot iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče.

UMETNIŠKA RAZSTAVA / CLAUDIA RAZA

Splet drobnih liričnih in grafičnih nemirov

Izbor dvajsetih slik spremlja knjiga verzov

Beneska umetnica Claudia Raza (foto KROMA) s svojimi platni spet izpoveduje poetičnost skoraj čudežnega sveta. Tokrat razstavlja v tržaskem krožku uslužbenec zavarovalnice Generali, kjer jo je prejšnji ponedeljek v njeni najblestnejši umetniški luči predstavil prof. Enzo Santese.

Izbor dvajsetih slik spremlja se nova umetniška pustolovščina crnolase umetnice, ki prvic odkriva intimna brezna svoje duše tudi prek verzov. Notranji »Drobni nemiri-Sottili inquietudini« so ji narekovali se knjigo, izdano pri založbi Murice, kjer s posebnim liricnim občutkom podaja navdih sanj, ki bežijo v daljavo, misli, ki se širijo ob lahkkih vzdihih. Z vedrino občutenih izpovedi Claudia Raza dopušta publiki dostop do svojih notranjih odlik, ki jih v slikarstvu komaj bežno razkriva. Lirične »drobne nemire« dopolnjujejo ze grafični trenutki v knjigi, v celoto pa jih povezujejo razstavljeni dela, ki v sedem nadstropju palače Generali gledajo v jadranske valove, kot se v njih potaplja tudi obris nabrežinskih skal.

Umetnica, ki se je sicer rodila v Cedadu, je sedaj doma v Nabrezini, v neposrednem objemu

Krasa. Trd kraski kamen pa zna na platnu skoraj pravljico raznežiti, tako da odseva ta prviniski kraski element poseben blešč v motiviki njenih umetniških izbruhov. V zadnjih petih letih pestri opus Claudie Raze občuten zrelostni proces, v katerem umetnica ob podoživljanju svežine kraskega obzorja posega po domisljskih izkusnjah. Najnovejše

slike označuje izrazito razvit smisel za formo, ki ne presega abstraktnih meja, a prav tako se ne omejuje na realistično upodobljanje. Kraski kamen, v vlogi imenitne odrske šepetalke, se v magičem vesolju Claudie Raze prelevi v najrazličnejše oblike in podobe, ki jih namigujejo posebno nežne barvne nianse. Slednje pretaka Sredozemlje, ki s hlad-

no, a romantično svežino podčrtuje sanjske podobe v formah kraskih skal. Čeprav se rodna tla umetnice ne zrcalijo v slanih vodah, je njena pripadnost naši obali izrazita. Tematsko pa se njen spomin stalno vrača k prvim čustvom iz rosnih let.

Claudia Raza presega edinstvenost svojega domisljskega spektruma se v tehniki, saj se večkrat opredeljuje za preizkušanje novih tehnik predvsem na področju grafike. Dejansko je umetnica obiskovala grafično solo v Benetkah in se izpopolnila ravno v eksperimentalnih tehnikah; ob tem je večkrat sodelovala na izpopolnjevalnih seminarjih v tujini.

Trst je dejansko po zaprtju jubilejne Spacalove razstave takoj doletela priložnost, da se poglubi v dušo svojega Krasa se prek drugega »svečenika«, pravzaprav »svečenice kraskega kamna«. Gre za umetnico svetovnega značaja, ki je razstavljala v mnogih italijanskih in evropskih mestih, v Braziliji, na Japonskem. Njena umetniška pot pa se ljubiteljem umetnosti odkriva v monografiji, ki je izšla pred nekaj meseci pri založbi Biblioteca Cominiana.

Jana Pečar

MEDNARODNI SEMINAR V TRSTU

Motiv potovanja v književnosti

Enajstega in dvanajstega septembra se je v Trstu odvijal pomemben mednarodni seminar evropskih literarnih strokovnjakov. Srečanje je priredil odsek za italijanistiko na leposlovni fakulteti tržaske univerze. Tema seminarja je bila »Dinamika v literarnih, prozornih oblikah in motiv potovanja v italijanski književnosti od 18. do 20. stoletja«.

Kot je v uvodnih besedah povedal glavni pobudnik tržaskega srečanja (sicer tudi sam referent na seminarju s prispevkom o Ugu Foscolu) ravnatelj odseka za italijanistiko in predavatelj italijanske književnosti na tržaski leposlovni fakulteti profesor Elvio Guagnini, spada srečanje v širši študijski projekt o odnosih med književnostjo in potovanjem, ki ga na vseh državni ravni proučujejo predvsem univerzitetni strokovnjaki iz Cagliarija, Benetk, Vidma in Trsta.

Akti tega kongresa (predavateljev je bilo 26) bodo prav zaradi tega izšli v popolnejši in torej razširjeni obliki tudi v knjigi. Tema potovanja je že nekaj časa v ospredju zanimanja številnih italijanistov, v kolikor predstavlja za številne avtorje eno osrednjih motivov njihovega dela. Motiv poti ima gotovo svoj izvorni vzor v Homeru, ki je prav z Odisejem zacrtal kar je za številne italijanske avtorje zadočilo novo, pravzaprav simboličen pomen. V tem simboliziranju odhoda se nam ponuja razmišljanje o eni velikih junakinj slovenske književnosti - Lepi Vidi, ki je od ljudske motivike preko Presernove balade našla svojo najvišjo simbolistično moč v Cankarju. Lepa Vida beži iz lastnega nesrečnega vsakdana (v Presernu sta to bolni otrok in ostareli moz, ki ga je morala Vida vzeti po sili) in hiti za svojim hrepenenjem: sledi mavrskemu slu, ki jo odpelje preko morja (morje je tudi za Srečka Kosovela simbol hrepenenja) v daljne dežele k sami španski kraljici. Odhod - potovanje je torej beg pred lastno odgovornostjo (ki jo predstavlja bolni otrok) stremljenje po socialni in obenem erotični realizaciji (ki je ob starem in po sili vzetem možu nemoč), istocasno pa pri-

nasas s seboj velik občutek krivde, ki pelje v povratek nazaj. Vrnitev predstavlja etično edino pravilno resitev, odhod pa simbolizira negativnost hrepenenja za nemogočim.

Odhod je torej podooben begu - in beg je tudi Franckin tek za vozom v Cankarjevem romanu Na klancu (klanec - pot - beg torej kot nujna konsekvence hrepenenja) ki ga je pisatelj posvetil materi in njenemu hrepenenju po življenju. Motivika odhoda - poti prihaja do izraza v največjo evidenca v Cankarjevih delih, ki pripovedujejo o izseljevanju, pravi tragediji slovenskega človeka, v katerih odhod in pot predstavljata ne več hrepenenjsko slo ampak sanjo ali željo po socialni ureditvi (motiviko izseljevanja zasledimo tudi pri drugih slovenskih pisateljih tega stoletja).

Vendar Lepa Vida, starodavna slovenska junakinja, ki v Cankarju simbolizira hrepenenje samo, sega v njegovi istoimenski drami v pravo bistvo motivike odhoda: Vido zamika sla po življenju in zato odide iz svoje srede na odprto

pot, kjer sreča tuje ljudi, ki živijo drugače, brezskrbno in njo, ki je odšla, prikljice spet nazaj, spet nazaj ljubezenska moč mladega Dioniza.

Odhod in vrnitev sta močna motiva Pirandellovih crtic. (Luigi Pirandello je med najpomembnejšimi predstavniki italijanskega pripovedništva in dramatike dvajsetega stoletja in torej v bistvu Cankarjev sodobnik) predstavljata pa tudi za Cankarja simbol nemira evropskega človeka novega stoletja - pravzaprav zenske figure nove epohe, ko ženska skuša najti sebi povsem nov eksistenčni status v novi družbeni zasnovi sveta, ki se ji je končno začel odpirati in ki predstavlja zanjo tudi novo erotično in socialno ureditve.

Mednarodni seminar na tržaski univerzi je postal torej ključ, v luči katerega na novo razbirati carobni simbol potovanja - odhajanja in torej razbirati tudi slovensko književnost v okviru tistega univerzalnega jezika, ki se od Homera dalje ureničuje v besedni umetnosti evropskih narodov.

Tatjana Rojc

POGOVOR Z ORAZIOM BOBBIOM

La Contrada inteligentno v 15. sezono

V gledališču Cristallo vlada v tem obdobju prav mrzlično vzdušje, saj bo že čez tri tedne otvoritvena predstava nove sezone La Contrade s krstno uprizoritvijo igre v tržaskem narečju, kar je že njen tradicionalni razpoznavni znak. Delo Antonio Freno, ki se navezuje na resnični dogodek iz črne kronike na začetku stoletja, bo uvod v bogato abonmajsko sezono, ki prav tako terja nemalo zavzetega truda od zasebnega stalnega gledališča javne koristi, tak je namreč uradni naziv La Contrade. Ob tej priložnosti je Contradin predsednik Orazio Bobbio v kratkem intervjuju nasul nekaj misli o gledališču in o novi sezoni.

Ce se ne motim, bo ta že naša petnajsta sezona v dvorani Cristallo. V teh letih je naklonjenost občinstva in mesta do nas stalno rasla. Poleg predstav v lastni produkciji imamo na sporedu tudi predstave gostujočih skupin v pravi abonmajski sezoni; tako je Contrada s časom iz gledališča, ki je bilo osredotočeno na mestno četrt, zrastle v mestno, nato v deželno in končno v vsedržavno gledališče. Glede na prisotnost občinstva smo med prvimi tridesetimi gledališkimi hišami v Italiji. Vzporedno s to rastjo je rasla tudi priljubljenost skupine v Trstu, kar se nato odraža tudi na vsedržavni ravni.

Nova sezona bo stalno na dobri ravni. Spored predvideva deset predstav, eno v nasi produkciji in devet gostovanj; ker je repertoar zelo raznolik, nobena predstava ne bo razočarala gledalcev. Seveda kot vedno dajemo prednost inteligentnemu razvedrilu; trudimo se, da ne bi znižali dosežene kakovostne ravni, poleg tega delujemo v sozvočju z ostalimi tržaskimi in deželnimi gledališkimi ustanovami. Tako kljub previdnosti, ki jih narekuje sedanje stanje v Italiji na prehodu s starega na novo, pričakujemo dokaj rožnato prihodnost. V Trstu ima La Contrada zelo velik uspeh s komedijami v narečju, priljubljena pa je tudi drugod v Italiji, vendar z drugačnim žanrom...

... z italijanskimi komedijami iz prve polovice stoletja. To pot smo začeli pred vdema letoma z lepljenko del Achilleja Campanileja Centocinquanta, la gallina canta, ki jo je reziral Antonio Calenda. Lani smo postavili komedijo Alda De Benedettija Non ti conosco piu' (Ne poznam te več), v kateri nastopata poleg naših igralcev se Lauretta Masiero, Micol Pambieri in Riccardo Perrone in s katero smo bili tri mesece na gostovanju, letos pa bomo z njo gostovali se pet mesecev in pol. Prihodnje leto zbomo uprizorili priljubljeni roman Alda Palazzeschija Le sorelle Matterassi (Sestre Materassi) z Lauretto Masiero in Iso Barzizza.

»Naš uspeh sloni na kvalitetni gledališki dejavnosti. Mi nismo televizijske osebnosti in tudi ne izmišljeni liki; za Trst smo uresnicili gledališki projekt, ki mu je lasten; La Contrada je uspešno "podjetje", ker se je mesto strnilo okrog njega, okrog enega svojih gledališč. Ta trdna podlaga priljubljenosti nam je nato omogočila drznejše podvige, ki so naleteli na priljubljenost tudi na državni ravni. Seveda izpitov ni nikoli konec, vsako leto je pred nami nova dogodivščina. Občinstvo že petnajst let spremlja našo dejavnost z veliko naklonjenostjo in tudi letos gre vpisovanje abonmajev zelo dobro. Vsekakor je naš uspeh sad vsakdanjega resnega dela

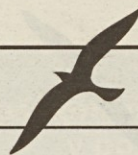
na različnih plateh. Ne smemo pozabiti, da v našem okviru deluje tudi mladinsko gledališče, ki je zelo pomembno; iz mladinskega gledališča se je La Contrada pravzaprav rodila. Krepijo se tudi spremne dejavnosti, denimo založništvo z bogatimi in zanimivimi gledališkimi listi, s pričevanji, ki ne zadevajo izključno predstavo. Nas odnos do občinstva ni samo odnos med producentom in uporabnikom, temveč je veliko bolj obsiren in popoln.

In za konec se nekaj namigov o otvoritveni predstavi...

To ne bo izključno komična predstava, čeprav bo v njej veliko priložnosti za smeh: rekel bi, da je nekakšna stava na inteligentnost naših gledalcev. Delo pripoveduje o resničnem krvavem dogodku, vse nastopajoče osebe in opisani dogodki so povsem resnični. Antonia Frena bi danes označili kot človeka z obrobja družbe, tudi v srečni Austria Felix so obstajali mikrokozmi porazencev, čeprav nekako niso zapisani v našem spominu - prav ta plat me je v delu posebej prevzela. Delo sta napisala Francesco Macedonio in Nini Perno, prav Nini Perno je pred leti pripravila niz oddaj o slavni procesih v Trstu, med katerimi je bil tudi Frenov. V predstavi sicer proces ni prisoten, predstava sloni na poetičnem ključu pričevanja, kljub temu zelo natančno podaja celovito sliko taktatnega Trsta; z Liviom Cecchelinom smo opravili tudi zelo podrobno filološko-glasbeno studijo. Vse se začne 20. septembra 1904, ko Antonio Freno v pijanosti ubije stražnika in zbeži v Izolo. Ko ga po dveh dneh aretirajo, položi britev na mizo in prizna zločin. Obsodijo ga na smrt, pozneje pa kazen spremenijo v dvajset let ječe, veliko jih prestane v Mariboru. Njegovo življenje se konča v tišini; po dvajsetih letih se vrne v Trst, se poroči, rodijo se mu dva otroka, a že po dveh letih prostosti umre, star 56-57 let. Njegovo življenje se je izteklo v trenutku, ko je pri 29 letih zagresil zločin. Osrednja privlačnost tega dela je prav poetični obup, tematika, ki jo zna Macedonio obravnavati z veliko spretnostjo.

Vase gledališče pravzaprav razvaja svoje občinstvo s ponudbami, ki lajsajo ogled predstav: ste tudi leros pripravili kaj novega?

Pravzaprav tudi občinstvo razvaja naše gledališče, to je vzajemni odnos. No, kot vsako leto bodo gledalci lahko parkirali na dvorišču bliznjega rikreatorija, v bar lahko pridejo iz foyerja, pripravili bomo res cudovit gledališki list, ki ga bo mogoče kupiti za skromno ceno. V njem bo besedilo, izvirne fotografije, vrsto natančnih zapisov o zgodovinskem kontekstu - rekel bi, da nadaljujemo z zahtevnim delom, ki pa daje tudi veliko, veliko zadoščenja. (bov)

KITAJSKA / PRAVI »SALTO MORTALE« KITAJSKIH KOMUNISTOV

Na XV. kongresu KP LR Kitajske so se odločili za kapitalistično gospodarstvo

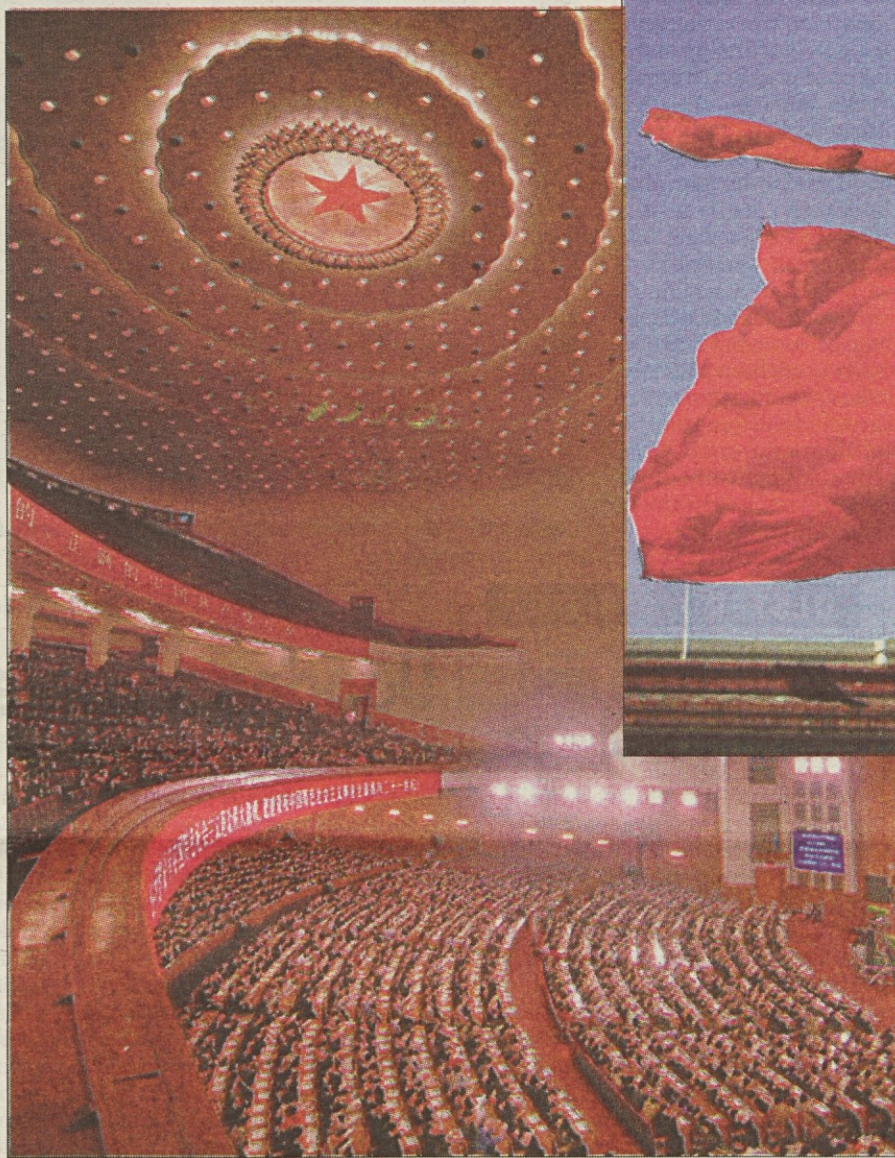
Ker nasprotuje demokratizaciji političnega življenja, ni izgledov za revizijo Tienanmena

PEKING - Nedvomno bo XV. kongres KP LR Kitajske sel v zgodovino kot primer sodobnega komunističnega transformizma, ki pristaja na tržno gospodarstvo in na liberizem v gospodarstvu, a ne popušta niti za ped na področju demokratizacije in političnega pluralizma. Partija ostaja monolitna struktura, svetilnik za ljudske množice, ki pa se je odpovedal revolucionarni uravnilovki in razrednemu boju v imenu gospodarske »prožnosti«, »uspešnosti« in »kompetitivnosti«. Vse to je v petkovem poročilu generalnega sekretarja Jianga Zemina, ki je jasno povedal, da je »uresničitev socializma« se daleč in da se mora LR Kitajska rešiti vseh cokol, ki ovirajo njen razvoj. V prvi vrsti je to državna industrija, ki je izgubarska in neuspešna. Prav zato jo bodo v glavnem privatizirali, kar pa bo nedvomno povzročilo ogromno brezposelnost, tako da bo od deset do trideset milijonov ljudi izgubilo delovno mesto. Pomagaj si in partija ti bo pomagala, ali bolje receno, te ne bo ovirala v tvojih podjetniških podvigih, je nekako geslo tega XV. kongresa. Med delegati zato prevladujejo podjetniki in menadzerji, tako da so nekdanji kmetje v manjšini. Seveda niso na kongresu sploh omenili razrednega boja in diktature proletariata, tako da je kongres izpadel kot zasedanje industrijcev in ne skupščina naj-

vecje komunistične partije sveta.

Nadaljevanje in pospešitev Deng Xiaopingovih gospodarskih reform pa je zgovoren

je napovedal klastenja tudi v armadi, tako da naj bi demobilizirali vsaj pol milijona vojakov. Prav zato bo v vodo padel predlog nekdanjega

dokaz, da se partija cuti dovolj močno in da se ne boji morebitnih družbenih nemirov zaradi prave armade brezposelnih. Se vec, Jiang Zemin

sekretarja partije Zhao Ziyanga o reviziji tienanmenskih dogodkov leta 1989. Zhao Ziyang je v odprtem pismu partijo pozval, naj samokri-

Ker torej ni slo za kontrarevolucijo, je bilo zgrešeno, da so proti demonstrantom poslali vojsko in tanke. Parija naj torej revidira svoje stališče do Tienanmena, dokler je se močna in ni v defenzivi pred morebitnimi novimi protesti.

Zhao Ziyang se je odločil za tako kocljivo pismo, ki bi ga lahko drago stalo, ker se je ob gospodarskih reformah partija zavzela za odločen boj proti korupciji v njenih vrstah in v državnem aparatu. Zagovornik krvave represije proti studentom na Tienanmenu

je bil bivši pekinski zupan Chen Xitong, ki so ga pred dvema letoma izključili iz politburoja in je od takrat v hišnem priporu. Notranja partijska preiskava ga je pred dnevi spoznala za krivega korupcije, tako da mu bodo v kratkem sodili. Bivši zupan je bil kot receno eden od glavnih krivcev za krvavo represijo. Prav Chen Xitong je namreč sestavil poročilo o tienanmenskih dogajanjih, ki so izbruhnili prav iz protesta proti korupciji. Skorumpirani je torej sestavil poročilo o nemirih, ki jih je posred-

no sam povzročil. Ker pa se studentje na Tienanmenu niso borili samo proti korupciji, temveč so zahtevali tudi demokratizacijo in politični pluralizem, je povsem jasno, da partija ne bo pristala na revizijo Tienanmena.

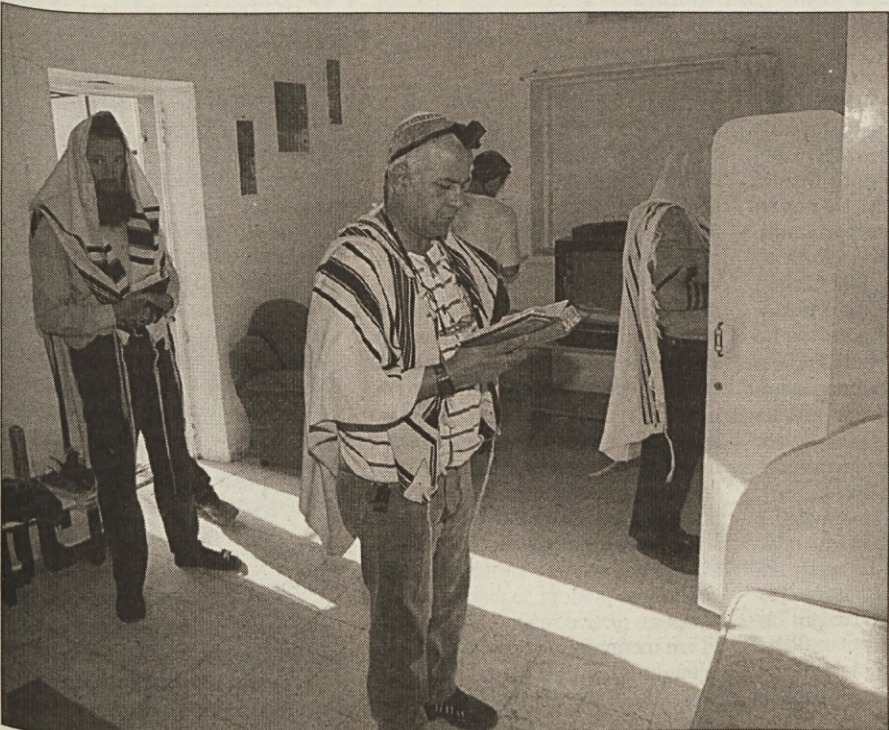
Kitajska vlada je včeraj dala jasno na znanje, da so bili tienanmenski dokodki »kontrarevolucija« in da je vsako namigovanje na revizijo neumestno. Partija noče deliti oblasti z nikomer, zato je pripravljena v svoje vrste sprejeti tudi milijonarje in juriste podjetnike, cigar stvelo se bo s privatizavcijo državnega gospodarstva se povečalo.

Zveni skoraj neverjetno, a partija odpira svoje vrste bogatasem, ljudem, ki so jih leta 1949 ob prevzemu oblasti neusmiljeno likvidirali, njihovem potomcem pa odmerili politično smrt. Novi kitajski biogataši seveda niso potomci nekdanje kitajske predrrevolucionarne buržuazije in plemstva, temveč sinovi partijskih voditeljev. Med njimi je vse več »rdečih direktorjev«, ki pridno izkoriščajo svoje znanje in poznanstva za osebno bogatenje. Kot receno, je partija napovedala odločen boj proti korupciji, ker se upravičeno boji divje privatizacije in kapitalizacije. Bogatine ima torej raje v svojih vrstah, kot da bi postali leglo morebitne kasnejše kontrarevolucije. Za Evropejce je seveda tak kitajski pragmatizem nerazumljiv za zahodne ortodoksne komuniste pa debesedno bogokleten, ker se odpoveduje komunističnim prvinam in jih v imenu »uspešnosti« proglašajo za preživelo nadvlaklo.

IZRAEL / VSELILI SO SE V POSLOPJE JERUZALEMSKE PALESTINSKE ČETRTE

Premier Netanjahu se je znašel v škripcih zaradi židovskih kolonov v Ras-el-Amudu

ZDA in Palestinci zahtevajo izgon, če pa bo na to pristal, mu njegovi grozijo z vladno krizo

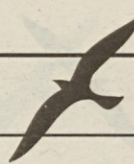

JERUZALEM - Izraelska vladna koalicija bi lahko razpadla, če bo premier Benjamin Netanjahu ukazal izgon židovskih kolonov (na sliki AP), ki so se pred dvema dnevoma vselili v neko poslopje v palestinski mestni četrti Ras-al-Amud v arabskem delu Jeruzalema. To je včeraj dopoldne zagrozila Verska narodna stranka, ki ima v knesetu 9 poslancev. Stranka bo zapustila koalicijo je zagrozil poslanec Zvi Hendel, če bo Netanjahu policiji ukazal naj izžene »Zide iz njihove hiše, ki so jo zakonito kupili v Jeruzalemu«. Podobno grozbo sta dala tako poslanec Netanjahujeve stranke Benjamin Begin, kot minister za državne infrastrukture Ariel Saron, ki se boji, da bi bil izgon nevaren precedens, tako da bi v bodoče lahko izganjali židovske kolone tudi iz drugih krajev.

Premier Netanjahu se je po zaslugi peščice do zob oboroženih kolonov iz Ras-el-Amuda znašel v škripcih. Ameriška državna tajnica Madeleine Albright je namreč že zahtevala, naj oblasti izženejo židovske kolone. Necelnik je-

ruzalemske policije Asaf Hefetz se boji, da bo prisotnost židovskih kolonov v palestinski mestni četrti Ras-el-Amud povzročila novo intifado (upor s kamenjem). Prav zato je svojim ljudem ukazal, naj bodo pripravljeni v primeru, da bi se položaj izrodil. Za sedaj le pazijo, da koloni ne bi prisli v fizični stik s palestinskimi protestniki in izraelski mirovniki. Netanjahu je seveda besen na svojega nekdanjega podpornika, ameriškega magnata Irvinga Moskowitza, ki namerava v Ras-el-Amudu zgraditi židovski četrt in ki je kupil poslopje, v katerega so se vselili koloni. Netanjahu se trudi, da bi kolone prepričal, naj prostovoljno zapustijo poslopje, ker njihova prisotnost škoduje nacionalnim interesom Izraela.

Jaser Arafat, ki se je včeraj vrnil iz Egipta, kjer se je sestal s predsednikom Mubarakom, je pozitivno ocenil bliznjevzhodno mirovno misijo Albrightove, a je jasno zahteval, da mora Netanjahu izgnati kolone iz Ras-el-Amuda. To zahtevo so Palestinci uradno že posredovali tako ZDA kot Evropski uniji.

NOVICE

Pričetek zasedanja Generalne skupščine ZN

NEW YORK - V New Yorku se je sinoci pričelo 52. zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov, ki bo formalno trajalo do konca leta in bo po številnih ocenah ključno za delovanje Svetovne organizacije. Predstavniki 185 držav bodo razpravljali o načrtovanih reformah ZN, glede katerih obstaja več nasprotujocih si mnenj. Pri reorganizaciji Svetovne organizacije so vztrajale ZDA, ki obenem zahtevajo tudi spremembe v načinu financiranja ZN. Washington zahteva, naj se odstotek njegovih sredstev v proračunu ZN zmanjša s 25 na 20 odstotkov, obenem pa je izrazil zahtevo po rigoroznem zmanjšanju števila zaposlenih znotraj ZN ter raznih teles in organizacij. Generalna skupščina bo do konca tedna razpravljala o proceduralnih vprašanjih, izbrali pa bodo tudi njenega novega predsednika. Na tem položaju naj bi ukrajinski notranji minister Genadij Udovenko zamenjal Razalija Ismaila. Kot pričakujejo, bo na prvi plenarni seji v ponedeljek spregovoril ameriški predsednik Bill Clinton. Prihodnji teden pa se bo pričela odprta razprava, v kateri bodo sodelovali številni predsedniki držav in vlad ter notranji ministri. (STA/Tanjug)

Alžirski novinarki nagrada Saharova?

STRASBOURG - Skupina evropskih zelenih je včeraj v Evropskem parlamentu alžirsko novinarko Salimo Gezali predlagala za nagrado Saharov, ki jo bodo podelili oktobra. Evropski parlament nagrado Saharov podeljuje tisti mednarodni osebnosti ali organizaciji, ki se je najbolj izkazala v boju za človekove pravice. Nagrada, prvo je dobil Nelson Mandela, je vredna dobrih 16.000 dolarjev. 39-letna alžirska novinarka, ki se že dlje časa bori za neodvisnost tiska in emancipacijo žensk, je urednica tednika Narod. (STA/Ansa/AFP)

Odložili konferenco o minah

OSLO - Začetek diplomatske konference v Oslu o pogodbi o preprečitvi protipehntnih min, napovedan za včeraj, so preložili za 24 ur, potem ko so ZDA prosile za dan premora za posvetovanje. Do današnjega začetka konference naj bi uskladili staliska delegacij v luči morebitnega ameriškega podpisa te mednarodne pogodbe v Ottawi decembra letos. Približno sto navzočih udeleženk konference se je z ameriškim predlogom strinjalo. (STA/AFP)

Primakov ni odstopil

MOSKVA - Tiskovni predstavnik ruske vlade je zanikal vest, da je zunanji minister Jevgenij Primakov ponudil svoj odstop. Vest je v včerajšnji izdaji objavil ruski časnik Moskovskije Novosti. Omenjeni tehnik poroča, da naj bi se Primakov s tem poskusil umakniti pred skandalom v zvezi z njegovim nekdajjim namestnikom. Po pisanju časnika naj bi predsednik Boris Jelin v načelu sprejel Primakovov odstop, vendar pa se ni določeno, kdaj naj bi položaj zapustil. Vladni tiskovni predstavnik je dejal, da je poročilo »se ena neumnost in povsem neutemeljena potegavščina«, je poročala tiskovna agencija ITAR-Tass. (STA/AP)

Skopje se bo pobratilo s Kalkuto

KALKUTA - Makedonska prestolnica Skopje, rojstno mesto matere Tereze, se bo pobratila s Kalkuto, indijskim mestom, kjer je pokojna dobrotnica ustanovila svoj red usmiljenk in delovala do smrti, so včeraj sporočili uradni viri. Na srečanju v Kalkuti je škopski zupan Risto Penov pobratenje predlagal svojemu kolegu iz Kalkute Prasantu Saterju. Dejal je, da je bila mati Tereza "hči Skopja in mati Kalkute". Saterje se je s predlogom strinjal in napovedal, da bodo v prihodnjih dneh tudi uradno razglasili pobratenje mest. (STA/AFP)

V Bombayu se je zrušila palača

BOMBAY - V prestižni četrti Bombaya se je včeraj zrušila ena stran osemnadstropne stavbe. Predstavnik gasilcev je povedal, da si reševalci prizadevajo, da bi izpod reševin potegnili trupla. Po poročanju radia je na prizorišče prihitelo 15 gasilskih avtomobilov. O žrtvah zaenkrat še ne poročajo. Po navedbah gasilcev se je zrušila stena stanovanjske stolpnice v poslovnem in stanovanjskem kompleksu Poonam Chambers. (STA/AP)

Nesreča na Slovaškem

BRATISLAVA - V hudi prometni nesreči v osrednjem delu Slovaške je umrlo devet ljudi, med njimi dva nemška državljana. V nesreči v bližini Banske Bystrice sta v ponedeljek celno trčila dva osebna avtomobila. Voznik avtomobila z nemško registracijo je izgubil nadzor nad vozilom in se zaletel v slovaški avtomobil. V nemškem vozilu je umrlo pet oseb, med njimi 12 in 14-letna otroka, v slovaškem pa štirje potniki; tudi med njimi je bil trinajstleten otrok. (STA/AFP)

NORVEŠKA / ZMEDA IN KAOS PO VOLITVAH

Poraz delavske stranke in Jaglandov odstop

Premier Jagland pa se bo bržkone čez kak mesec vrnil v igro

OSLO - Norveški se po volitvah obeta dolgo obdobje zmede, tako da je včerajšnji Dagladet preko prve strani v naslovu pomenljivo napisal: »Dobro jutro kaos.« Norveško res čaka kaos, vladajoča norveška delavska stranka ostaja že res najpomembnejša stranka v državi, toda na včerajšnjih volitvah je po 96 odstotkih prešteti glasov zbrala le 35, 2 odstotka glasov, zato je premier Thøerboern Jagland že izjavil, da bo izpolnil svojo predvolilno obljubo in odstopil.

Jagland je namreč napovedal, da bo odstopil, če njegova stranka na volitvah ne bo dobila vsaj toliko glasov kot na volitvah leta 1993, to je 36 odstotkov.

Premier pa je poudaril, da bo pred odstopom njegova vlada izpolnila obveznosti in bo do 13. oktobra parlamentu predstavila proračun za leto 1998.

Po mnenju opazovalcev je veliki krivec za poraz delavske stranke, ki je bila na oblasti vse od leta 1986, Stranka napredka. Njenega voditelja Carla Hagena pogosto označujejo kot skrajnega desničarja in populista, ki je napovedal zmanjšanje davkov ter povečanje sredstev za zdravstvo, pomoč revnim in ostarelim. Stranka je dobila dobrih 15 odstotkov glasov, to pa je 9 odstotkov več kot na zadnjih volitvah. Ker pa je stranka ksenofobna in se zavzema za izgon vseh tujcev, je popolnoma jasno, da so njeni glasovi zamrznjeni, ker jih nobeden noče.

Novo vlado bosta najverjetneje sestavljali

krščanska ljudska stranka luteranskega pastora Kjella Magneja Bondevika in centristi, ki pa imajo skupaj samo 26, 1 odstotka. Seveda bodo poskusali pridobiti tudi podporo konservativcev, ki pa so edini proevropsko usmerjeni in zato težko sprejemljivi za centriste.

Na koncu se bo se zgodilo, da se bo po nekaj mesecih vrnil v igro Thøerboern Jagland, tako da nekateri že navajajo, da si je Jagland s svojim odstopom zagotovil kasnejšo zmago, ker edini lahko sestavi koalicijsko vlado. Na Norveškem namreč ni predvidena razpustitev parlamenta, tako da so stranke hočeš nočeš obsojene na koalicije za vsako ceno.

Vodja krščansko-ljudske stranke Kjell Magne Bondevik slavi zmago (Telefoto AP)

ULSTER / ATENTAT

Protestanti niso šli na pogajanja

LONDON - Včerajšnja eksplozija z razstrelivom natrpanega kombija pred policijsko postajo v Markethillu v severnoirski grofiji Armagh ni povzročila žrtv, a je zamrznila severnoirsko mirovno pogajanja. Dan prej je največja protestantska unionistična stranka pristala na pogajanja, a je včeraj zaradi atentata preklcala svoj sklep. Preiskovalci sumijo, da atentat ni delo Irske republikanske armade, ki je 20. julija proglasila premirje, temveč da so atentat zagrešili pripadniki kake disidentske skupine Irske republikanske armade, ki se ne strinjajo s pogajanj in bi hoteli priključitev Ulstra Irski. Britanski premier Blair se bo moral posteno potruditi, da bo sedaj k pogajanjem spravil sumičave protestante.

EU / DELOVNA KOMISIJA

Ugodno mnenje o Sloveniji

Zahteva po pojasnitvi o sprejemanju evropske zakonodaje

BRUSELJ - Delovna skupina za siri-tev Evropske unije, ki je v okviru odbora stalnih predstavnikov držav članic pri Evropski uniji pristojna za obravnavo mnenj Evropske komisije o kandidatkah za članstvo v uniji, je včeraj obravnavala slovenski avis. Kot se je izvedelo iz diplomatskih virov, je skupina v enourni razpravi na splošno pozitivno ocenila mnenje o Sloveniji in je podrobnejša pojasnila terjala za tista področja, ki so v samem avisu izpostavljena kot kritična. Med drugim so to pretok kapitala, konkurenca in pa predvsem sprejemanje in izvajanje skupne evropske zakonodaje. Pri slednji točki je skupina ocenila, da morajo na splošno vse kandidatke za članstvo večja prizadevanja usmeriti ne zgolj v sprejemanje, temveč v samo uresničevanje sku-

pnih zakonov. Kot se je izvedelo, je bila delovna skupina - ta deluje na ravni strokovnjakov - seznanjena tudi s komentarjem slovenske vlade na mnenje komisije o Sloveniji.

Skupina za siri-tev se tako kot stalni predstavniki, ki obravnavajo ostale vidike Agende 2000, sestaja vsak teden. Tokrat opravlja prvo podrobno obravnavo mnenj o kandidatkah in bo po opravljenem delu pripravila poročilo, ki naj bi na oktobrskem srečanju služilo kot podlaga za prvo poglobljeno politično razpravo zunanjih ministrov na to temo. Delovna skupina za siri-tev bo potem nadaljevala z obravnavo mnenj in globalno poročilo predvidoma podala decembra, pred vrhom petnajsterice, po katerem naj bi bila pot za pristopna pogajanja odprta. (STA)

SLOVENIJA / 29. IN 30. SEPTEMBRA V PORTOROŽU

Seminar OVSE o izkušnjah pri delu mednarodnih organizacij v BiH

Evropa intenzivno razmišlja, kako vzpostaviti nov model varnosti na celini

LJUBLJANA - Portorož bo 29. in 30. septembra gostil seminar Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) z naslovom Sodelovanje mednarodnih organizacij in ustanov: Izkušnje v Bosni in Hercegovini, ki se ga bodo udeležili predstavniki vseh 54 držav članic OVSE, drugih mednarodnih organizacij, ki delujejo na območju, in vseh treh skupnosti v BiH.

V Ljubljani pojasnjujejo, da je Slovenija ponudila gostiteljstvo, ker ocenjuje, da je tema zanjo zanimiva, k obravnavi pa želi dati tudi svoj prispevek. BiH je krizno območje, ki je v neposredni sosesčini Slovenije, od tod tudi interes Ljubljane za sodelovanje pri reševanju tamkajšnje krize. Portoroški seminar bo v ponedeljek, 29. septembra, odprl vodja slovenske diplomacije. V svojem govoru bo, kot napovedujejo na zunanjem ministrstvu, ponudil slovensko oceno položaja v BiH in na širšem območju »z ambicijo, da se Slovenija angazira kot stabilna država, ki meji na omenjeno nestabilno območje, in da

po svojih močeh pomaga« pri reševanju problemov.

V Portorožu med drugim pričakujejo vodjo misije OVSE v BiH Roberta Frowicka ter predstavnike Združenih narodov, Sveta Evrope, zveze NATO, mednarodnih finančnih institucij (EBRD in Svetovna banka) in nevladnih organizacij. Predviden je tudi obisk visokega civilnega predstavnika za BiH Carlosa Westendorpa. Seminarja v portoroškem Grand hotelu Emona se bo udeležil tudi podpredsednik Federacije BiH Ejup Ganić, drugi dan seminarja pa bo o gospodarskem sodelovanju v regiji spregovoril koordinator Pobude za sodelovanje v jugovzhodni Evropi (SECI) Erhard Busek.

Na seminarju bodo razpravljali o tem, kako številne mednarodne organizacije sodelujejo na kriznem območju ter konkretno o vprašanju Bosne in Hercegovine kot kriznem območju. Govorili bodo o pokonfliktni gospodarski in politični obnovi BiH, vzpostavljanju dialoga in zaupanja, o vojskarskih vojskarskih vidikih angaziranja

mednarodne skupnosti v BiH, o človekovih pravicah, demokratičnih ustanovah, itd.

Cas po lokalnih volitvah v BiH, ki so po velikih zapletih uspele po za-slugi prizadevanj OVSE in mednarodne skupnosti, je po oceni zunanjega ministrstva ugoden za portoroški seminar, saj daje priložnost za razmislek o tem, kako bi se veljalo stvari v BiH lotevati v prihodnje. Seminar naj bi bil tudi priložnost za razpravo o novem evropskem varnostnem modelu, ki poteka v okviru OVSE. Evropa se namreč intenzivno ukvarja z razmišljanjem, kako po koncu hladne vojne vzpostaviti nov model varnosti na celini. Bosna bi lahko bila solski primer, kakšna naj bi bila nova praksa, in dober zgled sodelovanja mednarodnih organizacij. Kar zadeva nov varnostni model za Evropo, pristopi se niso usklajeni. Nekateri države menijo, da bi morale vse mednarodne organizacije imeti enako vlogo, druge pa se zavzemajo, da bi morala biti ključna varnostna organizacija OVSE. (STA)

Hrvaška in manjšine

ZAGREB - Hrvatski zunanji minister Mate Granić je sprejel vi-sokega pooblaščenca Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) Maxa van der Stoela. Van der Stoel je seznanil sogovornika s svojim nedavnim obiskom v Kninu in imel v zvezi s tem določene pripombe na stanje človekovih pravic povratnikov, ki so s tega območja zbežali avgusta leta 1995. Granić je, kot so sporočili s hrvatskega zunanjega ministrstva, ponovil, da je hrvatska vlada odločena dosledno izvajati obljube iz Pisma Varnostnemu svetu ZN, obenem pa poudaril potrebo, da mednarodna skupnost pokaže več zanimanja za Hrvate, pregnane iz Bosne in Hercegovine, predvsem Republike srbske, ki so nasli zatočišče na Hrvaškem, ter hrvatske pregnance, ki se vračajo v zahodno Slavonijo. (STA/Hina)

Vaš bančni partner
v poslovanju
s Slovenijo
in drugimi državami.

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Milano
Tel.: 02/806 9191
Faks: 02/8646 5358

Sreda, 17. septembra 1997

gospodarstvo in finance

Vse zunanje trgovinske
in bančne storitve.
Finansiranje domačih
in tujih
partnerjev.

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Milano
Tel.: 02/806 9191
Faks: 02/8646 5358

TRENDI / PODATKI ZAVODA ISTAT ZA JULIJ

Cene pri proizvajalcih stabilne, v trgovini na debelo pa se nižajo

Sindikati in trgovci zahtevajo prilagoditev obrestnih stopenj

RIM - Tudi najnovejši Istatovi podatki o gibanju cen pri proizvajalcih in grosistih potrjujejo, da se stabilnost nadaljuje. Stopnja rasti cen pri proizvajalcih industrijskih izdelkov se julija v primerjavi z junijem ni povečala, medtem ko je v primerjavi z lanskim julijem zrasla za 1, 7 odstotka. Se izrazitejši je zastoj cenovne dinamike v trgovini na debelo, kjer so se julija v primerjavi z junijem cene znižale za povprečno 0, 3 odstotka, v primerjavi z lanskim julijem pa za 0, 2 odstotka.

Kar zadeva cene v proizvodnji, je stopnja rasti v zadnjih 12 mesecih (avgust 96 - julij 97) v primerjavi z enakim obdobjem lani znašala 0, 9 odstotka. Analiza ekonomske namembnosti proizvodov pa kaže, da so se cene končnih proizvodov ju-

lija v primerjavi z junijem zvišale za 0, 1 odstotka, za investicijske dobrine so ostale nespremenjene, za vmesne dobrine pa so se znižale za 0, 1 odstotka. V primerjavi z lanskim junijem pa so variacije naslednje: 2, 4-odstotni dvig za vmesne dobrine, 1, 4-odstotni za investicijske in 0, 7-odstotno zvišanje za končne izdelke za široko porabo. Istat ob tem dodaja, da so se cene industrijskih živilskih proizvodov julija tako v primerjavi z junijem kot z lanskim julijem povišale za 0, 2 odstotka.

Najnovejše Istatove cenovne podatke so sindikalne organizacije ocenile kot potrditev pozitivnega inflacijskega trenda, vendar kljub temu vabijo vlado k previdnosti. CISL podčrtuje potrebo po ustrezni

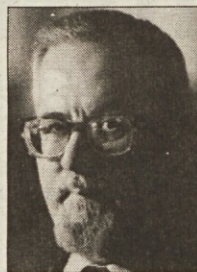
ekonomski politiki, za UIL bo odločilnega pomena septembrski inflacijski podatek, medtem ko CGIL poziva vlado k močnim akcijam za zaposlovanje. Sindikalisti dodajajo, da so inflacijski sicer pozitivni, vendar bo lahko njihov učinek ravno nasprotujoč, če se jim ne bodo prilagodile tudi obrestne mere, zaradi katerih so investicije dražje kot v preteklosti.

Organizacije trgovcev navdaja z zadovoljstvom predvsem dejstvo, da smo priče gospodarske rasti brez inflacije, čeprav ne pozabljajo, da je notranja široka poraba še vedno zelo sibka. Tudi stanovske organizacije pričakujejo nadaljnje nizanje cene denarja, še posebno potem, ko so dogovori o anticipaciji evra stabilizirali finančne trge.

K O M E N T A R

Kaj obeta novi statut delavcev

ELIO FORNAZARIC

Iz Rima prihajajo vesti, da minister za delo Treu pripravlja novo verzijo delovskega statuta, listine, ki ureja ze kakih sedemindvajset let odnose med delodajalci in delojemalci v italijanski gospodarski socialni stvarnosti.

Statut je bil po dolgotrajnih pogajanjih in pogosto kar zolenih razpravah med organizacijami delodajalcev in delavskimi sindikati končno uveljavljen z zakonom stev. 300 z dne 20. maja 1970. Pomenil je veliko pridobitev za delavski razred, kako potrebna je bila taka norma v italijanskem pravnem redu pa je razvidno ze iz vsebine njenih osnovnih klavzul. Statut je na primer odpravil možnosti odpuscanja delovne sile »ad nutum«, se pravi brez upravičene razloga. Pri turinski družbi Fiat je vodstvo na primer dotlej mirno odpuscalo ljudi, za katere je zvedelo, da so vpisani v KPI. Stevilni podjetniki so odpuscali delavce tudi zaradi njihove udeležbe na protestnih manifestacijah.

Z uvedbo statuta so nadalje iz tovarniških hal izginili oboroženi pazniki, iz kolektivov so bili (vsaj formalno) izključeni vohuni, za denarne kazni, ki jih je tovarnar nalagal delavcem, je bilo treba zdaj predložiti primerne dokumentarne opravice, itd. S posebnimi statutarnimi normami je bilo nadalje prepovedano registrirati politična pričanja delavcev, njihove spolne navade in sodelovanje pri cerkvenih obredih. V teh sedemindvajsetih letih se je marsikaj spremenilo in tudi na področju odnosov med delodajalci in deloje-

malci so novi časi prinesli marsikatero novost. Najpametnejšo inovacijo je uvedel tako imenovani socialni sporazum iz leta 1993, s katerim je bila odpravljena premočna lestvica, tako da je bilo prekinjeno avtomatično prilagajanje kupne moči delavskih plač in mezd naraščajnu življenjskih stroškov. Znatno sprmembo so po padcu realnega socializma povzročili politični in konceptualni premiki v delavskih strankah, kar se je še posebno občutilo v državi z močno komunistično partijo, kakršna je bila Italija. Tretjič je daljnosežne novosti v življenje na delovnih mestih povzročilo postopno upadanje moči delavskih sindikatov.

Pozicija delodajalcev so se v zadnjih letih tudi zaradi tega občutno okrepila in njihove stanovske organizacije si seveda prizadevajo, da bi jih v prihodnje se izboljšale. Vlada se v neizbežnih sporih med podjetniki in delavstvom skuša uveljaviti kot učinkovit posrednik, ki naj bi konkretno prispeval k premoscanju težav, vendar ji to ne uspe vedno. Prav zadnje ves iz Rima o prizadevanjih ministra Treua, da bi v skladu z zahtevami novega calavsa »predelal« delavski statut, kaže na to, da pozicija vlade ni povsem nevtralna v tem vprašanju.

Ce so cilji, ki jih sleduje ministrstvo za delo s spremembo delavskega statuta, res tisti, ki jih navajajo dobro informirani mediji, bo namreč položaj delojemalcev po novem zopet znatno sibkejši. Treu sicer ne grozi z odpisom vseh pridobitev iz leta 1970, tako

da se vohuni morda nes ne bodo vrnili v tovarniške delavnice, odvisno delavstvo pa bo v prihodnje odločno manj zaščiteno kot doslej. Ce vzamemo problem minimalnih plač, pravico (ze danes okrnjeno) do odpravnine, problem zdravstvene varstva na delovnem mestu, pravico do materinstva n pravico do izobraževanja, vse druge pravila delovnega statuta bodo za delodajalca znatno bolj ohlapna kot so danes. (Mimogrede velja omeniti, da na odpravnine skliki tudi sama država in da je pravica do materinstva zlasti v zasebnih podjetjih marsikdaj le visoko zveneca fraza). Predvsem pa se vse najpomembnejše postvka statuta vrinja pojem flaksibilnosti, kar vnaša za odvisno delavstvo le nove žrtve in odpovedi. Na flaksibilnost naj bi se sklicevali tudi novi predpisi za primer odpovedi delavnega razmerja. Kaksen trojanski konj si se s tem vtihotapil v tabor odvisne delovne sile, je vsakomur jasno. In sicer toliko bolj, ker naj bi minister Treu nameraval priznati delodajalcem pravico, da bi delavca, ki bi ga dokazno odslavili brez upravičene razloga, ne bilo treba ponovno sprejeti na delo, tamveč bi zadostovalo izplačilo določene odškodnine.

Nekoliko sumljivo je tudi dejstvo, da namerava minister Treu sprožiti razpravo o novelaciji delavskega statuta sele po tem, ko bo v parlamentu zaključeno »klestenje« tako imenovane socialne države. Kakor da bi delavski statut konec koncev ne spadal tudi sam v sklop »welfare state«.

Agip sodeluje pri izkoriščanju nahajališč nafte v Kazahstanu

ALMA ATA - Sporazum, ki bo podpisan pred koncem oktobra o kazahstanskem nahajališču nafte in naravnega plina Karacaganak, bo veljal približno 15 tisoč milijard lir v obliki večdesetletnih dobav teh dragocenih surovin. Njihovo črpanje je poverjeno konzorciju, v katerem imata italijanska družba Agip in britanska British Gas po 32-odstotno udeležbo, ameriška Texaco-15 odstotno, ostalo pa je v rokah krajevnih partnerjev. Napoved o podpisu sporazuma so v prestolnici Kazahstana objavili včeraj, ob priložnosti obiska italijanskega premiera Prodijsa.

V Slovenijo po hrvaške proizvode

ZAGREB - Dubrovčani imajo Neum, Medžimurci in Podravci Nagykanizsu, Zagrebčani pa Brezice, kjer večina trgovcev živi od kupcev prek meje, piše zagrebški Vecernji list. V trinadstropnem trgovskem središču v Brezicah Zagrebčani kupujejo predvsem prehrembene izdelke, ki so, čeprav hrvaškega izvora, cenejši kot na Hrvaškem. Zakaj morajo Hrvatje domače proizvode kupovati v tujini, vedo verjetno ekonomisti, piše na koncu krajše reportaže R. Valdec. (STA)

Poljska: Vrste pred bankami zaradi ugodnih obresti

VARSAVA - Pred poljskimi bankami so se včeraj vile dolge vrste čakajočih, ki so se odzvali na kampanjo Poljske narodne banke, poimenovano super depoziti. Banka je namreč malim varčevalcem ponudila zvišane obrestne mere, da bi zbrala denar, ki sicer krozi na trgu. Pred vrati poslovalnic narodne banke se je zbralo na tisoče ljudi, ki so čakali, da vložijo svoje prihranke, saj bodo obresti za varčevanje zvišane za kar 2, 5 do 3, 5 odstotka. Guvernerka narodne banke Hanna Gronkiewicz-Waltz zeli z omenjeno kampanjo prisiliti poljske poslovne banke, da ne bi več toliko spodbujale kreditiranja, ampak varčevanje, ki je bilo nekdanj na Poljskem zelo dobro razvito. V skladu z novimi določili bodo posamezniki, ne pa podjetja, ki pri narodni banki vložijo najmanj tri tisoč zlotov, za šestmesečno varčevanje dobili 21, 5-odstotne, za devetmesečno pa 22, 5-odstotne obresti. Poslovne banke za varčevanje povprečno ponujajo 18- do 19-odstotne obresti. (STA/Ansa)

SLOVENIJA

Trgovinski primanjkljaj v prvem polletju 1997

LJUBLJANA - Slovenija je v prvih šestih mesecih letos po predhodnih podatkih državnega urada za statistiko izvozila za 4, 1 milijarde dolarjev blaga, uvozila pa je blago v vrednosti nekaj več kot 4, 7 milijarde dolarjev. Trgovinski primanjkljaj Slovenije je v letosnjem prvem polletju znašal 647, 2 milijona dolarjev. Pokritost uvoza z izvozom je bila 86, 4-odstotna.

Kot med drugim navaja statistični urad, so bili rezultati junijske blagovne menjave ugodni, saj je junijski trgovinski primanjkljaj znašal le 93, 9 milijona dolarjev. Največji letosnji primanjkljaj v blagovni menjavi je Slovenija zabeležila marca, in sicer 154 milijonov dolarjev.

Vrednost blagovne menjave v letosnjih prvih šestih mesecih je v primerjavi z enakim obdobjem lani ostala skoraj nespremenjena: izvoz je bil vrednostno nižji za 0, 8 odstotka, medtem ko se je uvoz povečal za 0, 4 odstotka. V prvem polletju leta 1996 je Slovenija zabeležila 594, 4 milijona dolarjev primanjkljaja v trgovinski bilanci, pokritost uvoza z izvozom pa je bila 87, 3-odstotna.

Kot ugotavlja državni statistični urad, se blagovna struktura uvoza in izvoza v prvem polletju ni spremenila, izvoz in uvoz v države Evropske unije pa sta se v primerjavi z enakim obdobjem lani vrednostno rahlo zmanjšala. Izvoz je znašal 2, 7 milijarde dolarjev, kar je za poldrugi odstotek manj kot lani, uvoz pa je dosegel slabe 3, 2 milijarde dolarjev, kar je za 1, 7 odstotka manj kot v lanskem prvem polletju. Slovenija je v prvih šestih mesecih zabeležila tudi presek v menjavi z državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije in državami bivše Sovjetske zveze. Povečala sta se uvoz in izvoz blaga za investicije, upadla sta izvoz in uvoz blaga za široko porabo, medtem ko je menjava izdelkov za reprodukcijo ostala na približno enaki ravni, se navaja državni urad za statistiko. (STA)

KMEČKA BANKA - GORICA

16. SEPTEMBER 1997	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1706,00	1736,00
nemška marka	967,00	985,00
francoski frank	285,00	295,00
nizozemski gulden	851,00	876,00
belgijski frank	46,41	48,21
funt šterling	2713,00	2793,00
irski šterling	2557,00	2652,00
danska krona	252,00	262,00
grška dramma	5,99	6,59
kanadski dolar	1217,00	1252,00
švicarski frank	1173,00	1198,00
avstrijski šilling	136,16	140,66
slovenski tolar	10,30	10,60

MILANSKI DEVIZNI TRG

16. SEPTEMBER 1997	v LIRAH
valuta	povprečni
ameriški dolar	1730,400
EKU	1909,840
nemška marka	975,150
francoski frank	290,310
funt šterling	2757,740
nizozemski gulden	866,020
belgijski frank	47,259
španska pezeta	11,554
danska krona	256,130
irski šterling	2586,430
grška dramma	6,177
portugalski eskudo	9,596
kanadski dolar	1242,570
japonski jen	14,351
švicarski frank	1188,300
avstrijski šilling	138,550
norveška krona	235,860
švedska krona	225,280
finska marka	325,450

MILANSKI BORZNI TRG

16. SEPTEMBER 1997	INDEKS MIB-30: -0,04				
delnica	cena	var. %	delnica	cena	var. %
Alleanza Ass.	16.140	+2,45	Mediolanum	22.335	+1,59
Bca Comit	4.854	+3,94	Montedison	1.248	-0,95
Bca di Roma	1.647	+2,93	Parnalat	2.721	+2,21
Bca Fideuram	6.540	+4,45	Pirelli Spa	4.787	+3,10
Benetton	27.575	+1,07	Ras	14.944	+0,49
Credit	3.563	+1,30	Rolo	22.926	+1,47
Edison	8.657	+1,31	Saipem	8.895	+2,18
Eni	10.343	+2,56	San Paolo To	12.632	-1,71
Fiat	5.579	+1,65	Sirti	10.232	+0,83
Generali	38.455	+1,01	TIM	6.521	+3,29
Imi	17.508	+3,95	Telecom Ita	11.138	+1,96
Ina	2.635	+1,61			
Italgas	5.793	+3,07			
La Fondiaria	9.088	+1,03			
Mediaset	8.368	+2,23			
Mediobanca	12.603	+1,67			

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA Zadruga z.o.z. TRST	16. SEPTEMBER 1997	v LIRAH	
	valuta	nakupni	prodajni
	ameriški dolar	1707,00	1742,00
	nemška marka	965,00	985,00
	funt šterling	2722,00	2777,00
	švicarski frank	1171,00	1201,00
	belgijski frank	46,23	48,23
	francoski frank	285,00	295,00
	danska krona	251,00	261,00
	norveška krona	230,00	240,00
	švedska krona	220,00	230,00
	kanadski dolar	1217,00	1257,00
	portugalski eskudo	9,10	10,00
	nizozemski gulden	851,00	876,00
	avstrijski šilling	136,10	140,60
	španska pezeta	11,05	12,15
	grška dramma	5,85	6,65
	irski šterling	2580,00	2660,00
	japonski jen	13,74	14,64
	avstralski dolar	1184,00	1254,00
	madžarski florint	8,75	11,50
	hrvaška kuna	270,00	280,00
	slovenski tolar	10,30	10,70

LJUBLJANA / SKLEP PREDSEDNIKA KUČANA

Zlati častni znak svobode žrtvam odpora proti fašizmu

Posmrtno so ga prejeli tudi vsi usmrčeni po 1. in 2. tržaškem procesu

LJUBLJANA - Da bi se Republika Slovenija ob tem pomembnem jubileju, ki ga praznuje v samostojni državi in se v časovni oddaljenosti vse bolj zaveda pomena priključitve Primorske za slovenski narod in njegovo zgodovinsko priložnost za oblikovanje lastne države, simbolno oddolžila in počastila upor primorskih ljudi proti fašizmu in njihov boj za svobodo in narodnostne pravice, je, kot smo včeraj na kratko že poročali predsednik republike Milan Kučan na predlog Zveze borcev in na lastno pobudo odlikoval legendarne junake, žrtve, organizacije in enote primorskega upora proti fašizmu.

Z Zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije so bili posmrtno odlikovani obsojeni in usmrčeni na prvem in drugem tržaškem procesu: Franc Marušić, Ferdo Bidovec, Zvonimir Miloš in Alojz Valencić ter Ivan Ivancić, Viktor Bobek, Simon Kos, Ivan Vadnal in Pinko Tomazić. Enako odlikovanje je bilo podeljeno organizacijama, ki sta povezovali Primorce in aktivno delovali proti fašizmu vse od začetkov njegovega raznarodovalnega nasilja, to sta Zbor svečnikov sv. Pavla, v katerem so se slovenski narodno zavedni duhovniki povezali v učinkovit podtalni odpor, in TIGR, organizacija, ki je prva začela z oboroženim uporom, in katere člani so se na Mali gori pri Ribnici 13. maja 1941 prvi spopadli z okupatorjem. Z odlikovanji je bila čast izkazana legendarnim partizanskim enotam: Prvem bataljonu Simona Gregorčiča, IX. korpusu NOV Slovenije in Prekomorskim brigadam ter drugim prekomorskimi enotam. Simbolno je predsednik z Zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije odlikoval tudi Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor za Slovensko primorje in Trst.

Odlikovanja bo Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan izročil predstavnikom partizanskih enot in drugih odlikovancev na posebni slovesnosti, nato pa jih bodo shranili v muzejih primorskega upora proti fašizmu.

Prihodnji teden v Kopru mednarodna konferenca o priključitvi Primorske

KOPER - V četrtek, 25. septembra, se bo v prostorih Pokrajinskega muzeja v Kopru začela tridnevna mednarodna konferenca, na kateri bo 18 tujih zgodovinarjev in raziskovalcev iz desetih držav ter 17 domačih strokovnjakov skušalo vsestransko osvetliti povojne dogodke in sprejemanje pariske mirovne pogodbe, določitev nove jugoslovansko-italijanske meje s priključitvijo Primorske k Sloveniji. Poleg priznanih domačih raziskovalcev bodo na konferenci sodelovali tudi zgodovinarji iz dežel, ki so bile posredno ali neposredno vključene v dogajanje; to so ZDA, Sovjetska zveza, Velika Britanija, Francija, Italija in Avstrija. Znanstveni sestaneček bo razdeljen na več tematskih sklopov, ki naj z različnih strani osvetlijo dogodke v zvezi s Parisko mirovno pogodbo in njenimi posledicami: uvodni del, svetovna diplomatska igra, politika posameznih vpletenih držav, mednarodnopravni vidiki, vloga medijev in propagande, ekonomija, infrastruktura (uprava, prosveta, kultura), vprašanje beguncev, usoda in mesto Cerkve.

Vsebine, njihov razpon in predstavitev, bodo interdisciplinarno zasnovane. Za čim bolj celovit pristop k problematiki bo kongres organiziran na temeljih zgodovinske obravnave in zgodovinsko-politične interpretacije, težil pa bo tudi k interdisciplinarni obdelavi pravnih, socioloških, etničnih, ekonomskih, psiholoških in drugih značilnosti obdobja.

Tretji dan konference, ki jo v sodelovanju z Institutom za novejšo zgodovino, Znanstvenim inštitutom Filozofske fakultete in Institutom za narodnostna vprašanja iz Ljubljane ter pokroviteljstvom predsednika RS Milana Kučana pripravlja Znanstveno-raziskovalno središče iz Kopra, se bodo udeleženci preselili v Novo Gorico. Ob mednarodnem srečanju zgodovinarjev pa v Kopru pripravljajo več spremljevalnih prireditev in izdaje različnih publikacij.

Kot je na včerajšnji predstavitvi omenjene mednarodne konference poudaril dr. Jože Pirjevec, predsednik pripravljalnega odbora,

so organizatorji izhajali iz ugotovitve, da pogajanja in sprejemanje pariske mirovne pogodbe predstavljajo tiste osrednje dogodke v povojni slovenski zgodovini, ki so postavili temelje slovenske državnosti, hkrati pa Slovence kot se nikoli poprej postavili v osrednje tudi mednarodne pozornosti. Primorski prostor je tedaj postal eno poglavitnih jabolok spora razplamtevaloci se hladni vojni. Zato naj bi se na konferenci soočili tudi z razmišljanji italijanskih kolegov, pri čemer pa ne bodo v ospredju le diplomatska dogajanja v tistem času, temveč naj bi spregovorili se o tem, kako je novo začrtana meja z Italijo vplivala na eksistenco življa ob njej ter s kakšnimi problemi se je ta moral spopadati.

Po besedah dr. Pirjevca bo torej konferenca dokaj globalno zajela vso tedanjo problematiko, takšen koncept pa naj bi predvsem omogočil odprt dialog o vprašanjih, ki se danes odzvanjajo v političnem prostoru in med ljudmi na obeh straneh slovenske zahodne meje. Brez napore pri iskanju strpnega dialoga - kot je poudaril dr. Pirjevec in pri tem pritegnil besedam, ki so bile izrečene na nedeljski prireditvi ob 50-letnici priključitve Primorske k matični domovini - ljudje v tem prostoru nimamo bodočnosti.

V času konference bodo v Pokrajinskem muzeju v Kopru odprli razstavo arhivskega in muzejskega gradiva z naslovom Pariska mirovna pogodba in slovenska zahodna meja. Prvič bo na ogled del dokumentov iz bogate dokumentarne zapuščine dr. Franca Zwitterja, ki je bil kot vodja 1944 leta ustanovljenega Znanstvenega inštituta pri predsedstvu SNOS najbolj zaslužen za zbiranje in pripravo dokumentov (danes jih, zahvaljujoč srečnim zgodovinskim okoliščinam in osebnemu zavzemanju dr. Zwitterja, hrani Arhiv Slovenije in ne Arhiv Jugoslavije, kjer je sicer se vedno večina dokumentov iz casa povojne vojaške uprave na območju Primorske), ki so služili kot podlaga 120 jugoslovanskim pogajalcem na pariški mirovni konferenci.

PREJELI SMO

Moj spomin na dan priključitve Primorske

Te dni so v teku proslave ob petdesetletnici priključitve Primorske k matični domovini. Ob tej priložnosti sem se spomnila, kako sem sama doživela ta trenutek pred petdesetimi leti, ko sem prebivala v očetovi rojstni vasi Standrežu pri Gorici. Se enkrat sem v spominu podoživela tiste ure z vsem zanosom mladostnice, ki je bila tedaj na pragu življenja.

Tisto leto sem obiskovala predzadnji razred Slovenskega klasičnega liceja v Gorici, na katerega sem bila komaj prestopila iz italijanske sole v Vidmu. Novo okolje, domača govorica, prisrčni in hudomušni sosolci, vse me je tako prevzelo, da se mi je življenje odpiralo v prelepih barvah in me navdajalo z veseljem in optimizmom. Nasla sem svoje korenine. Moji sosolci in sosolke so prihajali v solo iz mesta, pa tudi iz bližnjih in bolj oddaljenih vasi goriske okolice, s kolesom sli z avtobusom, iz Solkana, Sempetra, Sovodenj, pa tudi iz vipaske doline tja do Prvačine in Ajdovscine. Nekateri so bili dve ali tri leta starejši od nas, z vojnimi izkušnjami za sabo. Takoj se je med nami ustvarilo posebno razpoloženje, tesna povezava ne glede na politično ideologijo. Imeli smo se radi in se se danes imamo, ko se vsako leto zberemo, da proslavimo vedno višjo obletnico mature. Tak-

rat v soli pa smo bili obenem resni in razigrani. Vsak dan je bila v razredu na vrsti kakšna burka, zlasti pri profesorju, ki nam je z veliko ljubeznijo a z umetniško neurejenostjo posređoval bogastva slovenske književnosti in slovenske besede. Ziveli smo brezskrbno, in obenem srkali vase življenjske vrednote in lepote slovenske kulture. Čeprav sem jaz prislila leto kasneje iz italijanske sole, so me sosolci sprejeli v svojo sredo z izredno prisrčnostjo. Popoldne smo se vozili s kolesi od ene vasi do druge, obiskovali tega in onega, zobali čašnje na njegovem vrtu in se zavrteli pod drevesi ob zvokih harmonike.

Tistega septembra 1. 1947 sem bila na počitnicah v Kobaridu. Nenadoma so se razširile govorice, da bodo 15. 9. zaprli mejo med cono A, ki je bila tedaj pod zaveznisko upravo, in cono B pod jugoslovansko upravo. Nisem mogla verjeti, da se bo to res tako hitro zgodilo. Tržaški letoviščarji so se iz Bovca hitro podali na pot, mi pa tudi iz Kobarida. Naslednjega dne, 15. 9., je padla železna zavesa in se hermetično zaprla. Kakor da bi zarezala v živo telo in ga razdelila na dve. Ločili so nas. Sosolka in prijateljica, s katero sva se srečevali vsak dan, je bivala v Sempetru, jaz pa v Standrežu. Nenadoma nisem mogla več do nje, niti poklicati je nisem mogla, ker takrat se niso bili v modi niti domači, niti prenosni telefoni. Propustnice za obmejni prehod se niso obstajale, le dvolastniki so smeli čez mejo. Zacelo se je novo solsko leto: moji številni sosolci in prijatelji iz cone B so ostali v Jugoslaviji in postali 1. 1948 prvi maturanti slovenske gimnazije v Sempetru, ostali malostevilni del razreda pa je naprej obiskoval Slovenski klasični licej v Italiji. Hrepenla sem po združitvi z matično domovino, a očeta so prosili, naj ostane med zamejci, in tako smo se preselili v Trst.

Ta nasilna ločitev je bila prvo razočaranje v moji mladosti. Nenadoma sem se prebudila iz lepih sanj in padla na trda tla. A sanje so se tam, spomini so se tam in k njim se zatekamo diplomirani doktorji, inženirji, magistrati, profesorji ali podjetniki, ko se vsako leto srečujemo na naših maturantskih proslavah.

Ivan Silic

Breda Budalova

NOVA GORICA / NA PREDVEČER OSREDNJE PROSLAVE V KULTURNEM DOMU

Koncert v počastitev obletnice

Nastopilo je pet pevskih zborov, med njimi Jacobus Gallus iz Trsta in Hrast iz Doberdoba
Izbor sporeda poudaril predvsem ustvarjalnost primorskih skladateljev z obeh strani meje

Praznovanju petdesetletnice priključitve Primorske k matični domovini je bil posvečen tudi koncert trenutno najboljših primorskih pevskih zborov, ki so na letošnjem tekmovanju Slovenska pesem v Mariboru prejeli zlata odličja. V nabit polni dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici je 13. t.m. nastopilo pet zborov: mešani Jacobus Gallus iz Trsta, ki ga vodi Janko Ban, Komorni moški zbor iz Izole, ki ga vodi Oskar Trebec, mešani zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovscine, ki ga vodi Igor Hodak in mešani zbor Obala iz Kopra, ki ga vodi Walter Lo Nigro.

Ne bi se spuščal v ocene posameznih zborov, ker smo po tekmovanju v Mariboru o njih na tem mestu že poročali. Rad bi pa poudaril, da se mi zdi ta koncert kot simbol vseh prizadevanj in splošnega velikega napredka na

področju zborovske kulture v zadnjih petdesetih letih, odkar je Primorjca zadihala svobodno življenje, in lahko recem, da smo tudi nedoknadili, kar je bilo zamujenega. Poleg kar zadovoljivo organiziranega masovnega petja je vzniklo tudi nekaj dobrih in celo več zborov, ki sodijo med kakovostno izbrane v splošnem slovenskem merilu. Predvsem smo po osebohoditvi dobili vrsto mladih pevovodij, med katerimi so se nekateri - po prizadevanju in solanju razvili v dobre dirigente in dirigente. Le-ti so manjkali Primorski. Cimbolj je rasla in umetniško dozorevala njihova usposobljenost, tako se je tudi petje vedno bolj glasovno precisovalo in pridobivalo na ubranosti, upliv dobrih pevovodij je sprožil nehoteno primerjanje kakovostnih dosežkov posameznih zborov in tiho tekmovanje v težnji za popolnejšim in lepšim; zacelo se je strokovno

naravnano delo, ker tudi ni slo brez glasovne izobrazbe, ki je osnova čistega in ubranega petja. V tem pogledu je bilo sorazmerno kar precej narejenega. Kakovost amaterskih zborov se sicer spreminja, vendar je povprečje primorskega zborovskega petja, seveda če izvajam najboljši preproste zборе, na ravni prepričljivosti. Prizadevnejši boljši zbori so se tudi potrejevali na mariborskih tekmovanjih, toda toliko hkrati jih se ni prijelo tako visokih priznanj kakor letos. Sicer pa je na Primorskem kar več zborov, ki se ne zadovoljujejo s poprečnim znanjem. Pri čem pa ni prav nič važno ali živijo v atmosferi mest ali na podeželju. Najlepši primer je doberdobski zbor, pri katerem uspešnost pogojuje več vzvodov; poglavitni so dirigentovo znanje in njegova muzikalna kultura na eni in delavna volja, ki jo neti občutje neke notranje nuje po lepoti pevskega izpovedovanja

zboru na drugi strani. In če se ozrem tudi po ostalih zborih, jim tega ne manjka. Obala, ki si je v zadnjem času nadela svojsko tonsko barvitost in globoko naravno interpretiranje, vsi pomembo umetniško poslanstvo doma in po svetu. Dirigentu in zboru so pri srcu zlasti dela Marija Kogoja, s katerega iznajdljivo zasnovanimi interpretacijami nas je že večkrat iznenadil. Tržaški Jacobus Gallus umetniško prepričljive odmevnosti. O izolskem zboru smo vedeli bolj malo. Letos pa sem v Mariboru odkril v sproščnem in tipično komorno zastavljenem ter izrazno prepričljivem interpretiranju. Dolgoletno pevsko tradicijo ima moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovscine, ki ga je vodil in izoblikoval Klavdij Koloini, nadaljuje pa njegovo delo mlad dirigent, ki skuša vnesti nekaj novega.

Sporedi so bili izbrani po večini iz del primorskih sklada-

teljev, tako da je bila poudarjena tudi zborovska ustvarjalnost na tem delu slovenskega ozemlja oziroma slovenskega kulturnega prostora: smotno sestavljeni sporedi posameznih zborov so se združevali v določeno zaokroženost kakovostnih del, ki so se oglašala od v citalniskem duhu napisane pesmi do sodobno ustvarjenih del in dobrih priredb ljudskih pesmi. Po kakovostni sestavi sporedov, kakor tudi po umetniški izpovednosti interpretiranih del, je bil koncert zares izredno pomemben prispevek počastitev spomina na odločilne dogodke pred petdesetimi leti in na vse dogajanje, ki se je razvijalo do danes, uspehe in dosežke v svobodnem ravnanju in delu, tudi v kulturnem življenju, tudi v glasbi, v našem zborovskem gibanju in njegovem razvoju, ki se vedno uspešno nadaljuje svojo pot.

BLED / NA OKROGLI MIZI, KI JO PRIREJA TEDNIK THE ECONOMIST

Janez Drnovšek predstavil Slovenijo tujim vlagateljem

Razvoj Slovenije ne bo spektakularen, bo pa zato stabilen

Janez Drnovšek med včerajšnjim ekspozijem (Foto S. Živulović/ BOBO)

letu začela pogajanja za vstop. Rezultat prizadevanj Slovenije za vstop v Nato pa je, kljub temu, da ni bila uvrščena med kandidatke, prav tako pozitiven, ker je Slovenija utrdila s tem svoj položaj v mednarodnih krogih. Slovenija je po premierovih besedah vključena tudi v druge povezave, med njimi je kot pomembnejšo navedel Cefto.

Slovenija je sicer nekoliko počasnejša v procesu harmonizacije zakonodaje z EU, vendar pa bo v prihodnje ta proces hitrejši, tako da bi do leta 2000 harmonizirali slovensko zakonodajo z evropsko. Na gospodarskem področju je položaj Slovenije stabilen, stabilna pa je tudi gospodarska rast, je dejal premier. Le-

tos naj bi zabeležili 4-odstotno rast bruto domačega proizvoda, pojavljajo pa se namigi, da bo 3, 5-odstotna. Prihodnje leto pričakujemo 4, 5-odstotno rast BDP. Letošnja inflacija naj bi bila po proračunskem primanjkljaju, ki bo letos znašal 0, 9 odstotka BDP, prihodnje leto približno 0, 5 odstotka, po letu 1998 pa naj Slovenija ne bi več imela proračunskega primanjkljaja. Vlada bo pri pripravi proračuna za prihodnje leto namenila tudi posebno pozornost javnim financam, vlada pa bo med svoje prednostne naloge uvrstila tudi preureditev državne uprave. Place po Drnovškovih besedah rastejo počasneje kot BDP, v pripravi pa je tudi pokojnin-

skaj reforma. Napovedal je, da se bo oktobra začela široka politična razprava o dolgoročni pokojninski reformi. Udeleženci okrogle mize, največ jih je iz Avstrije, Švedske in Velike Britanije, so premieru Drnovšku postavili tudi vrsto vprašanj. Med drugim jih je zanimalo, če ima vlada pripravljeno prednostno listo tistih gospodarskih panog, ki bodo odprta za tuje naložbe. Vlada razmišlja, kot je dejal Drnovšek, o privatizaciji bank v lasti države, ki so končale sanacijo. Privatizirale naj bi se tudi zavarovalnice in energetski sektor, zlasti elektrogospodarstvo, ter telekomunikacije. V primeru nem trenutku se bomo odločili tudi za privatizacijo telekomunikacij, je povedal predsednik vlade Janez Drnovšek. Glede oddaje koncesij tujcem v nekaterih infrastrukturnih dejavnostih pa je dejal, da je to možno v elektrogospodarstvu in v komunalni infrastrukturi. Pri tem vprašanju je vlada dokaj previdna in preučuje izkušnje drugih držav.

Premier Drnovšek je posebej osvetlil tudi odnos do tujih vlagateljev in dejal, da je bilo doslej že veliko političnih razprav o tem. Vlada in koalicija se zdaj pogovarjata o nekaterih ukrepih za povečanje tujih vlaganj. O letošnjem proračunu pa je menil,

da »smo v veliki zamudi«, med pomembnejšimi vprašanji, s katerimi se ukvarjajo pri pripravi proračuna za prihodnje leto pa je privatizacija podjetij v državni lasti. Spregovoril je tudi o proračunskem primanjkljaju, ki bo letos znašal 0, 9 odstotka BDP, prihodnje leto približno 0, 5 odstotka, po letu 1998 pa naj Slovenija ne bi več imela proračunskega primanjkljaja. Vlada bo pri pripravi proračuna za prihodnje leto namenila tudi posebno pozornost javnim financam, vlada pa bo med svoje prednostne naloge uvrstila tudi preureditev državne uprave. Place po Drnovškovih besedah rastejo počasneje kot BDP, v pripravi pa je tudi pokojnin-

KOROŠKA / DVOJEZIČNI VRTCI

Enotna lista zahteva poseben deželni zakon

Za večjo zastopanost EL v sosvetu za koroške Slovence

CELOVEC - Boj koroških Slovencev za zakonsko ureditev, ki bi zagotovila dvojezične skupine v javnih otroških vrtcih na južnem Koroškem, se nadaljuje. Potem ko so številne organizacije in skupine zahtevo aktualizirali na komunalni ravni, se je zdaj v razpravo vključila tudi Enotna lista (EL), zbirna politična stranka koroških Slovencev.

Njen predsednik EL Andrej Wakounig in tajnik Rudi Vouk sta na novinarski konferenci zahtevala rešitev po vzorcu zvezne dežele Gradiscanske, kjer je zadeva rešena z deželnim zakonom v zadovoljstvo vseh treh v deželi živčih manjšin (Hrvati, Madžari, Romi). Predstavnik EL sta zato pozvala pristojnega referenta pri koroški deželni vladi in namestnika deželnega glavarja Michaela Ausserwinklerja, naj prilagodi koroški deželni zakon o otroških vrtcih potrebam slovenske manjšine. V vseh javnih otroških vrtcih, kjer je zadosti prijav za dvojezično skupino ali celo več skupin naj bi dežela z noveliranim zakonom zagotovila dvojezično predšolsko vzgojo slovenskim otrokom. Glede financiranja zasebnih dvojezičnih otroških vrtcev pa je EL mnenja, da bi morali dežela in država finančno prispevati vsaj toliko, da bi mesečni prispevek staršev ne presegel višino v javnih otroških vrtcih.

Predstavnik Enotne liste sta na tiskovni konferenci zavzela stališče tudi do vprašanja sestava narodnostnega sosveta za koroške Slovence pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju. Zahtevala sta, da se v prihodnje upošteva EL v okviru v sosvetu zastopanih političnih strank. EL zeli v 16-clanskem sosvetu tri zastopnike, število predstavnikov deželnozhorskih strank pa naj bi se zmanjšalo od trenutno sedem na tri. Če zvezni kancler ne bo primerno upošteval zahteve EL po primerni zastopanosti v sosvetu ob sestavi novega sosveta novembra letos, bo EL vložila pritožbo pri upravnem sodišču, sta napovedala predstavnik EL.

Presenetilo je stališče Enotne liste glede podpisne akcije obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev po uvedbi celodnevne radijske sporeda in razširitve slovenskih televizijskih oddaj v okviru ORF-a. Akcijo, ki jo je medtem s pospisom podprlo že več tisoč ljudi in ki jo podpirajo številne slovenske organizacije in tudi interkulturalna društva, EL namreč ne podpira. Wakounig in Vouk sta menila, da gre za zakasnelo akcijo, ki nima možnosti za uspeh, ker ni pričakovati, da bi jo avstrijska vlada in televizija sprejeli. EL se zato zavzema za ohranitev sedanjega obsega slovenskih radijskih in televizijskih oddaj, hkrati pa podpira prizadevanja zasebne slovenske medijske družbe »Radio Korotan«, ki se poteguje za zasebno lokalno radijsko frekvenco.

Ivan Lukan.

CESTE / OGLED SLOVENSkih AVTOCEST

Avtocestni križ nared v 10 letih

V sredini decembra bo odprt za promet odsek Divača-Kozina

LJUBLJANA, DIVAČA - »Predlog rebalansa nacionalnega programa izgradnje avtocest (AC) v Sloveniji upošteva realne finančne tokove. To pomeni, da se bodo najtežji in najdražji odseki gradili v etapah. Slovenski avtocestni križ bo v skladu z omenjenim rebalansom zgrajen leta 2007.« To je ob ogledu gradnje ljubljanskih in primorskih avtocestnih odsekov zatrnil predsednik uprave Družbe za avtoceste v RS Jože Brodnik. Poudaril pa je, da bo za vse to po daljšem zbiranju bencinskega tolarja do leta 2007 in vsaj do leta 2002 potrebno najeti 200 milijonov tolarjev posojil letno.

Po Brodnikovih besedah predlagani rebalans nacionalnega programa izgradnje AC upošteva ravnotežje med razpoložljivimi viri in tehnološko zahtevnostjo posameznih odsekov. Med najtežjim AC odseki je izpostavil odseka Klanec-Sermin in Vipava-Razdrto, avtocesto prek Trojan, vzhodno AC v Mariboru (od Drave do Pesnice), odsek prek Slovenskih gorik ter odsek mimo Cateza oziroma Novega mesta.

DARS je že pripravil program dela in finančni načrt za leto 1998 in ju bo skupaj z rebalansom v četrtek poslal v nadaljnji postopek na ministrstvo za promet in zveze. Državni zbor naj bi o dokumentih

razpravljaj in odločal oktobra oziroma novembra, je se pojasnil Brodnik. Po njegovih besedah program dela DARS poteka nemoteno in v skladu s terminskimi načrti. V skladu s programom dela za leto 1998 pa bodo prihodnje leto začeli graditi stiri nove AC odseke: del odseka Lenart-Beltinci (južno od Murske Sobote), Kozina-Klanec (graditi naj bi ga začeli sredi prihodnjega leta in končali leta 1999), Klanec-Ankaran (od morja proti notranjosti oz. od Sermina do Kastelca, gradnja naj bi se začela proti koncu prihodnjega leta) ter Razdrto-Vipava (najprej bodo začeli graditi dela od Razdrtega do začetka klanca na Rebernicah ter od Vipave do Podnanosa). Vrednost gradbenih del za omenjene odseke znaša približno 60 milijard tolarjev.

Program dela DARS za prihodnje leto predvideva tudi nadaljevanje del na odsekih, ki jih že gradijo. Med drugim naj bi AC odsek od Divace do Kozine v dolžini 6, 7 kilometra za promet odprli sredi decembra letos. Pogoj za predčasno dokončanje tega AC odseka pa je ugodno vreme in odobritev višjih stroškov (približno 200 milijonov tolarjev) s strani vlade. V nasprotnem primeru bodo ta odsek odprli prihodnjo turistično sezono. (STA)

Počastili bodo spomin na Venosija

Jutri bo minilo že leto dni, odkar je pri starosti komaj 58 let umrl prof. Salvatore Venosi, neutrudni kulturni in politični delavec, ki je gorel in izgoril v ljubezni do rodne Kanalske doline in njenih ljudi. Njegovo veliko delo in njegova ziva ljubezen ostajata vsem tamkajšnjim prebivalcem kot tudi vsem zamejcem trajen navdih in zaveza. Venosi se je rodil v Zabnicah, kjer je bil duša slovenskega kulturnega in političnega delovanja. Od leta 1983 je vodil krajevno podružnico Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI v Ukvah, prirejal in vodil je tečaje slovensčine in glasbe, politično je bil angažiran v SSK in SKGZ, s svojimi spisi pa je opozarjal široko javnost na probleme Kanalske doline. Poznan ni bil namreč samo v zamejstvu, temveč tudi v Sloveniji in na avstrijskem Koroškem.

Slovensko planinsko društvo Planika iz Kanalske doline obvesča, da bo dne 19. t.m. ob 18.30 v župnijski cerkvi v Zabnicah tudi masa v Venosijev spomin.

LJUBLJANA / PREDSEDNIŠKE VOLITVE

ZLSD podpira Milana Kučana »Pomladniki« še brez kandidata

LJUBLJANA - Ozje vodstvo in poslanci ZLSD na čelu s strankinim prednikom Borutom Pahorjem so s podpisni podprli povabilo predsednika države Milana Kučana, s katerim bo slovenske volivke in volivce pozval k podpori njegovi ponovni kandidaturi za predsedniški položaj.

S prošnjo za podporo in odločitvijo, da ponovno kandidira kot nestrankarski kandidat, je predsednik Kučan predsednika ZLSD seznanil na ponedeljkovem srečanju. Ob tem ga je Kučan se seznanil, da političnih strank predvidoma ne namerava prositi za formalno podporo. V tem primeru ZLSD na pristojnih organih glede tega vprašanja ne bo sprejemala nobenih sklepov, so sporočili s stranke.

T. i. stranke slovenske pomladi - Slovenska ljudska stranka (SLS), Socialdemokratska stranka Slovenije (SDS) in Slovenski krščanski demokrati (SKD) - pa še niso sprejele končne odločitve o morebitnem kandidatu oz. kandidatih na letošnjih predsedniških volitvah.

Predsednik SDS Janez Jansa je po nedavnem neuspelem poskusu sporazuma o skupnem predsedniškem kandidatu treh pomladnih strank novinarjem povedal, da skupaj s SKD se naprej isčejo resnega kandidata in da se sporazumu med omenjenimi strankama se vedno lahko pridruži SLS, ki je dokument tudi pripravila.

Krščanski demokrati bodo o morebitnem skupnem nastopu z drugima dvema strankama ali le s socialdemokrati odločali na današnjem svetu stranke, izvršilni odbor pa naj bi odločitev sprejel jutri, je za STA povedala glavna tajnica Hilda Tovsak.

Predstavnik SLS in predsednik državnega zbora Janez Podobnik so za včeraj napovedali novinarsko konferenco, na kateri naj bi Podobnik pojasnil svojo nedavno odločitev, da ne bo kandidiral na predsedniških volitvah. Zaradi drugih obveznosti je SLS napovedano novinarsko konferenco odpovedala in preložila za nedoločen čas. (STA)

Tudi Miloš Budin na zasedanju o manjšinah »v alpskem loku«

TRENTO - »Zascita manjšin v alpskem loku«: to bo tema razprave na zasedanju, ki bo 18. in 19. t.m. v Trentu. Po-budo za zasednje je dal svet avtonomne pokrajine Trento skupaj s sveti pokrajine Bocen ter dezel Doline Aosta in Furlanije-Juljske krajine z namenom, da izdelajo skupno stališče bodisi za parlament kot tudi za dvodomno komisijo za reforme. Na zasedanju bodo med drugim posegli Marco Giordani (predsednik sveta Tridentske), Francois Stevenin (predsednik sveta Doline Aosta), Miloš Budin (podpredsednik sveta FJK), Umberto Montefiori (predsednik sveta Južne Tirolske), poslanci Giuseppe Detomas (podpredsednik Union Autonomaista Ladina), Siegfried Brugger (Svp) in Luciano Caveri (Union Valdotaïne) ter Carlo Andreotti (predsednik pokrajinskega odbora Trento).

NOGOMET / PRVO KOLO V POKALU UEFA

Mariborčani ustavili Ajax Poraz Udineseja na Poljskem

Po голу Čeha slovenski prvak dvajset minut v vodstvu - Za Videmčane usodna napaka obrambe - Poraz Sampdorie, dva gola prednosti za Inter

Maribor Teatonic - Ajax 1:1 (0:0)
Strelca: 1:0 Ceh (47.) in 1:1 Litmanen (67.).

Maribor Teatonic: Murko, Sterbal, Fridl, Bulajic, Kek, Milinovic, Sarkrezi, Fricelj, Drobne (od 80. Snoffl), Ceh (od 66. Munishi), Ljubobratovic (od 59. Nikolic).

Ajax: Van der Sar, Tobiasen, Blind, F. de Boer, R. de Boer, Witschge, Sibon (od 46. McCarthy), Litmanen (od 76. Carvalho), Laudrup (od 72. Rudy), Oliseh, Ardeladze.

Mariborčani so dosegli ugoden izid, ki je tudi njihov največji uspeh na evropskih prizoriščih, saj niso izgubili s stikratnimi evropskimi prvaki igralci Ajaxa. Mariborčani v tekmi prvega kola pokala UEFA prav gotovo niso pričakovali, da bo njihova mreža v 1. polcasu srečanja proti Ajaxu ostala nedotaknjena in da bodo celo blizu zmage. Gostje so imeli vrsto lepih priložnosti, vendar je bil mladi vratar Tomaž Murko vedno na mestu. Mariborčani so s premisljeno obrambno taktiko dolgo uspeli ohraniti nedotaknjeno mrežo, nekajkrat pa so se tudi opogumili in napadali. Za pravo senzacijo je v 47. minuti poskrbel Ceh, ko je preigral Franka De Boera in z natančnim strelom zadel levi spodnji kot gostujočih vrat. Nepopisno veselje mariborskih navijačev je trajalo še dvajset minut. Po prekršku nad Olisehom v 67. minuti pa je z desne strani izvedel prosti strel Ronald de Boer, visoka žoga je preletela obrambo domačih, ki je pozabila na najboljšega strelca Nizozemcev Litmanena, ta pa je z glavo potisnil zogo v levi zgornji kot preko Murka. Gostje so v 82. minuti dosegli zadetek, ki pa ga je sodnik zaradi prepovedanega položaja razveljavil.

Widzew Lodz batte Udinese 1:0 (0:0)

Widzew: Onyszko, Szymkowiak, Lapinski, Gensor, Michalski, Curtian, Siadaczka, Bogusz, Terlecki (32 Heuyot), Zajac (44 Szemonski), Kobylanski.

Udinese: Turci, Genaux, Bia, Bertotto, Helveg (32 Jorgensen), Giannichedda, Walem, Orlando (6 Cappioli), Amoroso, Bierhoff, Locatelli (72 Emam).

LODZ - Udinese je po enakovredni igri klonil pred bolj izkusenimi Poljaki, a ima vse možnosti, da v Vidmu obrne rezultat. Videmčani so imeli nekaj težav v obrambi, a so si tudi pripravili nekaj

zrelih priložnosti za gol, prekrsek nad Amorusom v kazenskem prostoru pa je sodnik spremenil v opomin za videmskega Brazilca. Lodz je z odličnim Lepinskijem v obrambi pokazal dobro tehnično pripravljenost, za gol pa je vsekakor predvsem kriva nepazljivost Udinesejeve obrambe.

»Naredili smo preveč napak. Povezava med posameznimi deli ekipe je bila slaba, nekateri igralci niso bili v formi, a v Vidmu je lahko drugače,« je povedal trener Zaccheroni.

Hujsi je bil poraz, ki ga je na domačih tleh doživela Sampdoria. Atletico Bilbao je zmagal z 2:1 (strelci Rios v 18., Larrainzar v 61. in Boghossian v 73. min.). V Milanu je Inter z golom Ronaldina in avtogolom po strelu Ze Eliasa v drugem dleu strl švicarski Neuchatel.

VCERAJSNJI IZIDI PRVIH TEKEM 1. KOLA: MPKC Mozir (Blr) - Dinamo Tbilisi (Gruz) 1:1; Rotor Volgograd (Rus) - Oerebro (Sve) 2:0; Pcri (Fin) - München 1860 (Nem) 0:1; **Maribor Teatonic (Slo) - Ajax Amsterdam (Niz) 1:1**; Beitar (Izr) - Brugge (Bel) 2:1; Trabzonspor (Tur) - Bochum (Nem) 2:1; Karlsruhe (Nem) - Famagusta (Cip) 2:1; **Widzew Lodz (Pol) - Udinese (Ita) 1:0**; Austria Salzburg (Avt) - Anderlecht (Bel) 4:3; Budimpešta (Mad) - Vladikavkaz (Rus) 3:0; Sion (Svi) - Spartak Moskva (Rus) 0:1; Steaua Bukarešta (Rom) - Fenerbache (Tur) 0:0; Twente Enschede (Niz) - Lillestroem (Nor) 0:1; Paok Solun (Grč) - Arsenal London (Ang) 1:0; Mouscron (Bel) - Metz (Fra) 0:2; Aarhus (Dan) - Nantes (Fra) 2:2; Croatia Zagreb (Hrv) - Grasshoppers (Svi) 4:4; Schalke 04 (Nem) - Hajduk Split (Hrv) 2:0; Bastia (Fra) - Benfica Lizbona (Port) 1:0; Bordeaux (Fra) - Aston Villa (Ang) 0:0; Kreka (Grč) - Ferencvaros (Mad) 3:0; Lyon (Fra) - Broendby (Dan) 4:0; Rapid Dunaj (Avt) - Hapoel Tikva (Izr) 1:0; **Sampdoria (Ita) - Athletic Bilbao (Spa) 1:2**; **Inter (Ita) - Neuchatel Xamax (Svi) 2:0**; Strasbourg (Fra) - Glasgow Rangers (Skot) 2:1; La Coruna (Spa) - Auxerre (Fra) 1:2; Real Valladolid (Spa) - Skonto Riga (Lat) 2:0; Celtic Glasgow (Skot) - Liverpool (Ang) 2:2; Arnheim (Niz) - Braga (Port); Atletico Madrid (Spa) - Leicester City (Ang); **Vitoria Guimaraes (Port) - Lazio (Ita) večerne tekme.**

Povratne tekme bodo 30. septembra.

M. Laudrup med včerajšnjo tekmo v Mariboru

NOGOMET / EVROPSKA LIGA PRVAKOV

Začetek za Juve in Parma

Turinčani danes doma s Feyenoordom, Parma v Pragi

TURIN - Danes se bo zacelo tekmovalje v vseh šestih skupinah evropske nogometne lige prvakov. Juventus bo gostil nizozemskega predstavnika Feyenoord, s katerim se doslej v evropskih pokalih ni še nikoli srečal. Letos je sistem tekmovalja v »champions league« spremenjen, saj v četrtfinale napredujejo samo zmagovalci skupin in dve najboljši drugouvrščeni ekipi. Zato je vsak spodrsilaj, se posebej na domačem igrišču, lahko usoden. Kar se postave tiče, bi se moral v ekipo vrniti Del Piero, krst v ligi prvakov pa bosta doživela Inzaghi in Birindelli. Neposredni prenos tekme bo po Canale 5 z začetkom ob 20.45.

Drugi italijanski predstavnik Parma gostuje v Pragi pri Sparti. Ancelotti napoveduje predvidno igr, nasprotnikova vrata pa naj bi ogrozili s protinapadi, v katerih bi moral biti najbolj nevaren Chiesa, ki je bil odločilen za zmago Parme v predkolu proti Widzewu, toda nato je v prvenstvu ostal nekoliko v senci. Srečanje bo za naročnike ob 20.45 prenasal Tele+.

Naslov brani Borussia iz Dortmund, ki jo vodi nekdanji trener Parme Nevio Scala.

DANASNJI SPORED

Skupina A

Sparta Praga (Čes) - Parma (Ita), Galatasaray Carigrad (Tur) - Borussia Dortmund (Nem).

Skupina B

Košice (Slk) - Manchester United (Ang), Juventus (Ita) - Feyenoord Rotterdam (Niz).

Skupina C

PSV Eindhoven (Niz) - Dinamo Kijev (Ukr), Newcastle (Ang) - Barcelona (Spa)

Skupina D

Real Madrid (Spa) - Rosenborg (Nor), Olympiakos (Grč) - Porto (Port).

Skupina E

Bayern (Nem) - Besiktas (Tur), Paris Saint Germain (Fra) - Göteborg (Sve).

Skupina F

Sporting Lizbona (Port) - Monaco (Fra), Bayer Leverkusen - Lierse (Bel).

NOVICE

Rokometaši Genertela na turnirju v Novi Gorici

NOVA GORICA - V okviru praznovanja 50-letnice priključitve Primorske k matici domovini bo danes v Novi Gorici mednarodni rokometni turnir, na katerem bodo poleg domačega drugoligaša nastopili še Pivovarna Lasko, italijanski prvak Genertel iz Trsta ter hrvaški prvotigaš Medveščak iz Zagreba. Turnir bo potekal v montažni dvorani sportnega parka, začel pa se bo ob 16. uri s tekmo med Genertelom in Medveščakom. Finale bo ob 20. uri.

Velasco izbral igralke za nastop na EP

RIM - Trener ženske odbojbarske reprezentance Julio Velasco je določil 12 igralk, ki bodo Italijo zastopale na EP od 27. septembra do 5. oktobra v Brnu. To so: Monari, Leggeri in Vannini (Cemar Spezzano), Togut (Volley Modena), Navarrini in Rinieri (Big Power Ravenna), Biamonte (Cemagica Reggio Emilia), Borrelli (Gierre Roma), Mifkova in Braglia (Foppapedretti Bergamo), De Luca (Medinex Reggio Calabria), Beccaria (Romanelli Firenze).

Grafova bo številka tri

STAMFORD - Združenje teniških profesionalk (WTA) je sklenilo, da bo Steffi Graf ob ponovnem začetku igranja postavljena na 3. mesto svetovne računalniške lestvice.

Stefanel uspešen

Izidi sinocnjih tekem kosarkarskega Pokala Evrope: Stefanel Milan - Beobanka Beograd 82:74 (45:36), Kidd 15, Bailey 14, Portaluppi 12, Silobad 24, Pavicevic 22; Komend (Madž.) - Polti Cantù 78:90 (41:43), Pivovarna Lasko - Wroclaw 65:73 (31:31), Den Bosch - Polzela 96:94 (81:81, 35:43).

KOŠARKA / DANES IN JUTRI PRVO KOLO V EVROPSKI LIGI PRVAKOV

Za Union Olimpija prvi cilj osmina

Ljubljancani jutri v gosteh pri Ciboni - Že danes Teamsystem proti Albi iz Berlina

LJUBLJANA - Kosarkarji Uniona Olimpije bodo jutri na gostovanju pri Ciboni začeli svojo drugo sezono med 24 najboljšimi evropskimi ekipami.

Po briljantni lansk sezoni, ko so Ljubljancani po vrsti premagovali zveneca evropska imena klubske kosarke, je letos veliko oči sportne javnosti uprto v Union Olimpijo. Vodstvo kluba je že pred časom razkrilo nacrtje in ambicije. Uvrstitev v osmino finala je uresničljiv cilj, vendar nič kaj lahko dosegljiv.

V skupini D so poleg Ljubljancanov in Zagrebčanov še Teamsystem iz Bologne, atenski AEK, Pariz St. Germain Racing ter Alba iz Berlina, torej same vrhunske evropske ekipe. Pot do cilja je jasna: v prvem delu poskusiti doseči čim več zmag, v drugem, ko se bodo pomešali s skupino C (Partizan, Ulker, Barcelona, Kinder, Hapoel, Pau), pa se uvrstiti med prve štiri.

Za kosarkarje Union Olimpije bi bil uspešen start v evropski ligi zelo pomemben, še toliko bolj, ker bodo uvodno tekmo odigrali v gosteh in to proti ekipi, s katero naj bi se po prepričanju mnogih borili za mesta v sredini lestvice. Cibona je v pri-

merjavi z lanskim letom doživela nekaj sprememb. Po neuspehu v osmini finala proti Olimpiji, ko je usodo Zagrebčanov s košem v zadnji sekundi zapечатil Stepania, je prvi »odletel« trener Jasmin Repesa, njegovo mesto pa je zasedel bivši igralec in tudi trener Aleksander Petrović. Prišli so stiri novi igralci - temnopolti Kenneth Atkins, ki je organizator igre, Veljko Mrsić (202 cm), mladi reprezentant Sando Nivević (21, 210) ter izkušeni Aramis Naglic (32 let). V klubu so ostali nosilci igre Damir Mulaomerović, Zdravko Radulović, Rus Jevgenij Kisurin, Davor Marcelić, Slaven Rimac in Dzevad Alihodžić.

Trener zelenobelih Zmago Sagadin ima do popolnosti izdelan nacrt za Cibono. »Oboji nimamo kaj skrivati, saj se zelo dobro poznamo. S trenerjem Petrovićem smo se lani dvakrat srečali, ko je bil za krmilom kluba iz Seville, letos poleti smo odigrali eno prijateljsko tekmo, tako da smo dobro seznanjeni. Jasno je, da bodo zmagovalca odločale malenkosti, morda ena zoga. Vsekakor moramo zaustaviti njihove zunanje igralce, preprečiti hitre protinapade in igrati maksimalno zbrano v

obrambi,« je povedal Sagadin, ki ima nekaj težav s poškodbami. Slavko Duscak zagotovo ne bo igral, saj se ne trenira, na tekmi državnega prvenstva pa si je rahlo poškodoval zapestje se Marijan Kraljević, vendar bo po besedah trenerja nared za tekmo. V ekipo bo tako namesto Duscaka vskočil Gregor Hafnar, ostali igralci, ki bodo zastopali slovenske barve v Zagrebu, pa so: Jaka Daneu, Vladimir Stepania, Dusan Hauptman, Marko Tusek, John Taylor, Arriel McDonald, Ivica Jurković in Vitalij Nosov.

V okviru niste skupine se bosta že danes v Casalecchiu pri Bologni pomerila Teamsystem in Alba iz Berlina. Bolonjanci so se letos močno okrepi, med drugimi pa je k njim iz Stefanela prestopil Gregor Fučka.

SPORED 1. KOLA EVROPSKE LIGE PRVAKOV

Skupina A

Jutri: CSKA Moskva (Rus) - Real Madrid (Spa), Efes Carigrad (Tur) - Olympiakos (Grč), Maccabi Tel Aviv (Izr) - Limoges (Fra)

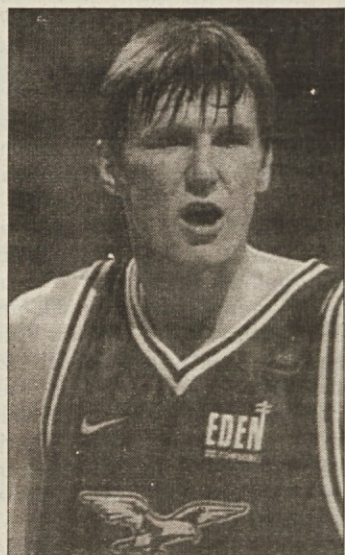
Skupina B

Danes: Split (Hrv) - PTT Ankara (Tur)

Na vuetli Jan Svorada dočakal prvo letošnje zmago

PLASENCIA - Slovak Svorada je dočakal svojo prvo letošnje zmago na dirki Po Spaniji. Kolesar Mapeia je bil najhitrejši v sprintu 11. etape, dolga 194 km. Drugo mesto je zasedel Italijan Fondriest, tretje pa Francoz Jalabert. V skupnem seštevku z 32-sekundno prednostjo se naprej vodi Svicar Zuelle, drugi je njegov rojak Dufaux, tretji pa Spanec Escartin, ki zaozstaja 2 minuti in 14 sekund.

Slovenec Hvastija je včeraj zaozstal za 5 minut.

Gregor Fučka (Teamsystem)

Jutri: Porto (Por) - PAOK Solun (Grč), Estudiantes Madrid (Spa) - Benetton Treviso (Ita)

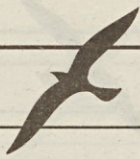
Skupina C

Jutri: Partizan Beograd (ZRJ) - Ulker Carigrad (Tur), Pau Orthez (Fra) - Barcelona (Spa), Hapoel Jeruzalem (Izr) - Kinder Bologna (Ita)

Skupina D

Danes: Teamsystem Bologna (Ita) - Alba Berlin (Nem)

Jutri: AEK Atene (Grč) - PSG-Racing (Fra), Cibona Zagreb (Hrv) - Union Olimpija (Slo)

KOŠARKA / NARAŠČAJNIKI

Polet zaslužen pred ostalimi

Turnir v počastitev 30. obletnice ŠD Polet
Sodelovali so še Bor, Dom in Kontovel

Ob 30. letnici SD Polet so na zunanjem igrišču Prosvetnega doma na Opčinah organizirali zanimiv košarkarski turnir za naraščajnike, na katerem so nastopile štiri zamejske ekipe, zaslužen pa je slavila peterka Poleta, ki je v finalu premagala Bor. Tretji je bil Kontovel, četrti pa Dom. Srečanja so bila zanimiva, k uspehu turnirja pa je prispevalo tudi vreme, ki je bilo precej naklonjeno.

Organizatorji so za vse ekipe pripravili tudi skupno kosilo in zagotovili pokale, ki so jih prispevali Zadrzna kraska banka Opčine (za 1. in 2. mesto), openska trgovina Sara Sport (za 3. mesto) in Pekarna Cok z Opčin (za 4. mesto), pri kritju stroškov prireditve pa so s svojimi prispevki pomagali še nekateri trgovci z Opčin.

IZIDI
Polet - Kontovel
87:57 (33:29)

Poletovec Andrej Guštin je bil s 47 točkami najboljši strelec sobotnega turnirja na Opčinah (Foto Kroma)

POLET: Gustin 23, Peric 9, Matjaz Suhadolc 8, Mitja Suhadolc 13, Svab 6, Pavat 1, Ferfoglia 15, Piccini 2, Grilanc 6, Vidali 2, Ferluga 2.

KONTOVEL: Starec 3, Cernjava 2, Zavaddal, Budin 7, Razem 20, Nabergoj 15, Rogelja 10, Emili, Paulin, Sossi, Daneu, Schillani, Matiacich.

Bor - Dom 107:37 (56:18)

BOR: Pozar 13, Floridan 26, Milosevič 18, Premru 18, Krčalic 9, Sunjerga 7, Hrovatin 6, Pitacco 7, Drusina 2, Sedmak.

DOM: Blasina 3, Jacco, Olenik 2, Juretič, Bensa 7, Premier 14, Marusič 11.

TEKMA
ZA 3. MESTO
Kontovel - Dom 83:51 (51:21)

KONTOVEL: Starec 13, Cernjava 1, Zavaddal 2, Budin 19, Razem 12, Nabergoj 14, Rogelja 4, Emili, Paulin 2, Sossi 1, Daneu 2, Schillani 4, Matiacich 9.

DOM: Blasina 3, Jacco, Olenik 10, Juretič 2, Bensa 11, Premier 16, Marusič 9.

TEKMA
ZA 1. MESTO
Polet - Bor 80:67 (51:33)

POLET: Gustin 24, Peric 15, Matjaz Suhadolc 4, Mitja Suhadolc 7, Svab 7, Pavat, Ferfoglia 6, Piccini 15, Grilanc, Vidali, Ferluga 2.

BOR: Pozar 6, Floridan 16, Milosevič 10, Premru 20, Krčalic 4, Sunjerga 11, Hrovatin, Pitacco, Drusina, Sedmak.

NAMIZNI TENIS / TURNIR 3. KATEGORIJE

V Bergamu prve točke krasovk za nastop na DP

Irena Rustja slavila v mešanih
dvojicah - Jasmin Kralj solidna

V Bergamu, kjer je bil prvi kvalifikacijski turnir za 3. kategorijo, je Krasova igrala Irena Rustja v paru z Gabrielom Barbaritom (CUS Udine) osvojila prvo mesto. V finalu sta se srečala z znanima nasprotnikoma Chiadina Chiarellejevo in Di Cosimom. Karsova in Videmčan sta imela nekaj težav le v prvem setu, potem pa sta brez milosti spravila tržaski par na kolena (-25, 14, 10). Mešani par Jasmin Kralj in Roberto Callegaro (Latisana) je v treh nizih tesno izgubil v osmini finala. Isti rezultat je Kras za beležil tudi v ženskih dvojicah.

V posamičnem delu tekmovanja sta si Krasovi tretjekategorijci prislužili prve točke za uvrstitev na državno prvenstvo te kategorije. Obe sta bili zmagovalki svoje skupine. Irena Rustja je vse tri nasprotnice (Baderna, Sobrero, Orlandi) gladko premagala v dveh setih, Jasmin Kralj pa je imela v skupini težjo nalogo. Montalto in Alghisi sta ji odscipnili set, le z Anno Norcia je slavila z 2:0. Nato pa je Jasmin uspešno prebrodila prvi krog v tekmovanju na direktno izločanje. Med 32-terico se je odločno spopadla z Badernovo in jo tudi premagala (17, -18, 17). V osmini

Irena Rustja

finala je zatem naletela na Elisabetto Loaldi iz Piemonta (st. 88, ki je za več kot 30 mest pred našo igralko). Nasprotnica je seveda svojo premoč dokazala tudi za zeleno mizo, s prebojem med prvo 16-terico pa je Kraljeva (st. 122) dobila ustrezne kvalifikacijske točke. Irena Rustja (st. 117) je v prvem krogu med 32-terico zaustavila razpoložena predstavnica Tramina Margit Rellich, ki je na turnirju premagala kasneje celo drugo nosilko. Po dobri igri v skupini je Ireno (-18, 17, -15) verjetno zmedla igra nasprotnice, ki jo Krasova sicer dobro pozna z raznih turnirjev. Krasovski pa seveda ostaja zadovoljstvo ob osvojitvi prvega mesta v mešanih dvojicah. J.J.

Obvesila

SD BREG - REKREACIJA

Prva vadbeni ura bo v občinski telovadnici v Dolini v torek, 23. 9. ob 21. uri. Telovadba, mesana skupina za mlajše in starejše bo nato vsak torek in petek, od 21. do 23. ure.

SD BREG - KOSARKARSKA SEKCIJA

sporoča, da so pričeli treningi po sledem urniku: minibasket (letniki '87 in mlajši) v torek in petek, ob 16.30 do 18. ure; propaganda (letniki '85 in '86) v torek, sredo in petek, od 15. do 16.30; decki (letnik '84) v ponedeljek in četrtek, od 15. do 16.30 in sredo od 16.30 do 18. ure. Za vse podrobnejše informacije lahko telefonirate na st. 228334 (David Pregarc) od 9. do 13. ure.

SZ BOR

sporoča, da se bo v ponedeljek, 22. t. m., pričela telovadba za mlajše in starejše gospe pod vodstvom profesorice Silve Meulje oz. profesorja Franka Drasica. Vadbene ure bodo na voljo zjutraj, popoldne in zvečer, prosto na izbiro. Sprejemamo vpisovanja tudi za mosko skupino, ob torkih zvečer. Za vpisovanje in informacije tel. v tajništvo na Stadion 1. maj (tel. 51377).

PLAVALNI KLUB BOR

obvešča, da so se začela vpisovanja v začetniški plavalni tečaj (od 4. leta dalje), osnovno in nadaljevalno solo plavanja za otroke in mladino, sportno solo plavanja, tekmovalno skupino ter rekreacijo za odrasle vsak dan, od ponedeljka do petka (do konca meseca) od 11.00 do 13.30 na tel. st. 51377

PLANINSKA ODSEKA SK DEVIN IN SZ SLOGA priredita v nedeljo, 21. t. m., izlet z društvenim kombijem ter osebnimi avtomobili na jezero Bordaglia in vzpon na Passo Pascoli (Forni Avoltri). Za informacije tel. 208373 (Luciano) in 226283 (Viktor).

SZ BOR - SEKCIJA AEROBIKE

sprejema vpisovanja za novo sezono. Tecaji bodo v popoldanskih in večernih urah ter bodo namenjeni mlajšim in starejšim. Za dodatne informacije tel. v tajništvo (tel. 51377).

SK BRDINA

sporoča vsem članom in tekmovalcem, da bo informativni sestanek za naslednjo smučarsko sezono jutri, 17. septembra, v domu Brdina na Opčinah s pricetkom ob 20.30.

SHINKAI KARATE KLUB

vabi člane na treninge karateja. Urniki: OTROCI, rumeni, oranžni in zeleni pasovi v sredah in petkih od 18. do 19.30; plavi, rjavi in črni pasovi ob torkih in četrtek od 18. do 19.30. ODRASLI: barvani pasovi ob torkih in petkih od 20.30 do 22. ure; črni pasovi ob sredah od 20.30 do 22. ure. Novi člani se lahko vpisejo v telovadnici Silvestri, ul. sv. Nazarija na Proseku v zgoraj navedenih urnikih ali pokličejo na tel. st. 327342.

ZDRUŽENA NOGOMETNA EKIPA GAJE

najmlajših (letnik 1983/84) vabi fante, ki že igrajo v raznih klubih, da se jim pridružijo! Tel. 226115, vsak dan od 17. do 19. ure.

SZ DOM GORICA - sekcija orodne telovadbe

in sportne ritmične gimnastike sporoča, da so se treningi SRG ze pričeli in da so vpisovanja novincev in novink možna med urami treningov v telovadnici Kulturnega doma v Gorici ali na tel. st. 0481/82087 v večernih urah.

SD KONTOVEL - košarkarska sekcija

obvešča, da se košarkarski treningi nadaljujejo na odprtem igrišču na Kontovelu, kot sledi: ob ponedeljkih in sredah od 16.30 do 17.30 za letnike 1987/88/89 ter ob torkih in četrtek od 16.30 do 17.30 za letnike 1990 in mlajše. Za informacije: Kristjan Brisćik tel. 229470.

SD BREG - nogometna sekcija

vpisuje v tekmovalni sezoni 1997/1998 otroke, rojene v letih 1991, 1990, 1989 in starejše. Zainteresirani se lahko zgledajo v sportnem centru Brega v Dolini vsak ponedeljek, sredo in četrtek od 17.30 do 19. ure.

GIMNASTICNI ODSEK SZ BOR

sporoča, da poteka vpisovanje telovadk za letošnjo sezono v Borovem sportnem centru (tudi po telefonu na st. 51377) vsak dan od 11.30 do 13.30. Vpis je mogoc tudi preko telefonske tajnice, ob navedbi priimka, imena, rojstne letnice in telefonske številke prijaviteljke. Obenem obveča, da bo sestanek s starši v torek, 23. t. m., ob 15. uri v Borovem sportnem centru.

MINIBASKET BOR

obvešča, da se je začela vadba minibasketa. Treningi so na Stadionu 1. maja s sledecimi urniki: najmlajši (letniki 89, 90, 91) ob torkih od 16.30 do 17.30 in ob petkih od 17.00 do 18.00; starejši (letniki 87, 88) ob torkih od 17.30 do 18.30 in ob petkih od 16.00 do 17.00 v mali telovadnici. Pojasnila: Corbatti 361476 ob uri kosila.

JADRANJE / OPTIMIST

Mladi klonili pred burjo

Organizator TPK Sirena

Močna burja, ki je v nedeljo razsajala v Trstu, jo je zagodla tudi Trzaskemu pomorskemu klubu Sirena. Tretja mednarodna regata za optimiste, jadralske do 14. leta starosti, ki jo je pripravil barkovljanski klub, je namreč odpadla. Vpisanih je bilo kar 79 tekmovalcev in tekmovalk. Čeprav se iz Slovenije in Hrvaske ni prijavil nihče, se je obetalo zelo zanimivo tekmovanje, saj bi bila to prav gotovo letošnja najbolj množična regata te kategorije, kar so jih organizirali v našem zalivu.

Toda po 12. uri so morali organizatorji dokončno položiti orožje pred vremenom in pravega jadralskega »festivala« mladine ni bilo. Tisti tekmovalci, ki so se zbrali na Sireninem sedezu, pa vsekakor niso odšli domov praznih rok oziroma zelodca, saj so jim postregli s sendvicem in coca colo.

Težava je bila tudi v tem, da bi morali po novih navodilih luskke kapitanije organizirati regato v višini kriskega portica, to je kar šest milj daleč od Sireninega sedeza. Ze pot do starta bi za mlade jadralske pomenila zahtevno preizkušnjo.

NOGOMET / DEŽELNO MLADINSKO PRVENSTVO

Zamejski nogomet tudi letos predstavlja samo Juventina

V 1. kolu visok poraz Štandrežcev proti deželnemu prvaku

Konec tedna se je začelo mladinsko deželno nogometno prvenstvo. Kot je bil to primer v zadnjih letih, tudi letos barve zamejskega nogometa branijo le mladinci Juventine iz Štandreza, ki so bili v ključni v B skupino skupaj z Manzanesejem, San Sergiom, Muggio, Ronchijem, Monfalconom, Sangiorgino, Ponziano, Italo San Marco, Seveglanom, Caprivo, Rivignanom, San Luigi, San Canzianom, Pro Romansom in Pro Gorizio.

Nedvomno je prvi favorit za zmago v skupini in nato tudi na deželni ravni Manzanese, ki brani deželni naslov. Prav pri tej ekipi je v prvem kolu gostovala Juventina in doživela prepričljiv poraz. Ze v soboto pa imajo Štandrežci priložnost, da popravijo vtis, ko bo v Štandrezu gostoval San Luigi.

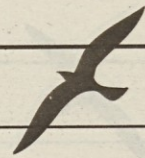
IZIDI 1. KOLA: Capriva - Seveglano 1:1, Itala San Marco - Ponziana 2:2, Manzanese - Juventina 6:0, Muggia - Pro Gorizia 3:0, Pro Romans - San Sergio 1:4, Rivignano - Ronchi 3:4, San Canzian - Sangiorgina 1:2, San Luigi - Monfalcone 2:3.

VRSTNI RED: Manzano, San Sergio, Muggia, Ronchi, Monfalcone in Sangiorgina 3, Ponziana, Itala San Marco, Seveglano in Capriva 1,

Rivignano, San Luigi, San Canzian, Pro Romans, Pro Gorizia in Juventina 0.

PRIHODNJE KOLO: Juventina - San Luigi, Monfalcone - Muggia, Ponziana - Manzanese, Pro Gorizia - Pro Romans, Ronchi - San Canzian, San Sergio - Rivignano, Sangiorgina - Capriva, Seveglano - Itala San Marco.

Na sliki (Foto Bumbaca): mladinska ekipa Juventine

Sezona 1997/98 v Cankarjevem domu

LJUBLJANA - Kulturni in kongresni center Cankarjev dom bo v letu 1997 ponudil 1200 prireditvev, od teh 850 v kulturno-umetniškem programu. Program v CD poteka 320 dni na leto, poletje pa je namenjeno vzdrževanju in modernizaciji opreme in poslopja; letos so uredili koncertno-kongresno ozvočenje v Gallusovi dvorani. Letošnji prihodek CD naj bi znašal 1, 525 milijarde tolarjev, lasten prihodek pa naj bi tokrat prvič po 18 sezonah dosegel polovico celotnega prihodka. Za prihodnje leto je načrtovan celoten prihodek v višini 1, 720 milijarde tolarjev, lasten prihodek pa naj bi letošnjo polovico celo presegel.

Kot so na včerajšnji novinarski konferenci ob generalnem direktorju CD Mitji Rotovniku povedali voditelji posameznih programskih dejavnosti, bodo med vrhunci v sezoni 1997/98 na glasbenem področju koncert orkestra Gewandhaus z dirigentom Kurtom Masurjem, na glasbenem premiera Shakespearovega Macbetha v koprodukciji s SNG Dramo Ljubljana, na filmskem Ljubljanski mednarodni filmski festival (bivši FAF), na festivalskem pa 39. mednarodni jazz festival, Mesto zensk in novi mednarodni mini gledaliski festival. Tudi tokrat bosta pestra razstavnica ter kulturnovzgojni in humanistični program, se posebej bogata bo kongresna dejavnost, zazivila pa bo tudi dejavnost v Literarnem klubu Lily Novy.

Področje glasbe in baleta, ki ga vodi Monika Kartin, bo ob programu Slovenske filharmonije in Simfoničnega orkestra RTV Slovenija ponudilo predstavitev simfoničnih in komornih orkestru iz tujine - zlati abonma. Srebrni abonma je razširjen z dvema koncertoma, saj bo CD odslej predstavljala tudi najboljše svetovne orglavce. V CD bodo okrogle obletnice proslavili Ljubljanski oktet, folklorni skupini France Marolt in Emona ter Srednja glasbena sola iz Ljubljane. Pestro bo

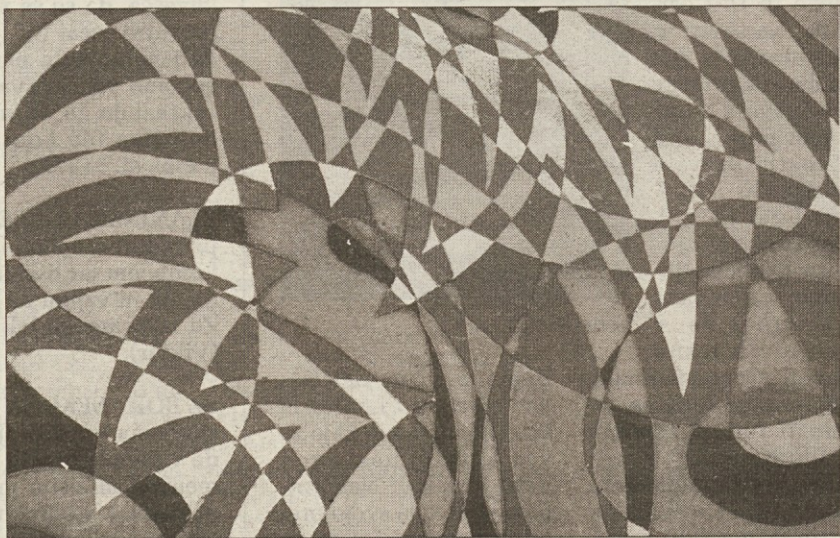
tudi na področjih baletne dejavnosti ter jazz, sansona in zabavne glasbe.

Kar zadeva gledališče (voditeljica Ursula Cetinski), bo CD ob omenjenem Macbethu med drugim predstavil tudi več gostovanj slovitih imen iz tujine (Les comentaires d'Habacuc v režiji Josefa Nadja in avtorski projekt Julij Cezar skupine Raffaleo Sanzio Societas), Mednarodni festival sodobnih umetnosti Mesto zensk, drugi mini festival Lepota ekstreme in cikel predstav iz republik nekdanje Jugoslavije, dvorano Duse Počkaj pa bodo namenili tudi za delo mladih gledaliskih in plesnih ustvarjalcev.

Filmska dejavnost v CD v sezoni 1997/98 (voditeljica Jelka Ster-

nih del), razstavo ob 60. obletnici Fotokluba Maribor, predstavitev slovaske imaginativne fotografije 1980-95 in razstavo Metadesign nemškega grafičnega oblikovalca Erika Spiekermanna.

Kulturnovzgojni in humanistični program (voditeljica Olga Butinar Ceh) bo med drugim ponudil predavanja v ciklu Znanost je kultura, Društvo za primerjalno religiozijo in Verska kulturna disciplina, pa tudi Večere z znanimi osebnostmi, potopisna predavanja, delavnico Marka Pogacnika, kulturo in zabavo za otroke ter prireditve v okviru likovne, literarne, gledališke, glasbene in plesne vzgoje. Literarni klub Lily Novy bo vabil na večere, imehovane Knjige za na samotni otok, Uglasbena poezija,

gel) je razdeljena v pet skupin; in sicer na Ljubljanski mednarodni filmski festival, ciklus nacionalne kinematografije, ciklus dokumentarnega filma, filme iz t.i. art distribucije CD in predpremierna prikazovanja kakovostnih filmov.

Na razstavnem področju (voditeljica Nina Pirna Spahić), ki obsega likovno umetnost, fotografijo in oblikovanje, omenimo predstavitev zagrebske umetnice Izabele Simunović, 3. slovenski bienale ilustracije, predstavitev mednarodne zbirke sodobne umetnosti iz neapeljske galerije Lucio Amelio (Beuys, Kiefer, Richter, Warhol), razstavi Emerika Bernarda in Luigija Spazzapana (na gornji sliki eno od njegovih likov-

Igralci-pesniki, Zamolčani in Avtor se predstavi.

Kongresna dejavnost v CD (voditelj Srečo Peterlić) bo v sezoni 1997/98 najpestrejša doslej: pripravili bodo 250 prireditvev, med njimi 20 pomembnih mednarodnih kongresov.

V okviru CD deluje tudi Agencija CD (voditeljica Nataša Kelhar), ki se ukvarja s posredovanjem, predstavitvijo in organizacijo gostovanj domačih ali tujih ustvarjalcev oz. produkcij po odrih v Sloveniji in tujini, oblikuje pa tudi programe, ki sodijo v okvir mednarodnega kulturnega sodelovanja in kongresnih prireditvev. (STA)

Dva koncerta slovite skupine U2 v Italiji

Najbolj znana skupina zadnjih let prihaja v Italijo. To je irska skupina U2, ki jo sestavljajo pevec Bono, The Edge (kitara), Adam Clayton (bas) in Larry Mullen (bobni).

Pred nekaj meseci je skupina izdala ploščo z naslovom Pop, ki je bila več tednov na prvih mestih svetovnih glasbenih lestvic. Po mnenju tiska je izdaja plošče najbolj pričakovani glasbeni dogodek zadnjih dveh let. Delo pa predstavlja združitve klasičnih U2 z naj-sodobnejšimi glasbenimi stili, kot sta trip-hop in techno.

Skupina se bo v Italiji predstavila pred oboževalci z dvema nastopoma: jutri, 18. septembra na letališču Urbe v Rimu in v soboto, 20. septembra v prosto-

rih vojaškega letališča v Reggio Emilii v okviru vsedržavnega festivala Unità. Organizatorji koncerta v Reggio Emi-

lii so zelo zadovoljni s predprodajo vstopnic, saj jih je bilo prodanih že 150 tisoč in vse kaže, da bo koncert za-

slovel kot eden največjih ne samo v Italiji, temveč v vsej Evropi.

Pop Mart Tour, kot so ga člani skupine poimenovali, se je pričel 25. aprila v Las Vegasu, v Evropi pa so U2 prvič nastopili 18. julija v Rotterdamu. Med turnejo bodo nastopili tudi v Sarajevu, kjer bodo večino izkupicka darovali v dobrodelne namene.

Kot predskupina ne bodo nastopili najavljeni Prodigy, ki pa se bodo kljub temu mudili v Italiji (19. septembra v Milanu in 20. septembra v Rimu), temveč po vsej verjetnosti Casino Royale.

Pričakovano za italijanska koncerta je veliko in nastopom skupine bodo posvetili mnogo pozornosti tudi mediji. M.S.

GLEDALIŠČA

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti

Stalno gledališče FJK - Gledališka sezona 1997/98

Pri blagajni gledališča (urnik: 8.30-13, 16-19 ob delavnikih), v Pasazi Protti (urnik: 8.30-12.30, 15-19 ob delavnikih), pri podjetjih, na univerzi in na solah lahko podpisete nov abonma. Potrditev starih abonmajev je možna do 18. t. m. Za informacije lahko pokličete zeleno številko 167-222088 (v sodelovanju s Telecom Italia).

Letosnjo sezono bodo otvorili 29. t. m., ob 20.30 (red premiera) s predstavo »Dante« po Bozanski komediji. Nastopajo Vittorio Gassman, Roberto Herlitzka, Ugo Pagliai in Paola Gassman. Pri predstavi sodeluje Komorni orkester Furlanije-Juljske krajine, ki ga vodi Romolo Gessi.

Gledališče Verdi

Jesenska simfonična sezona 1997

V petek, 19. t. m., ob 20.30 (red A) in v nedeljo, 21. t. m., ob 18. uri (red B) koncert orkestra in zbora Gledališča Verdi pod vodstvom Woldemara Nelssona. Solist Grigory Sokolov (klavir). Na programu Brahms, van Beethovem.

Predprodaja vstopnic za neabonente pri blagajni gledališča Verdi (urnik: 9-12, 16-19 - tel. 6722500); možna je tudi potrditev abonmajev za red A, B in Carta giovani.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Pri blagajni gledališča Cristallo, pri UTAT v

Pasazi Protti, na solah, pri sindikatih in raznih ustanovah lahko podpisete nov abonma. Potrditev starih abonmajev do sobote, 20. septembra. Za informacije tel. 390613. Nova gledališka sezona se bo začela v petek, 3. oktobra s predstavo La Contrade »Antonio Freno«. Režija Francesco Macedonio.

Krožek zavarovalnice Assicurazioni General

V petek, 19. t. m., ob 11. uri bodo v konferenčni dvorani (Trg Duca degli Abruzzi 1) predstavili knjigo dr. Paola Quazzola »Vent'anni di Contrada« (Dvajsetletnica Contrade).

Provinciassieme 1997

Nabrezina - knjižnica: jutri, 18. t. m., ob 20.30 predvajanje televizijske oddaje Rai »La classe di Stuparich« (Stuparichev razred) Lile Cepak. Režija G. Penco.

LONJER

Na sedezu drustva bo v petek, 19. t. m., ob 20.30 gostovalo Benesko gledališče s komedijo »Usak minut je na palanka«. Sodeluje glasbena skupina Korenine.

GORICA

Goriski grad

V okviru serije komicnih predstav pod naslovom »Un castello di risate« bo danes, 17. t. m., ob 20.45 na sporedu komedija Daria Foja in France Rame »Coppia aperta, quasi spalancata« v izvedbi gledališča »Malocchi & Profumi«.

RAZNE PRIREDITVE

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva hisa:

dan, 17. t. m., ob 19. uri informacijski večer »Denarce, kje si? Možnosti uresničevanja manjšinskih projektov s pomočjo Evropske unije«.

ŠENTJANŽ V ROŽU

K & k center: v petek, 19. t. m., ob 20. uri predstava »Abraham«. Gostuje gledališka skupina iz Gmünda.

BOROVlje

Pri Cingelcu na Trati: v soboto, 20. t. m., ob 19.30 koncert z Vladom Kreslinom.

GLASBA

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Glasbena matica - Dvorana Tripovich

V soboto, 4. oktobra, ob 20.30 koncert Akademikega zbora M. Glinka iz S. Petersburga pod vodstvom Vladislava Cernušenka. Informacije na Glasbeni matici - tel. (040) 418605.

Provinciassieme 1997

Zgonik - Sportno kulturni center: v petek, 19. t. m., ob 21. uri koncert kvinteta Jazzy and Classic. skladbe Astora Piazzolle in Claudia Bollinga.

Trst - Avditorij konzervatorija G. Tartini: v soboto, 20. t. m., ob 20.30 »Moldavski glasovi«.

REPENTABOR

Repentabrška cerkev - Glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe

Prvi koncert bo v nedeljo, 21. t. m., ob 18. uri. Nastopili bodo Crtomir Sisković (violi-

na), Simona Mallozzi (harfa), Irena Pahor (viola da gamba), Milos Pahor (flavta), Ales Petaros (tenor), Tomaž Faganel (bas) in Sima Slama (orgle).

SLOVENIJA

NOVA GORICA

Cerkev na Sveti Gori

V nedeljo, 21. t. m., ob 18. uri otvoritveni koncert Kulturnega doma za sezono 1997/98 (izven abonmaja). V cerkvi bo nastopil akademski zbor Mihail Glinka iz Sankt Petersburga pod vodstvom Vladislava Cernušenka. Vstop v cerkev bo s koncertnim listom, ki ga predhodno dvignete na upravi Kulturnega doma, organiziran je tudi avtobusni prevoz. Za informacije tel. (0038665) 25608. V Kulturnem domu lahko do 6. oktobra vpisete glasbeni abonma, sedeže pa potrdite do 30. t. m. (tudi po telefonu), novi abonenti se lahko vpisejo od 1. do 6. oktobra.

RAZSTAVE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Miramar - Skulptura v parku: na ogled je razstava del slikarjev-kiparjev A. Cavaliere, C. Ciussi, B. Munari, M. Staccioli in N. Zavagno, v organizaciji Trgovinske zbornice, trz. turistične ustanove, Studia Bassanese Združenja Eos pod pokroviteljstvom trzasko občine, pokrajine in dežele FJK.

Miramar - Konjušnica: do 30.11. je na ogled velika razstava o zgodovini Dacanov. Obiščete jo lahko vsak dan od 9. do 19. ure.

Miramarski park in muzej sta odprta vsak dan od 8. do 19. ure (grad od 9. do 18. ure).

Muzej Sartorio (Largo Papa Giovanni XXIII, 1): do 12. oktobra je na ogled starodavna japonska grafična umetnost. Urnik: vsak dan (razen ponedeljka) od 9. do 19. ure, ob torkih in sredo tudi od 20. do 24. ure.

Mestni naravoslovni muzej (Trg Hortis 4): razstavo »Znanost med fantazijo in realnostjo« - stare knjige iz knjižnice mestnega naravoslovnega muzeja« do podaljšali do 21. t. m. Urnik ogleda: vsak dan, razen ponedeljka, od 8.30 do 13.30.

Grad sv. Justa: na ogled je razstava starodavne japonske grafične umetnosti.

Gledališče Miela: do 30. t. m., razstavlja svoja olja s pasjimi portreti Rachelle Oatman iz Zda. Urnik: ob delavnikih: 18-20 Galerija Torbandena: razstavlja Wolfgang Wiedner.

TREBČE

SKD Primorec: v petek, 19. t. m., ob 20. uri odprte razstave olj Milana Bizjaka in vezonin ter gobelinom Veronike Bizjak. Na otvoritvi bo se literarni večer pesnice Veronike Bizjak ter nastop violinistke Sandre Stopar.

BOLJUNEC

Gledališče France Preseren: do 28. t. m., bo v okviru pobud Provinciassieme '97 odprta razstava »Stene« Davida Skerlja in Antonia

Sofianopula. Urnik: ob delavnikih 16.30-20, ob praznikih 11-13.

REPENTABOR

Na Tabru: v okviru pobud Provinciassieme '97 je na ogled razstava novjših del na barvanem lesu Giuseppeja Torsellija. Urnik: ob delavnikih 16.30-20, ob praznikih 11-13.

PADRIČE

Raziskovalni center Area- paviljon E1: do 27. t. m. je na ogled razstava »Realfiction - Natura Naturans 2« - razstavlja umetniki iz Slovenije, Hrvaske, Češke, Avstrije, Poljske, Nizozemske, Nemčije in Italije. Urnik: 10.30-13, 16-18.30, ob praznikih 10.30-13, zaprto ob ponedeljkih.

MILJE

Sedež turistične ustanove: na ogled je fotografiska razstava Silvia Stagnija »Muja med preteklostjo in sedanostjo«.

SESLJAN

Sedež turistične ustanove: razstavlja Luigi Perelli.

GORICA

Pokrajinski muzej na gradu: razstavo »Peruški zakladi« so podaljšali do 5. oktobra. Urnik ogleda: ob torkih, sredo, četrtkih in petkih od 10. do 18. ure; ob sobotah in nedeljah od 10. do 22. ure, ob 19. in ob 21. uri vodena obiska.

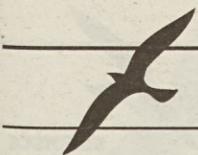
KOROŠKA

CELOVEC

Novi deželni arhiv (St. Ruprecht Strasse 7): do 19. t. m. je na ogled razstava »Koroška, Avstrija, Evropa - Kulturne dobrine 12. stoletja«.

SEVEČE

Stara sola: na ogled je razstava prof. Petra Fistra »Arhitektura in prostor«.

RAI 3 slovenski program

Za TRST: na kanalu 64 (Ferlugi) in 40 (Milje)
Za GORICO: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 **Gustav**
20.30 **TV dnevnik**

RAI 1

6.30 Dnevnik, 6.45 aktualna oddaja Unomattina (vodita Melba Ruffo in Stefano Ziantoni), vmes (7.35) gospodarstvo, (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30) dnevnik
10.10 Film: Viva Robin Hood (pust., ZDA '50, i. John Derek, Diana Lynn), vmes (11.30) dnevnik
11.35 Aktualna oddaja: Verdemattina, vmes Zeleni nasveti in astrologija
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nan.: Gospa v rumenem (i. Angela Lansbury)
13.30 Dnevnik, 13.55 Gospodarstvo
14.05 Film: Marisa la civetta (kom., It. '57, r. M. Bologna, i. Marisa Allasio, Renato Salvatori)
15.35 Mladinski variete: Solletico, vmes risanke Scooby Doo in nan. Boy meets the world
18.00 Dnevnik
18.10 Nan.: Gospa iz Westa (i. Jane Seymour)
19.50 Vremenska napoved
20.00 Dnevnik
20.35 Sport
20.40 Variete: La zingara
20.50 TV film: Per amore di Nancy (dram., ZDA '94, r. P. Schneider, i. Tracey Gold, W. Devane)
22.30 Dnevnik
22.35 Aktualna oddaja: Uno di notte (vodi Andrea Purgatori)
23.30 Variete: Tre anni dal Duemila
0.30 Dnevnik
0.45 Aktualno: Tempo-seguenze, 0.55 Filozofija: Karl Popper
1.00 Nočni pogovori

RAI 2

7.00 Nad.: Fragole verdi
7.25 Variete za najmlajše
10.00 Nan.: Lassie
10.25 Sereno variabile
10.35 Nad.: Quando si ama, 11.00 Santa Barbara, 11.45 dnevnik
12.00 Variete: Ci vediamo in TV (vodi P. Limiti)
13.00 Dnevnik
13.30 Dok.: V kraljestvu zivali
14.00 Variete: Ci vediamo in Tv (vodi Paolo Limiti)
15.30 Film: Fotoromanzo (kom., It. '86)
16.15 17.15 Dnevnik, vreme
17.20 Nan.: Bonanza
18.10 Vreme, dnevnik, sport
18.40 Oddaja o izletih in potovanjih: Sereno variabile
19.00 Nan.: Rex
19.55 Komicni filmi
20.30 Večerni dnevnik
20.50 TV film: Primo cittadino (dram., It. '97, i. T. Solenghi, S. Marcomeni, 2.)
22.30 Izzrebanje lota
22.35 Aktualno: Napoli che passione

RAI 3

6.00 Jutranje vesti
8.30 Dok.: Geo magazine
8.50 Film: L' arcidiavolo (kom., It. '66)
10.30 Aktualno: Italijanska ustava, 11.00 Grand Tour
12.00 Dnevnik, sport
12.20 Nad.: In nome della famiglia
14.00 Dezelne vesti, dnevnik
14.50 Tgr - Puliamo il mondo, 15.05 Report
15.30 Sportno popoldne: hokej, streljanje, EP v kanuju, dvignaje uteži, itd.
17.00 Dok.: Geo magazine
18.20 Vremenska napoved
18.25 Nad.: In nome della famiglia
19.00 Dnevnik, dezelne vesti
20.00 Aktualno: Od 20. do 20. ure, 20.30 nan. Friends
20.50 Variete: Cirkus
22.30 Dnevnik, dezelne vesti
22.55 Aktualno: Il viaggiatore (vodi Natasha Hovey), 23.55 Reporter
0.30 Dnevnik, pregled tiska
1.10 Variete: Fuori orario

RETE 4

6.00 Nad.: Lasciatci amare
6.50 TV film: La saga del padrino (dram., '77, 2. del, i. M. Brando, Al Pacino)
8.50 Nad.: Vendetta d'amore, 10.00 Perla nera 10.30 I due volti dell'amore, 11.00 Regina
11.30 Dnevnik
11.40 Aktualno: Forum
13.00 Kviz: Kolo sreče, vmes (13.30) dnevnik
14.30 Nad.: Sentieri - Steze
15.30 Film: Viale del tramonto (dram., ZDA '50)
17.45 Kviz: OK, il prezzo è giusto (vodi I. Zanocchi)
18.55 Dnevnik in vreme
19.30 Variete: Game Boat
20.35 Film: La bella mugnaia (kom., It. '55, i. S. Loren, M. Mastroianni)
22.30 Film: Occhi di Laura Mars (krim., ZDA '78, i. F. Dunaway, T.L. Jones)
0.55 Pregled tiska

CANALE 5

6.00 Na prvi strani, vremenska napoved
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.45 Nan.: Komisar Scali
9.45 Variete: Maurizio Costanzo Show
11.30 Rubrika: Ciao Mara (vodi Mara Venier)
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.45 Nad.: Beautiful
14.10 Aktualna oddaja: uomini e donne - Moski in ženske (vodi M. De Filippi)
15.45 Aktualna kronika: Verissimo
15.50 TV film: Perché mamma lavora (dram., ZDA '94, i. Anne Archer, John Heard, C. Wurbach)
17.50 Aktualne teme iz vsakdana: Verissimo (vodi Marco Liorni)
18.35 Variete: Tira & Molla (vodi Paolo Bonolis)
20.00 Dnevnik
20.20 Variete: Paperissima Sprint (vodi Michelle Hunziker)
20.35 Nogomet: Juventus - Feyenoord (Champions League)
22.45 Dnevnik
23.20 Variete: Maurizio Costanzo Show
1.00 Nočni dnevnik Tg5 (vodi Enrico Mentana)

ITALIA 1

6.40 Otrroski variete, vmes Ciao ciao mattina
9.20 Nan.: Mc Gyver, 10.25 Strade di san Francisco, 11.25 Chips
12.20 Odprti studio, 12.25 Sport studio, 12.50 Fatti e misfatti
12.55 Otrroski variete Ciao Ciao Parade in risanke
14.00 Nan.: Baywatch, 15.00 Beverly Hills - Poletna nevihta (i. J. Priestley)
16.00 Variete za najmlajše in risanke, 17.25 Sorridi, c'è Bim Bum Bam
17.30 Nan.: Sweet Valley High, 18.00 Willy, princ v Bel Airu
18.30 Odprti studio in vreme, 18.55 Sport studio
19.05 Variete: Fuego! (vodi Alessia Marcuzzi)
19.45 Glasba: Sarabanda (vodi Enrico Papi)
20.30 Odprti studio
20.40 Film: Quell' uomo sarò mio (kom., ZDA '92, i. Jemi Gertz, D. McDermott)
22.40 Nogomet: Sparta Praga - Roma (Champions League)
0.40 Fatti e misfatti
0.50 Italija 1 sport
1.40 Nanizanka: Star Trek

TELE 4

13.30 16.45, 19.30, 23.00 Dogodki in odmevi
13.45 Film: gente allegra, 17.00 Voglio danzar con te
18.30 Superdog Black
19.00 Dokumentarec
20.10 Gospodarstvo
20.30 Film: A prova di proiettile
22.10 Sotto questo sole
23.30 Nan.: First and Ten
0.00 Film: Star Crossed

MONTECARLO

12.15 19.30, 22.30, 0.45 Dnevnik, 13.30 Sport
12.10 Nan.: Parker Lewis, 13.15 Ironside
14.15 Film: Gaby (dram., ZDA '56, i. Leslie Caron)
18.00 Variete: Zap Zap
20.30 Film: Lo specchio della vita (dram., ZDA '59)
23.00 Film: La scelta di Sophie

Slovenija 1

7.30 Vremenska panorama
11.10 Vceraj, danes, jutri
11.15 Videoring
11.45 Tedenski izbor: nan. Havajski detektiv (ZDA, 13. epizoda)
12.30 Dokumentarna serija: Prelomni trenutki zgodovine (5. del)
13.00 Porocila
13.05 TV igrice: Kolo sreče (ponovitev)
13.35 Videostrani
14.30 Tedenski izbor: Poletni festival Lent: Paquito d' Rivera
15.30 Poljudnoznanstvena serija: Slonica Echo (VB)
16.25 TV prodaja
16.55 Videostrani
17.00 Obzornik
17.10 Otrroski program: Otrroska nad. Erazem in potepuh (A. Lingren-M. Ogorelec)
17.40 Portret Marjance Jemec Bozic
18.00 Po Sloveniji
18.30 Prodaja
18.35 Mednarodni obrtni sejem
18.40 TV igrice: Kolo sreče
19.10 Vceraj, danes, jutri
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, sport
20.05 Nanizanka: Cadfael (VB, r. G. Theakston, i. sir Derek Jacobi, Sean Pertwee)
21.55 Vceraj, danes, jutri
22.00 Odmevi, vreme, sport
22.50 Nanizanka: Grace na udaru (ZDA, 3. epizoda)
23.15 Film: Zlatolaska (Fr. 1952, r. Jacques Becker, i. Simone Signoret, S. reggiani, C. Dauphin, G. Modot)
0.50 Videoring
1.20 Videostrani

Koper

15.00 Euronews
16.00 Alpe Jadrans
16.45 Globus
17.30 Vesolje je...
18.00 Program v slovenskem jeziku: Halo, pozvani ste
18.45 Primorska kronika
19.00 Vsedanes - Tv Dnevnik, vreme, sport
19.25 Risanke: Super Book
20.00 Sredozemlje
20.30 Briciole Amarcord
20.45 Nogomet: New Castle - Barcelona (liga prvakov)
22.30 Vsedanes - TV dnevnik, vreme
22.45 Komedijski Dobrodošli tujec (ZDA)
..... TV Dnevnik Vsedanes - Vreme

RADIO**Slovenija 1**

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.45 Dobro jutro, otroci; 7.30 Svetovalni servis; 8.05 Radio plus; 9.45 Ringaraja; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila in osmrtnice; 15.00 Radio danes; 15.30 DIO, sport, vreme; 17.05 Studio ob 5-ih; 18.25 Kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Glasbeni utrip; 21.05 Svetovna reportaža; 21.25 Okarina folk festival; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Slov. pevci šansonov in evergrinov; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.05 Poslovne zanimivosti; 8.30 Koledar prireditve; 9.35 Popevki tedna; 10.40 Kje vas čevlji žuli; 12.00 Moped show; 14.00 Drobčinice; 15.30 DIO, sport, vreme; 16.15 Popevki tedna; 16.30 Izjava; 17.35 Spot-400; 18.45 Črna kronika; 19.30 Z Anjo Rupel; 21.00 Težka kronika; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Mojo blues.

Slovenija 3

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00,

22.00 Poročila; 10.05 Literarna matineja; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.30 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Poletje v glasbi; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbeni utrip; 17.00 Kitarist J. Williams; 20.00 Radioteka; 21.36 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Jazz session; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

6.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 17.30, 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranjik; 7.30 Poročila, OKC obveščajo; 8.00 Pregled tiska, vreme; 8.50 Kulturni koledar; 10.00 Glasb. rubrika: Jaz tudi...!; 10.45 Pesem tedna; 11.00 Intervju; 11.30 Aktualnosti; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej; 15.30 DIO; 16.15 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00-19.00 Glasba in še kaj; 18.45 Informativni koledar; 19.00 Prenos RS; 19.30-20.00 Glasba; 20.00 Teo Naklada; 22.00 Zrcalo; 22.20-0.00 Glasba.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.25 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.15 3X3; 8.40 Izbrali ste; 9.15 Govorimo o; 10.00 Pregled tiska; 10.15 Sigla singel; 10.33 Souvenir d'Italy; 11.00 Modri val;

13.00 L' una blu; 13.40 Bella bellissima; 14.20 Locandina; 14.33 Sigla single; 14.50 100%; 15.15 Fonorizzante; 19.30 Šport.

Radio Trst A

8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Glasbeni vrtiljak; 8.30 Mala knjižna polica; 8.50 Slov. glasba; 9.30 Izbrani listi, nato Romantične melodije; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Moja Kitajska (K. Kjuder, 5. nad.), nato Potpuri; 12.00 Sestanek ob 12-ih, nato Tropicana; 12.40 Zborovska glasba; 13.20 Glasb. predah; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Po sledeh...; 15.15 Skupaj na pot; 16.00 Spoznavajmo športne pango; 16.45 Pesem dneva; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: A. Schönberg; 18.00 Literarne podobe; 18.30 Acid jazz; 13.45 Vera in naš čas; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.10, 17.10 Poročila v slovenščini; 8.30, 12.30, 18.30 Poročila v italijansčini; 10.30 Matineja; 16.00 Juke box time; 19.00 Glasba po željah v živo; 21.20 Samo za vas; 22.30 Ostali Trst - L' altra Trieste.

Radio Koroška

18.10-9.00 Glasbena; 21.04-22.00 Večerna: Glasbena.

Primorski dnevnik

Lastnik: Zadruga Primorski dnevnik z o.z. - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.o.o. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699, fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Internet: <http://www.primorski.it/>
e-mail: redakcija@primorski.it

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 60 SIT

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, letna 15.000 SIT plačljiva preko
DISTRIEST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
ziro račun 51420-601-27926

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

VREMENSKA SLIKA

Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega pritiska. V visinah doteka nad naše kraje od severovzhoda suh in postopno toplejši zrak.

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzide ob 6.50 in
zatone ob 19.09.
Dolžina dneva 12.19.

LUNINE MENE

Luna vzide ob 20.04 in
zatone ob 7.39.

MORJE

Morje razgibano,
temperatura morja
19,3 stopinje C.

BIOPROGNOZA

Vreme bo na počutje in
razpoloženje ljudi vplivalo
ugodno.

PLIMOVANJE

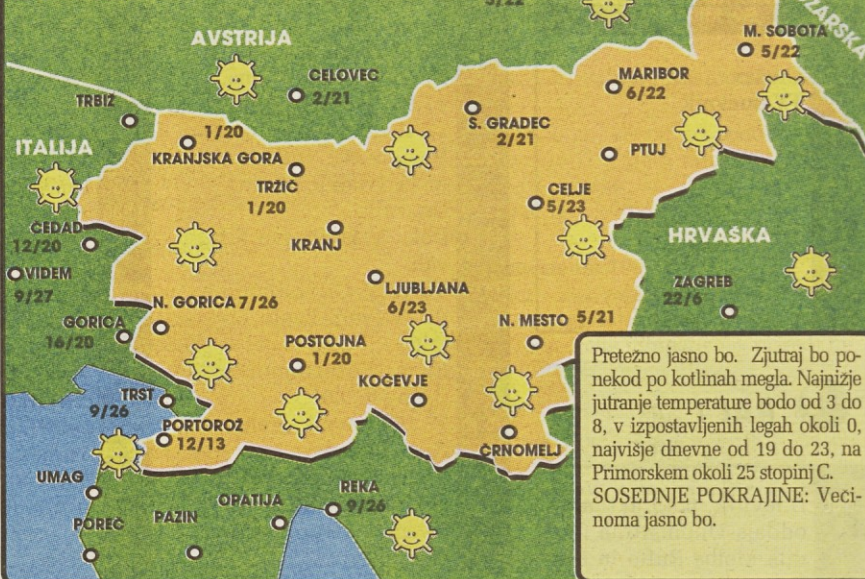
Danes: ob 4.24 najnižje -56 cm, ob 10.42 najvišje 56 cm, ob 16.52 najnižje -49 cm, ob 22.51 najvišje 46 cm.
Jutri: ob 4.55 najnižje -52 cm, ob 11.11 najvišje 56 cm, ob 17.27 najnižje -49 cm, ob 23.28 najvišje 41 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C		°C
500 m.....	20	2000 m.....	9
1000 m.....	15	2500 m	8
1500 m.....	11	2864 m.....	6

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije

DANES

Pretežno jasno bo. Zjutraj bo ponekod po kotlinah megla. Najnižje jutranje temperature bodo od 3 do 8, v izpostavljenih legah okoli 0, najvišje dnevne od 19 do 23, na Primorskem okoli 25 stopinj C. SOSEDNJE POKRAJINE: Vecinoma jasno bo.

JUTRI

V četrtek in petek bo pretežno jasno. Postopno bo topleje. V petek popoldne se bo od severa oblačnost povečala.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Candle in the wind že na vrhu lestvice

LONDON, HAM-BURG, RIM - Zgoscenka s pesmijo Candle in the Wind (Sveca v vetru), ki jo je Elton John zapel ob pogrebnih slovesnostih za umrlo britansko princezo Diano je že prvi dan po izidu potolkla vse rekorde v zgodovini popularne glasbe in se s 600.000 prodanimi izvozi uvrstila na prvo mesto britanske lestvice "top ten" najbolj prodajanih plošč.

Se v ponedeljek so tisoči kupcev v Nemčiji in Veliki Britaniji pohiteli v prodajalne plosč, vendar so številni ostali praznih rok, saj producent Mercury ni uspel zadovoljiti povpraševanja. V številnih tovarnah plosč so zato uvedli dodatne delovne izmene, saj bo prva izdaja 2 milijonov zgoscenek po pričakovanih posla že v četrtek. Zgoscenka je izšla v soboto.

Izkupicek od prodaje bo zagotovo obogatil spominski sklad princeze Diane, vendar producenta hisa Polygram se ni sporocila, kolikšen delež od prodane plosče bo prejel sklad. V Nemčiji je za zgoscenko potrebno odsteti 9,45 mark, večina prodajalcev pa je že napovedala, da bo del dobička namenila skladu. Celotnega deleža od prodanih plosč se bo odrekal tudi Elton John. Poznavalci ocenjujejo, da se bo v sklad od pro-

danih zgoscenk zbralo približno 70 milijonov mark.

Od včeraj je zgoscenka Eltona Johna v prodaji tudi v Italiji. Polygram je glede prodaj v Italiji zelo previdna, češ da v tej državi ni tradicije »single« zgoscenk in si zato ni mogoče predstavljati, da bi bila prodaja taka kot v Veliki Britaniji ali v nemčiji, kjer imajo take zgoscenke že dolgoletno tradicijo. Sicer pa tudi v Italiji pesmi ne smejo predvajati po radiu, z namenom, da popvečajo prodajo, katere izkupicek bo v celoti namenjen v dobrodelne namene.

Na slikah (Telefoto AP) levo Elton John, desno platnica zgoscenke.

Antično pokopališče pod Aleksandrijo

KAIRO - Arheologi so pod egiptovskim pristaniskim mestom Aleksandrijo odkrili antično pokopališče s 150 grobnicami, je včeraj sporočilo egiptovsko ministrstvo za turizem. Grobnice so iz obdobja 300 let pred našim štejem, v njih pa so cloveski ostanki in pogrebna oprava. Na množično grobišče so naleteli ob kopanju temeljev za novi most, ki bo zahodni del Aleksandrije povezal z avtocesto proti Kairu. Ministrstvo je v izjavi za javnost zapisalo, da gre za pravo "mesto mrtvih pod Aleksandrijo" in da so v 150 komorah našli "keramične vodovodne cevi, moleke in zare". Izkopavanje, pri katerem je sodelovala ekipa več sto delavcev, je nadzoroval francoski arheolog Jean-Yves Empereur. Čeprav najzgodnejši grobovi datirajo v leto 300 p.n.st., napisi na stenah pokopališča pričajo, da so ga uporabljali tudi med leti 500 in 600, kar sodi v obdobje Bizantinskega cesarstva.

Film o umoru Versaceja

MIAMI - Ameriski filmarji hitijo, da bi dokončali celovečerni film o Andrewu Cunanu, ki je osumljen umora modnega kreatorja Giannijsa Versaceja. Smanje poteka na južni Floridi, za režijo in scenarij pa odgovarja Menahem Golan, ki je veteran med ameriskimi filmarji. Ko se dela film o aktualnem dogodku, je zanimanje javnosti ogromno, zato je pomembno, da je film cimprej zunaj, saj ljudje izgubijo interes, je pojasnil Sam Lupowitz, predsednik filmske družbe Pan Am Pictures Inc. iz Miami Beacha. Film z naslovom "Umor Versaceja" naj bi stal približno pet milijonov dolarjev, snemali pa ga bodo po vsej južni Floridi. Eno izmed prizorišč naj bi bila vila Vizcaya v zalivu Biscayne Bay, ki je zgrajena v sredozemskem slogu. V filmu Stephen Bauer v vlogi agenta FBI sledi Cunanu, ki ga igra mladi igralec Shane Perdue, medtem ko v vlogi Versaceja nastopa italijanski igralec Franco Nero.

ELTON JOHN

Something About The Way You Look Tonight

Candle In The Wind 1997

In loving memory of Diana, Princess of Wales

Prstan varuje pred revmo

MÜNCHEN - Po ugotovitvah britanskih zdravnikov lahko zlati poročni prstani varujejo pred revmo, pri čemer pa je treba opozoriti, da to velja le za prst, na katerem je prstan, piše v najnovejši izdaji casnik Aertzliche Praxis, ki izhaja v Graefelingu v Nemčiji. Dokaz za to trditev je neka 62-letna pacientka, ki že dolga leta boleha za revmo, prst, na katerem pa že prav tako dolgo nosi poročni prstan, pa ni utrpel posledic bolezni. Zdravniki so nato preslikali prste, na katerih nosijo prstan, se 30 osebam, ki boleha za revmatičnim artritisom, bolečin vnetjem sklepov, ter ugotovili, da je bil pri vseh prst, na katerem so nosili prstan, manj poškodovan od ostalih. V prispevku, objavljenem v reviji Annals of Rheumatic Disease (St. 56, 1997, str. 497), zdravniki predvidevajo, da so delci zlata skozi kožo prodrli v sklepe in tam zavirali proces vnetja. (STA/dpa)

Čokolada ne redi, daje pa občutek zaljubljenosti

LONDON - Čokolada ne redi in ni kriva za možljavost, so pred nedavnimi ugotovitvi udeleženci svetovne konference o kakavu v Londonu. Predsednik ameriskega združenja proizvajalcev čokolade Lawrence Graham je celo dejal, da ena čokoladna ploščica na dan pomaga pri zniževanju holesterola v krvi, zdrava je za srce, ne povzroča migrenskih glavobolov, aken in alergij, vzbuja pa celo občutek, podoben zaljubljenosti. V zadnjih nekaj letih je poraba čokolade v ZDA narasla za pet do šest odstotkov, predvidoma tudi zato, ker so trditve ameriskega združenja znanstveno utemeljene, možno pa je tudi, da so Američani že dobri naveličani neprestanega prepovedovanja kalorij, ki jih dnevno zaužijejo. (STA/Hina)

Tri četrtine Francozinj sanja o tretjem prostem dnevu

PARIZ - Tri četrtine Francozinj si zeli, da bi bili konci tedna daljši vsaj za en dan in več kot polovica jih meni, da jim ne ostane dovolj časa zanje, je pokazala raziskava instituta IFOP-La Redoute. Vsaka tretja Francozinja je prepričana, da posveti preveč časa službi, 22 odstotkov pa jih obzaruje, da zgublja dragoceni čas z voznjo. Če bi imele več časa, bi se Francozinje najraje ukvarjale s športom (61 odstotkov), sele potem uživale v umetnosti in kulturi (42 odstotkov). Kar se tice družbe, bi proste trenutke preživljale največ z otroki in prijatelji. Zanimivo: šest od stotih zaposlenih Francozinj je prepričanih, da prebijejo preveč časa s svojim izbrancem... Raziskava, ki so jo po vsej Heksagonali opravili sredi maja, je zajela 402 naključno izbranih zaposlenih Francozinj med 20. in 60. letom. (STA/AFP)